Andlegir

Sálmar og Qvædi

þess gudhrædda Kénnimanns

og Þjódskálds

Hallgríms Péturssonar.

IX. Utgáfa.

Seljast éinnbundnir 64 ß. Silfur-Mynt.

Videyar Klaustri, 1838.

Prentadir á Forlag Sekr. O. M. Stephensens,

af Bókþryckjara Helga Helgasyni.

Inntak

Ættar- og Æfi-sögu

sáluga Prestsins

Hallgríms Péturssonar

ritad af sáluga Stiptprófasti

Mag. Hálfdáni Einarssyni.

Sveinbjørn Prestur Pórdarson og Pórdísar Finnbogadóttur, var medal fyrirtaks Presta í Hóla Stipti í sinni tíd. Pegar hann var Djákn, féck Jón Biskup Vilhjálmsson honum sitt fullkomid umbod í Píngeyar Sýslu, sem bréf þar um gjørt fimtudaginn í Páskaviku 1431 sýnir. Arid 1463 var hann ordinn

(1*)

Officialis og sama Embætti hafdi hann 1483, en deydi 1490, eptir þad hann hafdi haldid Múla Stad í 22 ár. Sra. Sveinbjørn átti mørg børn (Annálar segja 50), medal hverra telst Sigurdur (fadir Helgu, er barnamódir var Jóns Biskups Arasonar) og Hallgrímur, sem fadir var 1) Sra. Þorláks á Stadarbacka, fødur Gudbrands Biskups. 2) Sra. Einars á Utskálum, hvers synir vóru: *a*) Gudmundur Skólameistari á Hólum, sídan Prestur á Stadastad og Prófastur í Snæfellsness Sýslu og *b*) Sra. Bergsveinn á Utskálum. 3) Sra. Gamalíels, fødur Sra. Bjarna, fyrst Skólameistara á Hólum og sídan Prests ad Grenjadarstad; Sra. Gissurar og Þorkélls Hóla Rádsmanns. 4) Þorkélls, er fadir var *a*) Sra. Odds á Hosi í Vopnafirdi fødur Bjarna á Bustarfelli Sýslumanns í Múla Þíngi og *b*) Olafs, fødur Olafs Skólameistara á Hólum og sídan Prests ad Grímstúngum, hvar hann misti Embættid. 5) Sra. Gissurar á Stadarbacka, fødur Sra. Péturs í Vestmannaeyum, hvers synir vóru þeir Sra. Gissur, Sra. Arngrímur og Gísli,

er myrdtur var í Eyunum 1692. 6) Gudmundar, er fadir var *a*) Hallgríms i Gref á Höfdaströnd, fødur Péturs, fødur Sra. Hallgríms — og *b*) Þorbjargar, qvinnu Sra. Jóns Sveinssonar í Holti í Önundarfirdi, Prófasts í Vestur Isafjardar Sýslu og hálfbródur *Mag.* Brynjólfs Biskups í Skálholti. 7) Gudnýar, er var módir Sra. Þorláks Ivarssonar í Heydölum. Módir Sra. Hallgríms er nefnd Solveig, en systkyn hans vóru *a*) Páll, hans synir Hallur og Gudmundur, fadir *Mad.* Gudrúnar á Hraunum í Fljótum. *b*) Gudrídur, af hvørri komnir eru Prófastarnir Sra. H. Eldjárnsson á Grenjadarstad, Sra. E. Jónsson á Hrafnagili og margir fleiri.

Pétur Hallgrímsson var, sakir ættar, tekinn ad Hólum af Gudbrandi Biskupi og var þar Hríngjari; honum fylgdi sonur hans Hallgrímur, fæddur 1614 eda þar um bil; hefir hann lært þar ad lesa og skrifa. Sá margfródi Løgmadur Páll Vídalín, skrifar (*in Recensu Scriptorum & Poëtarum Seculi XVI & XVII.*) hann hafi nockurn tíma í Skóla verid og lagt þar fyrsta grundvøll bóklegra

menta. Tjáist, ad Hallgrímur hafi mist Skólann, en fyrir einhverra náúnga sinna tilhlutun siglt til Glückstadar og komist sídan til Kaupmannahafnar, hvar hann hafi þjónad hjá Járnsmid nockrum, en ad *Mag.* Brynjólfur, sídar Biskup, hafi fengid hann þadan lausann, annadhvort 1631, þegar hann í annad sinn sigldi hédan, eptir hans 2gja ára hérveru, edur — hvad líklegra vyrdist — ári sídar *), ádur hann inngéck *Conrectoratum* í Hróarskéldu

*) Reisu-Sálm, er hér vid bætist og svo byrjar: „Jeg byrja reisu mín, Jesú! í nafni þín," finn eg í 3ur Sálma-qverum *Msc.* med þessari fyrirskrift: „Reisu-Sálmur Hall„gríms Péturssonar, qvedinn í Kaup„mannahöfn árid 1632, þá hann vildi „reisa þadan til Islands." Sé nú þetta rétt, hefir hann frá Járnsmidnum losast líklega árid 1632; en þar hann hafdi í födurlandi sínu lært ad lesa og skrifa, samt í Hóla Skóla numid nockud í Látínu, svo hefir *Mag.* Brynjólfi sýnst Hallgrími gagnvænlegast ad hann byrjadi aptur med lærdóm sinn, einkum þar hann hefir fundid hjá honum gódar náms gáfur; því þad sýnist fjærri líkindum, ad med

og flutt svo mál hans, að hann var innskrifinn í Vor-Frúar Skóla í Kaupmannahøfn; tók Hallgrímur þar þvílíkum framførum, að árið 1636 var hann kominn í svo nefnaa Meistara Lectsíu. Fyrir guðrækileg a unsorgun og orlæti Kristjáns Konúngs *IV.*, komu 38 persónur til Kaupmannahafnar frá Tyrkjum, af fólki því er hernumið var og héðan af landi flutt 1627; en þar fólk þetta skildi lítið eða ekkert í dønsku, þurfti það með því væri einhverr íslenskur fenginn, sem styrkti það í þess kristinndómi, var þess vegna Hallgrímur fenginn til að lesa og tala fyrir því Guðs orð. Meðal þessa útleysta fólks var Guðríður Símonsdóttir (er sogð gipt hafi verið Eyólfi nockrum og haldið áður til í Stackagérði í Vestmannaeyum), til hverrar hann fékk þann ástar-þocka, að vorið 1637, þegar þetta ánauðuga fólk skyldi reisa frá Danmørku, yfirgaf Hallgrímur Skólann og fór með Guðríði út híngað; komu þau út í Kéblavík og var

---

ellu ólærður handverks drengur hefði heldur tilmenta enn annars handverks settur verið.

Hallgrímur þá púlsmadur hjá Donskum um sumarid; en eptir þeirra burtsiglíngu hafdi hann hvergi hæli. Gudrídur ól barn í Ytri Njardvík hjá Grími Bergssyni, en þá taldist svo til, ad madur hennar var daudur ádur enn hún tók vid barninu, svo brotid reiknadist fridlulíst. Snéríst þá svo fyrir Hallgrími ad hann vard áhángandi Arna á Ytrahólmi á Akranesi, syni Gísla Þórdarsonar Logmanns, svo hann skaut skjóli yfir hann þad eptir var sumarsins og reyndist honum sídan hinn mesti hjálparmadur.

Skommu eptir þetta mun Hallgrímur hafa giptst Gudrídi og sídan í mestu fátækt uppihaldid sér einhversstadar á Sudurnesjum — í koti nockru, Baulufæti þá kollndu, hefi eg sjed skrifad, hvar um þó eckert víst álykta — annadhvert á vegúm Arna edur í Hvalsnesshverfi, undir skjóli bóndans þar, Þorleifs Jónssonar, til þess hann, eptir undirlagi *Mag.* Brynjólfs Biskups — því bágt var um þær mundir ad fá Presta til Hvalsness Sóknar, þar sá rómur hefir álegid, ad Torfi Erlendsson, þá Héradsdómari í Gullbríngu Sýslu

og adrir stórbockar í Hvalsness Sóknum, hefdu ecki látid Presta sína ofdátt — kannské og fyrir áeggjun og tilløgur Arna eda Þorleifs, fór til Skálholts og vígdist 1644 til Hvalsness Sókna, var og árid eptir innstefndur í *Synodi* - Réttinn á Alþíngi og undirskrifar *Protócollinn*, eins líka Hvalsness *Visitatiu* 1646, bjó hann þá á Hvalsnesi og mun þar búid hafa svo lengi, sem hann var þar Prestur, hvad eg meina verid hafa 6 edur 7 ár; því 1650 deydi Sra. Olafur Bødvarsson Prestur í Saurbæ á Hvalfjardarstrønd, er þann Stad hafdi haldid frá 1623, en Sra. Hallgrími var veittur stadurinn 8da Apr. 1651, af Matthías Søffrínssyni, er Umbodsmadur var Høfudsmannsins Henriks Bjelkes og tók hann vid Stadnum í Fardøgum sama ár af Eckju Sra. Olafs, Gudrídi Rafnsdóttur; stendur og í Saurbæar kirkju *Visitatiu*, gjørdri af *Mag.* Brynjólfi 1661 þann 9da Sept., ad Sra. Hallgrímur hafi Stadinn haldid á 11ta ár; en Eckja Sra. Olafs mun hafa notid nádar-ársins, ef ecki eptir Kóngsbr. um Presta-Eckna nádar-ár af 3ja

Maji 1650, þá eptir *Ordinantiunnar* hljóðun og á henni grundudu *Synodali Mag.* Brynjólfs af 1639. Eptir þad nú Sra. Hallgrímur var kominn ad Saurbæ, vegnadi honum þar sæmilega til þess 1662 þann 15da Aug., þá um nóttina uppbrunnu øll Prestakallsins innanbæar hús og mikid af búshlutum; komst allt fólk af, utan adkomandi förukarl og sagdur forn í skapi, Olafur Pálsson, sonarsonur Sra. Bødvars Eyólfssonar í Saurbæ. Margir gódir menn urdu þá til ad hjálpa Sra. Hallgrími, svo Stadurinn vard uppbyggdur sama haust. Fáum árum eptir, nefnilega 1665 eda 1666 vard hann líkþrár, en fór þó til Alþingis þetta sídara ár og urdu margir til ad gjøra honum gott; en árid 1667 þreyngdi svo ad honum holdsveikin, ad hann kaus sér fyrir Kapellán Sra. Torfa Jónsson frá Reykholti og gaf upp vid hann hálfann Stadinn, en bjó sjálfur á ødrum helmíngi Stadarins. Sra. Torfi deydi um sumarmál 1668, en eptir hann kom Sra. Hannes Bjørnsson, sem ádur hafdi Prestur verid í Ferjubacka þíngum; bjó hann, ásamt

Sra. Hallgrími í Saurbæ hid fyrsta árid, en tók vid Stad og kirkju 1669. Fór fram afhendíngin þann 5ta Maji, en var stadfest af Biskupi þann 8da s. m. Med Stadnum afhendtí Sra. Hallgrímur jardirnar: Kattarnes, Stadarhøfda og Ofs partinn, en héldt eptir Ferstiklu, Hrafnabjørgum og Stadartúnga. Sama ár flutti Sra. Hallgrímur sig ad Kalastødum, hvar hann bjó 2 ár og sídan ad Ferstiklu, hvar hann bjó til daudadags. Nú þó Sra. Hallgrímur væri ordinn veikur og kominn frá Saurbæ, var hann þó um þessar mundir og lengi frameptir á fótum og nockurnveginn ferdafær, því bædi Anno 1668 reisti hann til Alþíngis og var þá í *Synodo* og 1669 er hann einninn á Alþíngi og undirskrifar med ødrum 22ur Stiptisins Prestum, audmjúka bæn þeirra til *Mag.* Brynjólfs ad halda vid Biskups Embættid framvegis. Hin sídustu missiri vard hann karar-madur og nærri blindur, en bar þó sinn þúnga veikleika med þolinmædi og orkti í honum marga andríka og hjartnæma Sálma. Ad lyktum, þá hann var sextugur ad aldri, endudust hans

stríds dagar fyrir sáluhjálplegann afgáng, sem skédi eptir Veturnætur, edur þann 27da Okt. 1674; var hann jardadur fyrir framan midjar kirkjudyr í Saurbæ þann 31ta s. m., en nú er sagt leg hans sé ad mestu leiti innan kirkju, þar hún sídan hefir verid lengd fram *).

Sra. **Hallgrímur** var ad ytra á- liti stór og ei lidlega vaxinn, dockur á hár og brún, enginn raddmadur, en hversdaglega skémtinn og gladsinna; án vidhafnar tilbreytni, lidugur og ordheppinn í qvedskap; andríkur

*) Yfir þetta nafnfræga Sálmaskáld er árid 1821 lagdur ad **Saurbæ** á Hvalfjardarströnd, prýdilega úthöggvinn **Líksteinn** af þjódhaga Smidnum Jakobi Snorrasyni á Húsafelli, úr þeirri ágætu Steina-tegund, hverri Ferda-saga þeirra **Eggerts** og **Bjarna** lýsir í §. 133, ad finnist i Húsafells fjalli. **Líksteins**-ins áhöggna **Letur** er þetta:

Lét. Stein. þenna. Lands - höfdingi.
Sárast, saknadur. — hverr. sannri. trú,
Af. alúd. unni. — Ættmenn, rista.
Eptir. sinn. dag. ad. auldnum. moldum.

og ordhagur Prédikari; velskiljandi Þýdsku, Dönsku, Látínu og sitt módurmál.

Börn Sra. Hallgríms og Gudríd- ar dóu flestöll úng; eitt þeirra hét Steinunn, sem vard hálfs fjórda árs, hverja sagt er hann hafi mikillega tregad vegna náms og gáfna, er strax létu sig í ljósi hjá henni. Annad Eyólfur, er giptist Þóru, dóttur Gudmund- ar Narfasonar á Hálsi í Kjós og Gudrún- ar elztu Ormsdóttur frá Eyum. Þeirra börn *a*) Magnús, þjónadi Prentverki í Skál- holti, sigldi og giptist utanlands, og *b*) Gud- rún, er giptist Þorleifi syni Jóns nockurs Indridasonar. Gudmundur er og talinn sonur

---

Háleits. Sálma-skálds.
HALLGRIMS. fræga.
Saurbæar. Prests. PETURSSONAR.

Lifi. Beggja. Minníng, í. Landi. blessud!
MDCCCXXI.

M. St.

Sra. Hallgríms, mun hafa dáid úngur og óqvæntur, þar ei er gétid hans afkomenda. Gudrídur var, eptir dauda Sra. Hallgríms, hjá syni sínum Eyólfi, er bjó á Ferstiklu eptir födur sinn, til þess hann dó 1679, á sínu 42ru aldurs ári, en eptir dauda hans fór hún ad Saurbæ til Sra. Hannesar og deydi þar 1682, ári ýngri enn hálf níræd, grafin 20. Dec., hvar eptir hún sýnist fædd 1598 og gipt vera Sra. Hallgrími þá hann skorti vetur á fertugann.

Eptirfylgir med fám ordum ad minnast á þau Skrif, sem eptir þenna Guds mann Sra. Hallgrím liggja og honum almennilega eignud eru: J sundurlausri rædu hefir hann samanskrifad: *Diarium christianum* edur daglega ydkun af øllum Drottins dagsverkum, med samburdi Guds tíu Bodorda og minníngu nafnsins Jesú. Lét hann Bæklíng þenna frá sér útgánga 1660. Einnig: Sjø gudrækilegar umþenkíngar edur eintal kristins manns vid sjálfann sig hvern dag í vikunni qvøld og morgna og hefir hann báda þessa bæklínga *dedicerad* Eggert Bjørnssyni á Skardi á

Skardsströnd, Sýslumanni í Bardastrandar Sýslu og eru þeir nockrumsinnum prentadir. Ut af *Diario* hefir qvedid Sálma sá velgáfadi Kénnimann Sra. Jón Sigurdarson, en Vikuþaunkunum hefir í Sálma snúid Sra. Eiríkur Hallsson á Höfda. Hjá mér eru Vikubænir Sra. Hallgrími eignadar, er vel mættu fylgja þessum bæklíngum, ef menn fyrir víst vissu þær væru verk Sra. Hallgríms og óafbakadar. Þessi Guds madur hefir einnig *Commenterad* yfir nockrar Vísur úr vorum Fornsøgum, einkum Søgu Olafs Koníngs Tryggvasonar, en þó einhverjum þyki þad hans verk ei hid fullkomnasta, þá er adgjætandi, auk þess vér erum allir, menn og vorum ófullkomlegleika fylgir jafnan einhverr annmarki, ad vera má Sra. Hallgrímur hafi ei géfid sér stundir, eda ei haft þær, til ad halda áfram med sama vandaverk og skiljast svo vid þad, ad grandskygnustu menn gætu engin missmídi á sjed *).

---

*) Páll Løgmadur Vídalín, vel tilfallinn Dómari í greindu efni, skrifar þannig hér um *l. c.: Commentarium etiam reliquit in nonnulla veterum Poëmata, quæ Historiæ Olai Tryggonis f. inserta sunt, in quo laudabilem etiam operam præstitisse*

Í bundinni rædu hefir Sra. Hallgrímur miklu fleira gjört og sérhvad af því, med þeirri snilld og ágjæti útfært, ad hann fyrir laungu forþénad hefir eitt hid ypparsta sæti medal þessa Lands Höfud : skálda; þar hann, med fögrum og hagqvæmum ordum í lidugasta qvedskap, án fordildar og affarasnids, framsetur sína velgrundudu þánka um þvílíkt efni, sem optast snertir hjartnæmust atridi vorrar trúar, kristilegt framferdi manna og framfarir þeirra í andlegum efnum. Eitt hid ypparsta og uppbyggilegasta verk, sem í ljódum hefir samid verid og í þessu landi útgengid, eru hans Fimmtíu Sálmar út af Pínu og Dauda Drottins vors Jesú Krists, med Textans útskíringu. Og — svo sem þeir höndla um hid huggunar = ríkasta efni og innibinda í sér merg og kjarna vors kristinndóms, svo hefir hann mest ástundad ad vanda þá og víst nockurra ára tíma til þess brúkad — sumir segja 10 og vænast hér til vitnisburdar Sra. Hannesar Bjørnssonar, hver:

---

videtur, pleraque enim feliciter eruit, haud scio an omnia, glaciem certe fregit maximæ difficultatis, stravitque ad cætera viam & dolendum, quod tam pauca idgenus poëmata tractaverit.

jum hér um mátti nockurnveginn kunnugt vera, adrir færra. — Þetta sitt ágjæta verk fullkomnadi hann 1660, sem sýnir Formáli og *Approbatio* Sra. Jóns Jónssonar á Melum, dagsett 7da Marts sama ár. Það sýnir og *Dedicatio* til Kristínar Jónsdóttur í Einarsnesi og Helgu Arnadóttur á Hýtardal, dagsett 5ta Maji nefnt ár; mér þykir og líkleg sú tilgáta, ad hann hafi ei lengi látid undandragast ad sýna Sálmana sínum velgjörda: manni *Mag.* Brynjólfi Biskupi, heldur jafnvel fyrstum manna og undir eins *offererad* þá Dóttur hans, eins og hann í Marts á s. á., gaf þá og tilsendi Ragnhildi Arnadóttur í Kaldadarnesi; hvert *Autographum* Prófasturinn Sra. Vigfús í Hýtardal skrifar sig í höndum hafa med Formála Jóns Prófasts. Sú 1ta *Editio* þessara Sálma, útkom á Hólum í Hjaltadal 1666, hverki góð né fullkomin, þar medal annars, vöntudu 2 vers í þann 15da Sálm og hid 3ja í þann 8da. Sú besta *Editio* meinast hin 4da í Skálholti 1690. Þessir Sálmar hafa ad vísu (til 1773) 15 sinnum prentadir verid *) og það med *citatis biblicis*

---

*) Þessara Sálma 24da útgáfa var prentuð síðarst í Videy 1836.

1704 og hefir *Editor Mag.* Bjørn Biskup Þorleifsson viljad lagfæra þá í tveim stødum (nefnil. það 18da vers þess 14da Sálms og hid 12ta v. í þeim 16da Sálmi) og þó *Mag.* Bjørn Biskup hafi gjørt þessa umbreytíngu íbestu meiníngu, þá lagdist það ei svo út fyrir honum og hefir henni því ei fylgt verid í eniom sídari *Editionibus.* Miklu framar hafa nockrir merkilegir menn annadhvert reynt til ad snúa þeim í framandi túngumál, eda med Prédikunum út af þeim viljad þeirra inntak ljósara gjøra fyrir almúga; hver fyrirtekt ad vísu lofleg er, þó Sálmarnir sjálfir framsetji skiljanlega, þó í færri ordum, Þjódskáldsins þánka. A látínsk vers hafa gjørt tilraun ad snúa nockrum þessum Sálmum *Mag.* Jón Biskup Vídalín, eitt hid besta Látínu=skáld hér á landi verid hefir, bródur hans Þórdur og Jón Þorkélsson, nockur ár *Rector* í Skálholts Skóla*). Gudmundur,

---

*) Arid 1778 útkom í Kaupmannahøfn látínsk útlegging þessara Passíu=Sálma, undir sømu løgum, sem hinna frumqvednu, gjørd af Kolbeini Presti Þorsteinssyni til Middals í Arnesss Sýslu, ad øllu leiti á kóstnad, eins og sú Utgáfa øll, þáverandi Amtmanns, sídan Stipt=

sonur Sra. Gudmundar Jóns (lærda) sonar, gáfumadur og skáld sæmilegt — er þjenti lengi hjá Hennar Majesteti Sophíu Amalíu og vard Fógéti hennar í Lágalandi (Laaland), allt til Hennar dauda 1685, en bjó þar eptir í Péttmerski stutta stund, sídan í Glückstad, og lifdi víst til ársins 1688 — byrjadi ad útleggja þessa Passíu = Sálma á Þýdsku, en hvert hann hefir tileudst ad fullkomna þad áform sitt, er mér ad vísu óljóst. Ut af Passíu = Sálmum þessum hafa samanrekid 50 Húslestra þeir æruverdugu gáfumenn: Sra. Gudmundur Isleifsson, Prófastur í Bardastrandar Sýslu og seinast Prestur á Ingjaldshóli. Sra Jón Sigmundsson hvers ádur er gétid; Sra. Vigfús Jónsson á Stød, er deydi 1761; Sra. Jón Jónsson, sídast Prestur til Stadarhóls og Hvols Safnada, hvers verk þryckt

amtmanns Ólafs Stephánssonar, sem vard géfins útbýtt hér og erlendis vída.

M. St.

Hjorleifur Prófastur Þórdarson, sídast Prestur til Valþjófsstadar í Nordur=Múla Sýslu, hefir snúid Sálmum þessum á látinsk *hexametrisk* vers, prentud í Kaupmannahöfn.

er á Hólum í Hjaltadal 1766 *). Það er og merkilegt, að þessir Passíu-Sálmar eru ei einasta — eg hefði nær því sagt — í hverju húsi hér á landi iðkaðir, heldur og hefir þeirra verðuga hrósi á lopt haldið meðal framandi þjóða, sá nafnfrægi *Historiographus Regius* Þormóður Torfason *in Serie R. & D. D. L. I. Cap. II.*, er þó sonur var Torfa Sýslumanns Erlendssonar, mótstöðumanns Sra. Hallgríms, og Kapteinn Magnús Arason hafði þá gjarnan á sér og fundust þeir á honum dauðum, þegar hann drucknaði við Hrappsey á Breiðafirði 19da Jan. 1728, og — hvað meira er — að Magnús virdti svo minningu Sra. Hallgríms, að hann ásetti sér að innkaupa Líksteinn yfir hann, með látínskri *Inscription* **) og setja fyrir neðan

*) Vigfús Prófastur Erlendsson, síðarst Prestur að Setbergi í Eyrar-sveit, hefir samantekið 50 Húslestra út af þessum Passíu-Sálmum, nefnda Píslar Þánkar, prentaða á Hólum 1773 og 1779, og í Viðey 1835.

**) Þessi *Inscription* hljóðar þannig, eptir því sem mér hana meddeildi í Kaupmannahöfn 1754 *Stud. Antiqv.* J. Olafsson.

D. T. O. M. S.

Monumentum. Viri. in. perennem. pat-

hana þau 5 síðustu vers þess 25ta Sálms, snerud af honum á látínsk Ljóðmæli. Hér að auk hefir Sra. **Hallgrímur** orkt 1656 Sálma út af fyrri Samúelis-bók og af þeirri síðari til Abners dauða, eða til þess 3ja vers í þeim 2rum Sálmi, hvert verk þeir mjög velgáfuðu menn: Sigurður Gíslason og Sra. Jón Eyólfsson eldri á Gilsbacka færðu vel til enda. Þeir eru prentaðir (á Hólum) 1747. Líka svo hefir Sra. **Hallgrímur** qveðið Sálma út af Historíu **Jónasar** Spámanns og qvæði af Bíleam, hvert tveggja prentað með **Vísnabókinni** 1748. Af Rímna-flockum eptir Sra. **Hallgrím** eru: 1.) af Lykla-Pétri og Magelóna 2.)

---

riæ. suæ. ***Islandiæ.*** *gloriam. nati. in. perenne. ecclesiæ. Christi. quæ. vivit. in.* ***Islandia.*** *aut. victura. est. emolumentum. Sacerdotio. functi. &. eodem. suo. Sacerdotio. sancte. defuncti: Dni.* ***HALLGRIMI. PETRI. F.*** *Ecclesiarum. primo.* ***Hvalsnessensis.*** *&. hinc.* ***Saurbæensis.*** *in.* Hvalfjarðarströnd. *pastoris. dum. vixit. vigilantissimi. atque. in. eo. ipso. officio. summo. cum. honore. mortui. posuit*

M. Arason.

af Flóres og Leó (þar Bjarni Jónsson, Skáldi, hætti vid í hlnni 16du Rímu, þar svo byrjar: „Fleidólfs bát eg hryndi á mar, heldur enn lengur standi.„) 3.) af Króka-Refi. Auk þess, sem nú er upptalid, hefir hann marga Sálma, Qvædi og gamanvísur eptir sig látid, sem ad nockru leiti finnast í þessu qveri og ad nockru leiti liggur enn þá hjá mér og ødrum, sem vissra orsaka vegna, ecki ad þessu sinni þryckjast kann.

Hvad þessari Utgáfu vidvíkur, þá er hún á vidlíkann hátt løgud, sem hin sídasta af 1770, nema hvad undanfellt hefi þær stuttu Bænar andvarpanir, sem þar finnast á, bls. 173 — 179, þar ei einasta er til vonar, ad þær þryckist hid fyrsta, ásamt Paunkum (svo køllndum) *Auctoris*, heldur og sýnast, nær *Finales consonantiæ* frátakast, líkar jafnt sundurlausri, sem buntinni rædu; líka og þar fyrir, ad rúm fengist fyrir Vidbætirnum, er inniheldur nær allt hingad til óþryckt, en Sra. Hallgrími eignad ei af færri enn 3ur *Exemplaribus*, af hverjum eckért sýnist þess annars *Apographum*. Ad innsetja allar

variantes lectiones hefi eg opt þenkt, en sleppi því um sinn, þar það er gagnslitið, en gjør; ir undireins qverið stærra og dýrara. Sálm: inn: Leið þú mig Guð! og lát mig ei, hefi eg fundið í 2ur *Exemplaribus* einasta með 3ur versum, en af hinum, samt 2ur enn óþryektum versum, samanstendur annar Sálm: ur Sra. Hallgrími eignaður. Í Aldar: háttar versi 9da, er nú undanfellt: nœm, eptir *Exemplaribus* þeirra sælu Guðs manna: Foður míns, einn Sra. Eyólfs á Vellum og Sra. Guðmundar Erlendssonar í Felli, þar þetta orðkorn sýnist úti mega látast í tilliti til meiníngar og bragarháttar. Í Flærðar: sennu (svo kalladri) versinn 2ru sýnist heldur ega í tilliti til meiníngarinnar, vera: kreppir inn, heldur enn að, eptir sál. Bechs Sýslumanns *Exemplari*. Ur Sálminum: Sælar þær sál: ir eru, hefi eg burttekið 3 vers, eptir til: vísun *Exempls*. Sra. Hallgrími tilheyr: andi og sett þau bak við nefndann Sálm., því þau eru undir øðru lagi enn hann. Sálmurinn: „Hjartað kátt, hæfum þó gángi styrðt," mun vissulega vera Sra. Jóns Pislarvotts

eins og hinn: „Jesú Frelsari og Fridar-herra,“ Sigurdar Pálssonar; ecki heldur minnu Samstædurnar: „Hyrt mig ei í heiptar brædi,“ né versin: „Eitt má óvalt heita“ etc., fyrir víst eignandi Sra. Hall-grími, verdur þetta því undanfellt í þessari Utgáfu, í hverri finnst eitt og annad smáveg-is lagfært, eptir þeim *Exemplaribus* fengid hefi sídan *penultima Editio* útgéck og gódir menn hafa mér tilvísad, medal hverra helztu er Prófasturinn Sra. Vigfús Jónsson í Hýt-ardal, hverjum eg, eptir skyldu, aflegg hér med mitt opinbert þacklæti, eins og hinum ødrum, þó um sinn ei séu á nafn nefndir.

Bunda Guds vel féck vandad
Vitur í Sálma=ritum
Medferd Hallgrímur Hyrdir
Herrans sauda ótraudur,
Son Péturs, sem ábata
Sízt rirdi Kristi dýrdar,
Olatur, í dúk sveita
Ei fól gjøf himna Jøfurs.

2. Bordløgd heldur hugdi,
Hún minna skyldi ei vinna
Ard um Isa jørdu,
Enn náð hafdi þáda.
Því er sál hins sæla
Seist í føgnud bestann;
En vér eptir sinnum
Ágætist merkin verka.

3. Eitt sinn, opt þó mætti
Ádur líta fjøsnýtu
Stef hins ljóda ljúfa,
Løgud ment vera prentud,
Biskup Gísli þann geisla
Gudfrædis ecki mædist

Landi láta tendrast;
Letrad fátt vard betra.

4. Hér er hugvits rírum
Hægt tilbendt ad mentast;
Hér er hug óvørum
Hermt frá andar grandi;
Hér er hugar-sárum
Huggan trú vel búin;
Hér er hugar-skjærum
Heitid dýrdar veiting.

5. Ættmanns hródra háttum
Hródur verdt er bjódist;
Fár hefir fegur skrifad
Fordum ljód vorrar þjódar;
Nockrir nærri hrucku
Nýtur ber af ítum,
Mangi máské lengi
Megi jafnast vid Nafna.

6. Breidid mót eyrun bædi,
Blídur Íslands lýdur!
Breidid ad hendur bádar!
Býdur Gud sitt ord tídum;
Breidid út hjørtun hradir,
Hlýdid Sálma smídum!
Breidid varir vidur,
Vída saunginn prýdid!

7. Lýsi oss þad ljósid,
Ljós máttum best kjósa;
Kjósum veg, sem vísar,
Vís er oss þá prísinn,
Prís í himna húsi,
Hús þad rækjum fúsir;
Fúsa loks ad leysast,
Leysi Gud frá hneisu!

Encausto formas veteres pinxere tabellis.
Nostras hic vates carmine conspicitur.
Ipse suæ pictor mentis (nil ora moramur).
Vivus erat scriptis entheus ille senex.

ita posuit Ipsius
ex Sorore pronepos & cognominis
H. ELDJARNI F.

EPITAPHIUM.

Hér liggur Skáld, er skyldug
Skáld stæra forprís skjærann,
Skáldmæli' um Krist, þá qvaldist,
Kjærust vann Skáld þad næra.

Ei Skáldum Ísa foldar
Eru Skáldin svo færa,
Sem Skáldi því gladir gjalda,
Grær Skálds hrós frábærast.

2. Sitt ljós Snælands ætta,
Ættmanns vóru hættir,
Hætt þá særdu sóttir,
Sótt vann trúar þróttur.
Þróttsæll dó í Drottni
Drottins píslarvottur;
Vott þess firdar fréttu,
Frétt med sannleiks réttri.

3. Lifir Skáld lopti ofar,
Lifir Skálds önd dygd þrísin,
Lifir Skálds nafn í losi,
Lifir Skálds grøf hrós yfir.
Lifi Skálds minníng ljúfa!
Lifi Skálds stærsti bisur!
Lifi Skálds ljóda-gjafir!
Lifi Skálds merkis skrifin!

Fyrsti Parturinn

innihaldandi

nockra Sálma og Qvædi

út af heilagri Ritningu.

Sálmur um skøpun veraldar.

Af 1tu Mós. b. 1ta Kap.

Lag: Ovinnanleg borg er vor Gud.

I upphafi fyri sitt eilíft ord, almáttugur Gud skapti, himin og líka hér med jørd, af hreinum guddóms krapti, fagurt ljós, firmament, flód og þurrlendid hent, grøs, jurtir, grænkud tré, gaf þeim og frjófseme, med ylm og aldin safti.

2. Sól, túngl og stjørnur setti hann, sjálfur á festíng skjæra, líka svo fuglinn léttfærann, um loptin kann síg hræra; í flódi fiska-kyn, fénad og dýrin hin, skrépnur skrídandi um fold, skapti seinast af mold, mann og hans qvinnu kjæra.

3. Himininn klár og hýr þá var, hreinann géfandi ljóma, jördin án mædu ávørt bar, med allskyns aldin-blóma, sképnurnar allar eins, ei kénndu nockurs meins, madurinn hafdi um heim, herradóm yfir þeim, í sælu, réttlæti og sóma..

4. Svo er nú Drottins ordid eitt, sem øllu vid makt heldur, án þess ad gjørt er ecki neitt, almætti hans því veldur; þad ordid eilíft er, allt gott færir med sér, hverr sér þar heldur vid, hreppir eilífann frid, glédst þar af hugur hrelldur.

5. Jesús er eilíft ordid þad, einka Lausnarinn gódi, fyrir hvern allt ad er skapad, afsviptir sorgar módi; hann øllu heldur vid, hann sannann géfur frid, hann slítur hrigdar bønd, hann bætir meinin vønd; føgnum þeim fridar sjódi.

6. Jesús er glédi eilíf ein, øllum þeim á hann treysta, hann er sú besta bótin hrein, bønd synda kann afleysta, vor bótin best til sanns, bæn heyrir syndugs manns, hann bætir bøl og þrá, burtsviptir hrigdum frá, géfandi nádar reista.

7. O! hvad opt verd eg ordlaus hér, eymdir mínar því valda; líknar ord, Jesú! legg þú mér, lát mig ei synda gjalda; gled

þú mitt sorgfullt sinn, sætasti Jesú minn! láttú mig þjóna þér, með þýðri lofgjörð hér, nú og um aldir alda!

Inntak úr historíu af Balaam.

4ðu Mós. b. 23ja og 24ða Kap.

Með lag, sem Súsonnu Qvæði.

Þá Israels lýður einka friðar af Egyptó, út réð gánga, eyðimörk lánga yfirdró, á Móabs völlum þreyttur þó, þá um sitir landtjöldum sló.

2. Móabíta og Madíaníta mönnum þá, stýrði karskur, kjænn og vaskur Kóngur sá, Balak hét, sem birta má, bægja vill þeim landinu frá.

3. Ei sér treysti hann með hreysti að halda stríð, ángri mæddist, af því hræddist Israels lýð; við sína menn hann sagði' um hríð: senn mun búin ófriðar tíð.

4. Israels múgur mannvals drjúgur Móabs láð, allt mun eyða, auðæfum sneiða og auka' oss háð, eins og fé, sem ei er gáð, upp vill ræta jurtir og sáð.

5. Um þann tíð hjá Arams lýð var einn sá mann, bókin efnir beint og nefnir Balaam þann, spádóms ment og konstir kann, Kóngurinn vill að sinni sé hann.

6. Sídan beiddi og svo tilreiddi sendimenn, ad Balaam finndi og fljótt med skyndi í fjærlægd senn, honum segid ord mín enn: ómaks-launin géld eg þér tvenn.

7. Af Egyptalandi fólk flýandi, flockum tveim, ógna lid med sorga sid mig sækir heim, bid eg þú komir ad bølva þeim, bædi færdú vyrdíng' og seim.

8. Móabs ædstir Herrar hærstir hlýddu Gram, stórar háfur, gérsemis gáfur greida nam, brádlega hittu Balaam, báru sídan erindin fram.

9. Balaam þýdur beiddi blítur: bídid hér! á morgun svarid fyrr enn farid fáid þér, þegar vís eg ordinn er, alls sem Drottinn kunngjørir mér.

10. Þessa nótty þegar í óttu, um þennann hag, Gud spyr hradt, þad segi' eg satt, med svoddan slag: hvada menn med hefndar plag, híngad komu til þín í dag?

11. Balaam sagdi: senn ad bragdi sendi mér, Balak menn og bidur mig enn ad bjarga sér, af Egyptalandi ógna her, innfallinn í ríkid hans er.

12. Þad eg fregna, hann þykist ei megna þeim á mót, sá vill mig ad frelsa sig

og fremja blót, svo bølvan yfir þá falli fljót, og fólkið hreppi afdrifin ljót.

13. Hér um skírir hann, sem stýrir haudri og heim, þó þér bjódi Budlúng rjódi, brendann seim, lát þá sjálfa hverfa heim, hvergi skaltú fara með þeim.

14. Vid Móabs menn að morgni senn hann mælti í stíd: ydur búid, burtu snúid, Balaam qvad, gjøri eg ei það sem Budlúng bad, bannað hefir Drottinn mér það.

15. Pessir gánga leid svo lánga, að ljódin tjá, Balaams svørum, sínum før-um sögðu frá, kynlega vid það Balak brá, bjó til adra sendimenn þá.

16. Ødlíng kyrri eins og fyrri uppáslò, af sínum vinum vildari hinum valdi þó, til Balaams seggja dróttin dró, dýrar-gáf-ur Kóngurinn bjó.

17. Spámann fundu fródir í lundu og fluttu þár, erindin sín með ordin fín, sem ásett var, skíra gull og gérsemar, gaf þeim aptur Balaam svar:

18. Þeim ydur sendi af sinni hendi segid þér: þó húsin full með glódraudt gull hann gæfi mér, mun eg ei gjøra hid minnsta hér, meir enn Drottins befaluing er.

19. Sømu nótt þá seggja drótt í svefni var, Balaam beiddi, Guð honum greiddi gløggt andsvar, til Móabs lands þú með þeim far,, minnstú hvað eg skipa þér þar.

20. Ösnu býr og bráðlega snýr með brøgnum þá. Engill hreinn af himni einn, sem hér skal tjá, miðri leið þeim mætti á, mátti hann ekki Balaam sjá.

21. Asnan hniegir útaf vegi, er Engil sjer, Balaam hrygðist hardt og stygðist, hún var þver, himnabúinn fríður fer, fram á leið þar girðíng ein er.

22. Sinn var garður hár og harður á hverja hlið; Engill merkur, stór og sterkur stóð í mið, fóturinn kreistist veggiun við, varð að gánga þanninn á snið.

23. Enn fór lengra á einstig þreyngra Engill skjær, asnan, veginu enganuveginn arkað fær, Balaam hana bistur slær, á bæði knén því fellur hún nær.

24. Ösnu munni einn er kunni upplauk þá: himins og láða hærstur dáða Herrann sá, fékk hún mál og skjótt nam tjá, fyrir hvað gjørdir þú mig að slá?

25. Balaam rjóður reiði móður rétt svo tér, ertú sleginn af því veginn ekki

fer, hefdi eg spjót í hendi mér, hefna skyldi daudinn á þér.

26. Eg þín asna lima lasna lúin og þreytt, frá barndóm þínum bar þig á mínu baki greidt, hvenær gjørdi eg eins þér eitt? aldrei fyrri, sagdi hann, neitt.

27. Um þá stundu opnast mundu hans augun þá, af Drottins rádi, rétt svo tjádi Ritning frá, blessadann Engil Balaam sá, med brugdnu sverdi veginum hjá.

28. Mjøg sig hneigdi mjúkt og beygdi madurinn brátt; Engill traustur, tryggur, hraustur taladi hátt: hvar fyrir slóstu þris-var þrátt, þína asnu af reidinnar mátt?

29. Ef hún eigi viki úr vegi, ad vísu hér, henni hægt eg hefdi vægt, en hefnt á þér, vegur þinn ei þócknast mér. Þar á móti Balaam tér:

30. Eg ei þeckti og þad mig bleckti, ad þú varst nær, vík eg frá, ef væri sá þinn vilji kjær; aptur svarar Engill skjær: ord-lof þú til reisunnar fær.

31. Varast skaltu umfram allt, qvad Engill greidt, ad mæla þar fyri Pengil þar, þó þess sé beidt, taladú ecki annad neitt,, utan hvad eg skicka þér eitt.

32. Balaam frá og ferdast þá og finnur fljótt, Móabs gram, sá gledjast nam í gédinu hljóðt, bad hann vildi búast skjótt, og bølvun leggja á Israels drótt.

33. A fjalls hædum ei fjærstædum øltúrin há, bygdu sjø og fyrna fé þar fórna á, til var reynt um tíma þrjá, takast ecki bølvanin má.

34. Vid offrid hvert géck Balaam burt frá brøgnum snar, med sama hætti honum mætti Herrann þar, mátti hann ei mæla par, móti því, sem tilskickad var.

35. Balaak reiddist beint og beiddist brádt í stad, hverki þessa hata né blessa Hilmir qvad, spámann komst svo ordi ad: ecki leysir Drottinn mér þad.

36. Spádóm blídann furdu frídann féck hann tjád, þad er rétt med røkum sett í Ritníng skrád, Kóngi lagdi hann kjænsku rád, kom því seinna refsíngin brád.

37. Ferdast heim af fundi þeim, sem frá er téd: Israel hardt á heidna snart þá herja-réd, eyddu fólki en eignast féd, einninn féll þar Balaam med.

Historía af Jónasi Spámanni.

Fyrri Sálmurínn.

Tón: Nú bid eg, Gud! þú nádir mig.

Til Jónas Spámanns taladi Gud: tak þig strax upp, sem eg þér baud, brádlega ferd þín byrjud sé, í borg þá stóru Niníve, þú skalt færa þeim fregnir þær, fordjörfun strax sé búin nær, hróp þeirra synda heyri eg þrátt, hefnd og refsíng þeim kémur brátt.

2. Þar eptir Jónas þenkti víst, þángad vildi hann ferdast síst, Drottni hugdist ad flýa frá, fordast svo mætti skickun þá, leigdi sér far og gjald til gaf, géck strax á skip og lagdi í haf, ætladi svo í annad land, um Herrans bod ei sinnti grand.

3. Sem þeir nú landi sigldu frá, sjórinn tók mjög ad ýfast þá, ofur stormvindur í einum svip, yfirdreif bædi menn og skip, farmínum hradt þeir hrundu út, hverr bad sinn Gud med trega og sút, Jónas í lyptíng lá og svaf, lítid sig allt um þetta gaf.

4. Skipherrann um þad undrast vann, ofann géck þá og vakti hann, sagdi: hvar fyrir sefur þú? fár lífs-nand ad oss geingur nú, rís upp þegar og þinn Gud bid,

ef það máské hann veiti lið, úrræða lausir allir vér, í þessum stormi töpumst hér.

5. Af hjarta báðu og hétu þeir, hættur storm-vindur óx því meir, ásamt þeim kom, það einhvers vold, yfir. þá leiddi hefndar-gjöld, hlutfolli varpa hratt í stað, hjá Jónas síðast lendti það, óttast mjög þegar svoddan sjá, svo við hann allir ræddu þá:

6. Seig oss hvað helzt þú hefir gjert, frá hverri þjóð þú kominn ert, eða hver til þess eru rök, oss hendir slíkt fyrir þína sok? Eg er, qvað hann, ebersfur mann, og svo trúi á Drottinn þann, hverr himin skapti, heim og sjó, hvers befalníng' eg gleymdi þó.

7, Sem hann hið sanna hermdi frá, hræddir úr máta spurðu þá: gjörðu nú sjá'fur gjörla' á skil, gjöra hvað egum við þig til? Varpið mér, sagði' hann, sjóinn í, svo verðið þér úr háska frí, eg veit að minna vegna hér, vindurinn þessi kominn er.

8. Mótróður þúngann þreyttu þeir, þá vóx stormurinn lángtum meir; grátandi báðu af geistum móð: Guð reikni oss ei þess manns blod! Svo var Jónas í sjóinn sökt, samstundis veðrið mæddist snøggt.

Mennirnir óttast mjøg við það, miskunar sérhverr Drottinn bað.

9. Drottinn sendi einn hvalfisk hradt, hann kom þángað, sem Jónas datt, uppsvélgdi manninn í sinn qvið, ei stóð þar síðan lengi við; hann bað og grét með beiskri þrá, bænheyrði Guð andvørpun þá. Þrjá daga luktur lá hann þar, líka svo nætur eins margar.

10. Fyrir Guðs orð og almátt hans, aptur fiskurinn rann til lands, óskøddudum með øllu þó, uppá þurrt landið Jóna spjó. Mikil er, Drottinn! miskun þín, minnstu hér einninn líka mín, svo eg frelsaður sýngi þér, sanna lofgjørð, sem skyldugt er!

Síðari Sálmurinn.

Tón: Náttúran øll og eðli manns.

Annað sinn Drottinn eptir það, aptur við Jónas sagði: í Nimíve þann stóra stað, strax skaltú fara' að bragði, orðsending ber, sem birti eg þér, borgar mønnum þar inni: hann ferðast þá, sem fljótast má, festi það boð í minni.

2. Þrigaja dagferða Staðurinn stór, stendur að Niníve væri, eina dagleið svo

útaf fór, alvarlega sem bæri, kallandi hradt, eg segi þad satt, svo vill Drottinn tilhaga, borg ydar há, umturnast á, innan fjørutíu daga.

3. Brádlega trúdu borgar-menn, bodskap-Drottins þá fengu, úngir og gamlir allir senn, íklæddir seckjum gengu, Kóngurinn þá, er svoddan sá, sinn búníng af sér lagdi, í øsku sat og grátid gat, gaf skickun slíka og sagdi:

4. Ei skulu menn og mállaus dýr, matar né fædis neyta, hverr, sem hér innan borgar býr, bidji med ydrun heita, afleggid brátt, á allann hátt, íllsku og synd margfalda, máské Drottinn, minnist vor enn, svo megum lífi halda.

5. En, sem Gud Drottinn alla sá, yfirbót Níníve manna, miskunar hrærdist Herrann þá, hann elskar trúna sanna, ángra sig lét, þad ádur hét, íllsku þeirra ad hefna, veitti þeim grid, gaf líkn og frid, gædskunnar sinnar vegna.

6. Jónas féck sied sú fordjørfun, sem fyrirspád hann hafdi, yfir þá koma ecki mun, ógæfan lengi tafdi, honum þad mest, mispócknadist, mætti med higgu brágdi,

eg vissi það og þar kom að, sem þánkinn mér áður sagði.

7. Þitt sinni Drottinn þekki eg bert, því vildi eg undan flýa, mønnunum jafnan mildur ert, sem mót þér syndir drýgja, ydriſt þeir nú, þeim þyrmir þú, þó látir hefnd tilsegja, spádóms orð það, fyrst sann ei stað, fýsir mig helzt að deya.

8. Andsvar af Drottni aptur fékk: að sinnar reiði gætti. Strax síðan burt úr Staðnum gékk, sturlaður með þeim hætti; hreisis-korn þar, því hitinn var, yfir hefði sér hann bygdi; og vildi fá með sanni að sjá, hvað sinn spádómur dygdi.

9. Drottinn lét vaxa ljósann lund, lángt sínar greinir breiddi, fá rann þar upp í samri stund, sæt blómstur þó framleiddi, við þetta gras, gladdist Jónas, gédfróa sér það taldi, þá sólin hrein, sárheitt að skein, sig í þess skugga faldi.

10. Guð Drottinn lét þá lundinn þann, lítinn orm stínga kunna, uppvisnaði með øllu hann, ofan féll strax til grunna, austanvind greidt, sólskin sárheitt, senda réð Herrann mildi; Jónas þreyttest og þjáðist mest, þá sagðist deya vildi.

11. Pykist þú, Jónas! reidast rétt? rædd Gud, med þeim hætti, þennann lund hafdir þú ei sett, þín hønd hann eckért bætti, á einni nótt, hann upprann skjótt, adra þó strax visnadi, mjøg þanninn hér, úr máta þér, mislíkar svoddann skadi.

12. Skylda eg ecki øllu meir, afvenda reidi minni? tólfsinnum tíu þúsund þeir, þar eru í Stadnum inni, sem engin skil, skynjudu til, ad skipta um vinstri' og hægri; nú sjádú hér! næsta er mér, nádin enn reidin þægri.

Nockrar Saungvísur

af þeim sérlegustu

Krists Kraptaverkum.

I.) Um Brúdkaupid í Kana. Jóh. 2.

Lagid er, sem vid Ekkju = ró.

Á Galíleu ládi, ljóst í Kana Stad, med gégnd og gódu rádi, gjørdist brúdkaup þad, Módir Drottins dvaldist þar, Jesús og svo sveinar hans, sjálfur bodinn var.

2. Þá nam dryckur, þverra, þetta María sjer, hún géck til vors Herra, hógvær

þannig tér: Son minn kjær! þar vantar vín. Hvad hef eg med-þig? Kristur qvad, komin er stund ei mín.

3. Vid þénara þýdust sagdi: þad, sem býdur hann, gjörid brádt ad bragdi. Birt' eg ádburd þann: steinkér sex þar stódu rétt, tóku mælira tvo edur þrjá, til hreinsunar sett.

4. Bølid trúi' eg batni, býdur Jesús enn: farid og fljótt af vatni, fyllid kérin senn! barmafull þeir bera þau inn, kjæmeistaranum færa fyrst, Frelsarinn baud um sinn.

5. Vatn ad víni ordid, víst hann smackar þá, géck svo beint fyri bordid, brúdgumann kallar á, hann vissi ecki hvadan þad var; ødruvísi' enn er nú skéd, oss tilhaga bar.

6. Vant er vínid besta, ad veita allra fyrst, þar til gédid gésta, gledst med heidur og lyst, léttara sídan bjóda ber; en þú hefir þad hid góda geymt, og géfid seinast hér.

7. Jesú jardteikn fyrsta, Jóhannes segir þad, hjóna hjartad tvista, hann í þessum Stad, gladdi' og sýndi sína dýrd. Honum sé bædi heidur og þøck, af huga' og munni skírd!

II.) Um Konúngsmanninn af Kapernaum. Jóh. 4.

Tón: Sæðska Guðs vér prísum.

Kóngs mann frá Kapernaum, kom einn til Jesú þar, þá fyrir dögum fáum, Frelsarinn genginn var, beint inn í Kana borg, og sagdi: son sinn væri, sjúkur og dauða nærri, því bar hann þúnga sorg.

2. Traudlega trúgð sáid, taladi Jesús þá, nema þér nockud sjáid, níslárleg jardteikn hjá. Aptur þá ansar hinn, háskinn er harla bráður, Herra! kom þú nú áður, enn sálast sonur minn.

3. Hug-gædi Herrann mæddi, hans naudsyn gjørla sjer, vid födurinn frá eg svo rædði: far þú! son þinn lifir; madurinn merkti þad; trúði því eina ordi, á þad sig reida þordi, gêck svo gladur af stad.

4. Hans þjónár honum mættu, heimleidis vegi á, húsbóndans hjartad kjættu, hug-gladir mæltu þá: sonur þinn lifir ljóst! Hann spyr: nær sorgin sjatnad, og sóttin hefdi batnad? þeir ansa med engann þjóst:

5. Senn um sjöunda tíma, svo bar þad til í gjær, koldunnar sárum svíma, sviptist hann ollum nær. Þá fornam fadirinn,

í sama mund svoddan skédi, sem Jesús honum tédi: sjá! lifir sonur þinn!

6. Hér við hann varð mjøg gladur, og vel í trúnni hress, hverr hans heimilis madur, honum fylgdi til þess, krapt Herrans kénndu bert. Það Jesú jardteikn annad, Jóhannes hefir sannad, í Galíleu gérdt.

III.) Um þann, sem þrjátíu og átta ár lá sjúkur. Jóh. 5.

Med lag, sem Píslar Minníng.

Heiløg var þá haldin ein, hátíd Gydínganna, Sonur Guds sem grædir mein, gánga réd, sjálfur med, til Jerúsalem, svo er skéd, ad sid Israels manna.

2. Í borginni var brunnur sá, Bethesda ad heiti, fordyr vóru fimm þar á, fékkst þeim skjót, heilsubót, sem mæddu allskyns meinin ljót, og margir trúi' eg þess neyti.

3. Engill Drottins eina tíd, upp réd vatnid hræra, svo hverr helzt af sjúkum lýd, sem addar, fyrstann þar, ef sig þvodi, álheill var, eins og barnid skjæra.

4. Í fordyrunum, sem frá er greint, fjøldi sjúkra lýda, var og beid svo vissi beint, nær vatnid skjært, yrdi hrært, því lækna vildi lífid sært, af laungum sóttar qvída.

5. Medal þeirra sjúkdóms-sár, sagt er madur væri, þrjátíu oll og átta ár, aumur neyd, þúnga leid, eptir lækníng blídri beid, bølid trú' eg hann særi.

6. Þegar Jesús þenna sá, þar ad gløggt nam hyggja, ad lengi hefdi þúnga þrá þolad hann, mæla vann, Herrann vid þann veika mann: viltú lækníng' þyggja?

7. Svara nam hinn sjúki brádt, sárum haldinn qvída: einn verd eg því eptir þrátt, enginn hér, bjargar mér, annar jafnan fyrri fer, frekt hlýt eg ad bída.

8. Herrann þegar heyrdi þad, um hann í brjósti kénndi, gacktu hédan heill í stad! hinn þess naut, mínkar þraut, þína sæng þú ber á braut; í burtu madurinn vendi.

9. Sem nú Júdar sáu þad, hann sæng á herdar lagdi, honum gáfu þeir høstugt svar: há-íd sú, ein er nú, bodordin því brýtur þú? beint hann aptur sagdi:

10. Sá, sem hefir mig heilann gjørt, hédan bád eg færi, sjálfur vid mig sagdi bert: Sjádú hér! tak med þér, þína sæng, því frjáls þú fer; þeir fréttu: hverr hann væri?

11. Madurinn qvadst ei þeckja þann, né þeim þar framar gégna; því Herr-

ann burtu víkja vann, þá var hans bætt, meinid bætt, fèck hann þess ei framar gjætt, fólks mergdarinnar vegna.

12. Í Musterinu madurinn sá, mætti vorum Herra: sóttlaus ertú, sagdi hann þá, syndga ei nú, framar þú, ad þig hendi, ei ánaud sú, né annad hálfu verra.

IV.) Um storminn og þann óda mann. Mark. 6.

Tón: Gædsku Guds vèr prísum.

Ljúfur med Lærisveinum, Lausnarinn stè á skip, hvirfilvind óvart einum, yfirsló þegar í svip, ókyrrdist haudur og haf, undir áföllum láu, enga mannhjálp því sáu, en Herrann sjálfur svaf.

2. Í þeim lífs-háska hræddir, hann fóru' ad vekja brátt, af mód og ecka mæddir, mæltu svo allir hátt: hjálpa oss, Herra kjær! lát þig ei lítt um varda, ad lægja storminn harda, svo ecki söckvum vær!

3. Hann vaknar víst og rædir, vid þá alla senn: hvad er þad ydur hrædir, helz of veik-trúa menn? og settist upp vid þad: þá baud, ad vindurinn þegdi, þjótandi vatn sig legdi; blæ-logn vard strax í stad.

4. Undrast allir við þetta, er aðburð líta þann, hvert annann hér um frétta: hvílíkur er þessi mann? strax þá hann talar til, höfuðsképnanna honum, hlýða, svo framar vonum, hans einu orði í vil.

5. Lending í lognī fengu, við landið Gadará, skjótt er frá skipinu gengu, sköði tilburður sá, aðkom þar óður mann, af íllum öndum hrakinn, ólmur, vitstola, nakinn, greinir svo gloggt um hann.

6. Úr járni og böndum bæði, brotist opt hafði sá, með grimd og ógna æði, svo enginn ferðast má, um þann almennings stíg, dvalist á döckvum heiðum, í dauðra mann leiðum, lemjandi sjálfann sig.

7. Fram fyrir Jesú fætur, falla gjörði bráðt; annann mjög ílla lætur, æpandi kallar hátt: hvað hefi' eg þó með þig, sanni Guðs Sonurinn kjæri, svo, fyrr' enn tíminn væri, kjæmir að qvelja mig?

8. Pá sagði Græðarinn góði: grein mér þitt heiti þó. Andinn mælti af móði: mitt nafn er: Legió. Það hafa hygnir menn, sex þúsund samanteiknað, sex hundruð þar með reiknað, sextíu' og sex til enn.

9. Djöflar af dopmum trega, dæmdir í heljar víst, báru mjög mikillega, mildastann Jesúm Krist: fyrst þadan færi út, ad hann ræki þá ecki, í undirdjúpanna hlecki, med kaldri qvöl og sút.

10. Frelsarans leyfi fengu, ad fara' í svínin þar, sem um þær grundir gengu, girnd sú djöflanna var; þar vóru tvø þúsund; øll strax med ógn og qvída, út í vatnid hýda, og suckú' á samri stünd.

11. Svín-hirdar fullir sorgar, settu á flótta heim, báru þá fregn til borgar, um bagann, sem vard fyri þeim; hinir, sem hlýddu á, undrast og ótta fengu, almennt úr Stadnum gengu, svoddan tilburd ad sjá.

12. Hann, sem var ádur ódur, og enga skynsemd bar, sat nú sidferdis gódur, sannheill hjá Jesú þar; landsmenn þá litu hann, hinir, sem hjá vóru staddir, í huga' og sinni gladdir, søgdu þeim allann sann.

13. Herrann blind-heimskir bádu: burt ad vikja úm sinn; sálar gagnsins ei gádu, þeim gramdist fjárskadinn; svo villtir vóru þeir, hjálpar-von sæla hrepptu, henni vilјandi slepptu, en mottu svínin meir.

14. Hann, hverr ed læknast hafdi, hér, sem var ádur téd, Lausnarann leyfis krafdi, ad líka færi med; en Jesús sló því af; far heldur heim til þinna, hjálprædid skalt þeim kynna, sem Gud þér sjálfur gaf.

V.) Um kraptaverk Krists á braudum milli 5000 manns. Jóh. 6.

Med lag: Einn Herra eg best ætti.

Yfir um vatnid eina, sem er í Galíleá, Jesús med sína sveina, sjálfur ferdadist þá, Tiberías nockud nærri (nafn þetta Stadurinn bar), Páskum víst var ei fjærri, ad venju Gydínga þar.

2. Fylgdi þeim mugur manna, mikill á þeirri tíd, gédvild hans sáu sanna, vid sjúkann og aumann lýd; uppá fjalls-hædir einar, Endurlausnarinn géck, líka hans Lærisveinar, litla stund hvíld þar féck.

3. Upp leit hann ljóst ad bragdi, lýds fjölda mikinn sjer, vid Philippum frá eg sagdi: fólkid matlystugt er; til kaups hvar mættú meina, menn fái braudum nád? svo vildi sveininn reyna, þó sjálfur vissi nóg rád.

4. Þá Philippus ték ad telja, tvehundrud peninga verd, fram þó menn fengi' ad

selja, fullnægja mun ei gérd. Andreas á þad heyrir, einn bródir Símonar, vildi rád veita fleiri, vidstaddur gaf til svar:

5. Ungmenni eitt eg kénndi, Andreas mæla réd, fimm byggbraud hefir í hendi, hér og tvo fiska med, hvad skal þad þó fyri þessa? þá talar Jesús hátt: segid, þeir fái sér sessa, saman í ridlum brádt.

6. Herrann réd braudin blessa, braut og til himins leit, fram báru fædu þessa, fyri svo marga sveit; allir þeir urdu saddir, eins af fiskunum med, og vel í gédinu gladdir, Guds verk svo fengu sjed.

7. Leifunum saman safnid, Sonur Guds þannig tér, og engu af þeim hafnid, svo eckert spillist hér. Er þad ei undur ad heyra, allt þetta svo til bar, afgángs var ollu meira, enn efnid í fyrstu var?

8. Tólf karfir fullar fengu (frá eg svo Skriftin tér), og þær leifar afgengu, svo eckert spilltist hér; fimm þúsund fæddi' hin hreina, Forsjónin mildigjørn, karlmenn upptalda eina, fyrir utan konur og børn.

9. Um qvøldid lét Lærisveina, landinu halda frá, hann var eptir alleina, ástarbæn gjordi þá. Mótvidri megnt þá þjádi,

mjøg dymmt af nóttu þó; Jesús þar gløggt að gáði, gékk á þeim djúpa sjó.

10. Nær um fjórðu eikt nætur, nálgaðist Jesús þá; þeir hafa' á þessu gætur, þóktust forinju sjá, upp kalla ótta mæddir, en Jesús ansar kjær: verið allir óhræddir, eg er hér sjálfur nær.

11. Pétur svaraði og sagði: sértú það, Herra minn! bjóð þú eg komi' að bragði, beint nú á fundinn þinn. Far, þú! qvað Frelsarinn mildi; forlét hinn skipið þá, og gékk, sem greiðast vildi, glaðlega sjónum á.

12. Báran réð brádt að stöckva, bilaði Pétur traust, hann tók þá senn að' søckva, sagði með hárri raust: hjálpa mér Herrann blíði! hann Jesús að sér dró, og spyr: því tæpt hann trýði? til skipsins gengu þó.

13. Orð sitt og bús-ráð bæði, blessi oss Jesús hreinn, svo lífs og sálar fæði, sedji þá hvern og einn. Sjá til eg søckvi eigi, í synda dauðann hér, heldur að hjálpast megi, haldtú við trúna mér!

VI.) Um þann, sem blindur var fæddur. Jóh. 9.

Lagið: Faðir á himna hæð.

Jesús frá Júda lýð, úr Jerúsalem þá tíð, útgéck sá øll mein græðir, um það Jóhannes ræðir.

2. Sat maður sjónlaus þar, sá blindur fæddur var, harðtnærri Herrans vegi, á helgum Sabbats degi.

3. Lærisveinar hann sjá, svo spurðu Herrann þá: hvert egin mun tilsk'a' hans valda, eða foreldra gjalda?

4. Hverki (qvað Herrann snjallt), hann sín né þeirra galdt; Guðs verk ega auglýsast, og á honum að prísast.

5. Verk Guðs mér vinna ber, víst meðan dagurinn er, ydju mann enga fremur, yfir þá nóttin kémur.

6. Eg er ljós heimsins hreint, Herrann talaði beint, meðan umgengni mína, hjá mønnum læt eg skína.

7. Herrann þá hræktt á jørð, heilnæm var lækníng gjørð, saur hrærði saman að bragði, svo við hans augu lagði.

8. Hann bauð þeim blinda þá: í brunni Silóá, þvo sér skjótlega skyldi, ef skíra sjón ødlast vildi.

9. Hann géck og gjørdi svo, greidt nam sín augu þvo, heilskygn kom þá heim aptur, Herraas því olli kraptur.

10. Náttúran borin blind, bleckt er af margri synd; minn Jesús mig upplýsi, mér á hjálpar veg vísi!

VII.) Um Lazarum af dauda uppvakinn. Jóh. 11.

Lagid: Uppá fjallid Jesús vendi.

Jóhannes segir med svoddann hætti: sjúkur madur eitt sinn lá, Lazarus, þad sørgum sætti, sá var í Bethaníá, systur tvær er innt hann ætti, ønnur nefnist María.

2. Hún var þad, sem Herrans fætur, hentuglega smyrja réd, hári sínu svanninn mætur, sídan aptur þurkar med, ordi lífsins gaf ad gætur, í Gudspjallinu svo er tjed.

3. Martha einnig ønnur heitir, ordi Drottins héldt sér ad, Lausnaranum, sem lækníng veitir, létu segja þegar í stad, sá þú elskar, sóttin þreytir; svaradi Jesús uppá þad:

4. Ecki' er svoddan sóttin eina, send honum til dauda fyrst, heldur ad Drottins dýrdin hreina, dásamlega auglýstist, øll þau systkyn', eg má greina, elskud vóru þó af Krist.

5. Dagana tvo þar tefja rédi, tilsett var það Herrans ráð, að vilja Guðs sú skickan skédi, hann skamtar tíma' af sinni náð; fylgd-ar-mönnum Frelsarinn tédi: förum nú á Gydínga láð.

6. Postular svara með gégndar gyldi, gjörla senn á þessa lund: Gydínga fólk þig grýta vildi, þá géckstu þar um eina stund; hvar fyrir girnist Meistarinn mildi, meir að koma' á þeirra fund?

7. Tímar eru tólf á degi, talaði spekin guðdómleg, birtu njóta maður megi, mun sá gánga réttann stig, hinn, sem ljósið hefir eigi, hrasar opt og meiðir sig.

8. Lazarus vor vinur sefur, vekja fer eg aptur hann, þeir segja: batnað honum hef-ir, hví ð og værð ef finna kann, þenna skilníng þánkinn géfur, þeim um svefn nátt-úrlegann.

9. Lausnarinn þeim ljóst nam gégna: Lazarus dauður er til sanns, en eg fagna yðar vegna, að ei var eg þar í bygðum lands, vær skulum þetta framar fregna, för-um nú og vitjum hans.

10. Thómas Postuli tók að segja, Tví-buri sá nefndur var, Lærisveina hug vill hnegja, hann gaf fyrir alla svar, látum

ess fara' og líka deya, ljóst með honum einnig þar.

11. Kom af guddóms krapti högum, Kristur til Bethaníá, Lazarus fyrir fjórum dögum, framlidinn í grofinni lá, úr borg og nánum bygdar = lögum, bar ad marga Gydínga þá.

12. Þessir gættu góðrar skyldu, gengu í sorgar = húsid inn, géd = svølunar máli mildu, mæltu (svo eg ritad finn), hrelld= ar systur hugga vildu, harmandi' eptir bródur sinn.

13. Martha heyrdi, Meistarinn kjæri, mildur kjæmi um þetta skeid, og í nánd ad vísu væri, vildi gánga heim á leid, móti honum frá' eg hún færi, fyrst, en María eptir beid.

14. Angrud Jesú andsvar greidir: ef þú hefdir verid hér, bródir minn (því naudin neydir), nú lifdi, sá daudur er, en eg veit hvad um þú beidir, allt mun Drottinn géfa þér.

15. Aptur Jesús ansa nádi, upp skal rísa bródir þinn, víssulega, vísid tjádi: veit eg af því, Herra minn! hann mun verda lífs á ládi, þá ljómar efsti dagurinn.

16. Upprisan og einnig lífid, er eg, sagdi Jesús þá; efalausir um þad blífid, allir, sem mig trúid á, þó fundid hafid heljar kífid, hverr mér treystir, lifir sá.

17. Sá hér lifir enn med anda, og á mig treystir heimi í, hættulegt má hel ei granda, hann skal verda dauda frí, svipt-ur øllum sálar vanda, segdu mér, ef trú-ir því?

18. Trúi eg þú sért, qvad svanninn grætti, Sonur Guds med helgum sid, og Kristur sá, sem koma ætti, ad qvitta af syndum mannkynid. Samtal þeirra' ad sinni hætti, svo skildist hún Herrann vid.

19. Martha hrindir hørdum módi, heimleidis med skyndi fer, vid Maríu gjørdi mæla' í hljódi: Meistarinn er kominn hér, bídur þín sá Grædarinn gódi, og gjørir bodskap eptir þér.

20. Uppstód María' og med skyndi, út gékk frá þeim múga manns, svo hún dýrst-ann Drottinn fyndi, dundi vatnid hvarma-ranns, þá var Jesús þýdur í lyndi, þar, sem Martha kom til hans.

21. Fólkid sjer, ad fljót úr máta, frá þeim víkur géfni líns, allra þeirra ein var gáta, sem efnid greinir hródrar míns:

eflaust út hún gékk ad gráta, hjá grøfinni hans bróđur síns.

22. Til Herrans kom med hrigdar talid, hjartad mæddi sorgin stinn, ángur í brjósti fann hún falid, féll á kné og ræddi' um sinn: hefdir þú hjá oss, Drottinn! dvalid, daudur væri' ei bróđir minn.

23. Þegar hann sá ad sorgar-pláta, sárt um hennar brjóstid lá, fóikid allt í annann máta, ángrad leit þar standa hjá, Sonur Guds tók sjálfur ad gráta, í sínum anda gramdist þá.

24. Sín á milli margur ræddi: má nú sjá hans elsku-géd, sá, sem blindann gjørla græddi, gat hann ecki vid því sjed, ad daudinn svo yfir einn mann æddi? almúginn þar mæla réd.

25. Lazarus hvar lagdur væri, Lausnarinn svo spurdi ad: en þeir svara svo, sem bæri: sjá þú, Herra! þenna stad. Miskun trúi' eg hjartad hræri, hrigdist Jesús enn vid þad.

26. Til grafarinnar Herrann hreini, hér nærst sjálfur gánga vann; hún var byrgd med stórum steini, strax baud þeim ad taka þann; svo þeir gjørdu, sem eg greini; sagdi Martha þá vid hann:

27. Líkið sinn eg sú'na' um síðir, fjóra daga hér það lá. Orðum þessum Herr=ann hlýðir, henni aptur géngdi þá: sagdi' eg ecki, ef þú trýðir, að þú mundir Guðs dýrð sjá?

28. Til himins leit þá Lausnarinn mildi, lofuð sé, Faðir! gæ'skan sú, hvers eg af þér óska vildi, um það mig bænheyrir þú, eg tala svo fólkið trúa skyldi, til þeirra mig sendir nú.

29. Lausnarinn kallar ljósum hljómi: Lazare! þú kom hér út. Hinn dauði hlýddi Drottins rómi, dopnum reyrður líkbands=hnút; leysið hann, qvað Herrann frómi, svo héðan gángi fyrrtur sút.

30. Júðar margir trúa tóku, táknið slíkt er sáu þeir, ljúfum Jesú lotníng jóku, lofs=týr þessi aldrei deyr, Phariseærnir svika klóku, sig forherdtu æ því meir.

31. Því eg treysti og það er mín trúa, þú ert, Jesú! lífið mitt, þá héðan burt frá heim skal snúa, heið eg mér við orðið þitt; sálunni vyrðstu sælu' að búa, svo hún verði af naudum qvitt.

Stutt innihald

Pínu og Dauða

Drottins vors Jesú Krists.

Lagið: Hvar mundi vera hjartað mitt.

Mér er af hjarta minnisstædt, miskunarverkið það, Jesús var staddur í hrigðum hætt, harmandi þrísvar bað, Gyðínga lið þó gengi' að hrædt, greip hann og batt' í stað; sálin hans var af sorgum grætt, sár pínan géck þar að.

2. Hann hefir dregið, hrakt og hrjáð, harðsvírud Júða drótt, með lygum, spotti, hróp, og háð, hræksjandi á hann skjótt, var honum hverki værð né náð, veitt um þá dymmu nótt; allt hann fordæmdi andlegt Ráð, ei géck sú ræðan hljódt.

3. Heiðnum Dómara' í hendur féck Herrann, sú grimma þjóð, almúginn fram þar allur géck, æpti með samfelldt hljóð: fær hann á kross og qvala-beck, komi' yfir oss hans blóð, mordíngja líf-gjöf meir var þeck, mjög hætt þá qvölin stóð.

4. Ó! hvað grátlegt, aumkunar-verdt, eitt var, sem þar til bar; við harðann

stólpann strengdur þvert, stóð vor Lausnarinn þar, hærsta Guðs Sonar holdið bert, húðstrýkt með svipum var, æðar, skinn, hörund og svo skérdt, óskaddað fannst ei par.

5. Þyrni-kórónan svíða-sár, sundur hans ennið sleit, blóðið uppfyllti augun klár, og allann sjónar-reit; Frelsarinn bæði fötur og blár, forsmán hverjum hann leit, lástord, sløg, spélni, spott og dár, sparaði ei præla-sveit.

6. Tré fimtán fóta lángt var ljóst, lagt á hans herdar hradt, breidt fjøgra álna þúngt með þjóst, það herma bækur satt, uppgéfin var með ørmæðt brjóst, undir því þrísvar datt, um sídir fram þá ferdin dróst, á fjallið Golgatha bratt.

7. Særdur í kulda klædlaus þó, Kristur sat lánga tíd, á medan øll til bødullinn bjó, bana-verkfærin stríð, ørþyrstum munni einn að dró, edik gall-blandað níð, oddbrotna naglæ øldin sló, í hønd og fót um síð.

8. Krossfestann hæddu høfdíngjar, og hverr, sem þar géck hjá, harmqvæli þúng og háðúng bar, Herrann um tíma þijá, sídan burtslitin sálin var, syndlausu holdi frá, hjartað sárbeittur broddur skar, bléð og vatn rann út þá.

9. Lastord og brixl framlidinn fêck, falsara sögdu hann, flockur Prestanna fyrir þvi gêck, fundu Landsdómarann, bádu ad geymd sé gröfin þeck, gánga svo ella kann, Lærisveinarnir fylltir fleck, flytji' burt líkamann.

10. Hermenn vopnada hann lét strax, halda mjög steikann vörd, þar vakti inn til þridja dags, þjódin sú íllsku hörd. Drottinn reis upp til dýrdar hags, frá daudum þegar úr jörd, og sannrar Guds dýrdar samfélags. Sé honum þackargjörd!

11. Gleym ecki þessu, sál mín sæl! svoddan vel merkja skalt, Sonurinn fyrir sekann þræl, saklaus leid þetta allt, slíkri hans elsku hrósa' og hæl, af huga' og munni snjallt; sigurvers Kristi sýng og mæl, sætt fagnandi ávalt.

12. Ljúfasti Jesú! lof sé þér, sem leidst þann sára deyd, hvar med þú hefir hjálpad mér, úr hættri qvol og neyd; lát þú mig jafnan lifa, sem ber, lasta bönd af mér greid, elsku fadm. þinn, þess óska' eg hér, yfir sál' mína breid!

Ut af Uppriſu hiſtoriunni.

Lagid: Gædſkurikaſti Grædari minn!

Hjartad fagnar og hugur minn, Herrann Jeſús er uppriſinn, qvøl þó á kroſsi ætti; árla Sunnudags er þad ſkéd, ádur enn ſól-in lýſa réd, af Guds dýrdar almætti, þýd-ur, fridur, Engill kémur kraptinn fremur, klárt eg greini, af grofinni veltir þeim ſtóra ſteini.

2. Jardſkjálfti mikill ſkédi þar, ſkjær-aſta ljóma Engill bar, vardmenn þá ſvodd-an ſáu, ótta miklum yfir þá ſló, afl og ſtyrkleika frá þeim dró, líka ſem daudir láu, þegar, vegar, ljóſid ſkapta, lífsins krapta, loksins fengu, heim í borgina hriggvir gengu.

3. Høfud-preſtana hittu ſeun, hermdu øll þeſsi tíðinden, hinir þeim hétu gáfum. Segid ad Læriſveinarner, ſóktu líkamann burt med ſér, þegar vér þreyttir ſváfum; hradir, gladir, gjaldid þyggja, þar ad hygg-ja, ſídan ſøgdu, líka ſem Júdar þeim ráð-in løgdu.

4. Ádur enn dagurinn upprann klár, út-gengu af ſtadnum qvinnur þrjár, María Magdalena, Módir Jakobs hins minna

var, með þeim líka Salóme þar, þær hugð-ust Kristí þéna, hriggvar, dyggvar, Lausnar-ans vildu, að ljúfri skyldu, líkið smyrja, hverr réð aðra þá hljóðt að spyrja:

5. Hverr mun burt velta hørðum stein? hindrar sá oss á marga grein; þegar sem litu þángað, opin stóð grøf, en Engill var, alhvítu klæddur líni þar, hræðsla réð hjart-að fánga. Hljóðar, móðar, hriggvar qvinn-ur, sagði svinnur, syrgið eigi! upprisinn Jesúm eg yður segi.

6. Qvinnurnar glaðar gengu heim, Græð-arinn Jesús mætti þeim, segjandi verið sælar! þær féllu síðan fram til sanns, á fætur kysstu Lausnarans; hann réð hýrlega' að mæla: eg bið, að þið, mínum blíðum, bræðrum þýðum, bráðt það innið, í Galílæu þér' fyrst mig finnið.

7. Magdalena á meðan fer, mjøg fljótt þángað, sem Pétur er, og Jóhannes með honum, sagði: líkamann sælastann, sjá hvergi eg né finna kann, burt-tekinn væri' hann vonum; báðir, þjáðir, undrast þetta, er það frétta og án tafar, út þángað gengu øll til grafar.

8. Fyrstur Jóhannes framkom þar, for-nam að grøfin opin var, Pétur þá greidt

inngengur, sáu þar løgd lín = klædin mjúk, líka og Jesú sveita dúk, forundrun af því fengu, allskjott og fljótt, aptur snúa og því trúa øllu' ad sønnu, burt muni líkid borid af mønnum.

9. Æpandi María úti stód, inn í grøf= ina horfdi fljód, Englum tveim gáf ad gæt= ur; vard hún nú hrædd og vidleit þá, vaktarann gardsins hugdist sjá; hann spyr strax : hvad hún grætur? hún qvad: helzt þad, minn Herra þýdur, hjartans blídur, hér finnst eigi, efnid sorgar eg þad segi.

10. Hafir þú borid hann burt med þér, bid eg þú, Herra! segir mér, svo eg hann þángad sæki. Madurinn svárar: María! Meistari! sagdi' hún aptur þá, ei leyfdi á sér tæki; øll hrigd og stygd, snýst í gledi skjótt þad skédi, er Kristum kénndi, heim til Postula hana sendi.

11. Hún kom strax og þeim kunngjørde:- Kristur af dauda risinn sé, atburdi alla sagdi; hinar konurnar hermdu med: þær hefdu líka Jesúm sjed, lífs og í ljúfu bragdi. Þetta, rétta, villu héldu, hug sinn hrelldu, Herrans sveinar, sjónhverfíngar þad søgdu einar.

12. Til Emaus gengu einir tveir, um Herrans pínu tala þeir, þád ſkédi á þeſſum degi; en ſvo til bar, ſem ſegi' eg frá, ſjálfur Jeſús nálægdiſt þá, þó ad hann þeckti eigi. Hann ſpyr, hugkyrr: hvada hjalid, hrigdar talid hafid, brædur! Kleóphas anſar med kløckri rædu:

13. Ertú einn ſvo ókénndur mann, í Jeruſalem, ad gjørníng þann, ſem er fyri ſkømmu ſkédur, veitſtú ecki? en hann ſpyr ad: honum Kleóphas ſagdi þad: Jeſús, ſem oſs var medur, hærſtur, ædſtur, af ſpádóms ordum og gjørſku gjørdum fyri Gudi' og mønnum, á kroſsi deydur, þad ſjálfir ſønnum.

14. En nú í morgun árla, víſt, ádur enn fékk af degi lýſt, qvinnur frá oſs útgengu, lifandi ſøgduſt líta hann, líklegt þad engum vyrdaſt kann, felmt af því allir fengu. Heimſka, gleymſka, qvad þá báda, Kóngur dáda, kénndi ſídan, Kriſtur ſvo hefdi hlotid ad lída.

15. Alla Ritníng útleggja réd, opnadi þeirra hugſkot med, Skriftina gløggt ſvo ſkilja. Kauptúnid allir nálgaſt nú, nær því endud var leidin ſú, gánga léttſt lengra vilja, beidu, neyddu, Kriſt ad bída, qvádu

líða, á qvøldið nærsta, inn með þeim gengur mildin hærsta.

16. Settist til borðs og brauðið þar, blessaði, sem hans siður var, og síðan að þeim rétti, báðir í senn hann þecktu þá, þeirra sjónum hvarf burtu frá, harmi úr huga létti, hraðir, glaðir, Postulum hinum, Herrans vinum, hér frá sögðu, enganu trúnað þeir á það løgðu.

17. Á sömu stund það svo til bar, sjálfur Jesús var kominn þar, og miðt í miðið stendur, þeim óskar friðar þessu nærst, þá var dyrunum aptur læst, sjá lét á sínar hendur. En þeir, því meir, urðu fegnir, óttaslegnir og því trúa, grát réði øllum í gleði snúa.

18. Ecki var Thómás þá með þeim, en þegar seinna kom hann heim, þeir søgðu allt hið sanna; aldrei trú' eg, hann ansa réð, utan að nagla = førin sjeð, fái með fíngri kanna, líðu, bíðu, átta dagar, dýrð svo hagar, Drottinn sætur, að luktum dyrum kom miður, mætur.

19. Hjá þeim stóð Herrann hýr í mið, hér nærst Thómás svo ræðir við, og vill hann verði glaður: í nagla = førin lát fíngur þinn, fljótt legg mér hønd í síðu inn, vert

ecki vantrúaður. Drottinn, Guð minn! sagði dyggur, trúartryggur, tolburinn fríður, aptur Jesús þá ansar blíður:.

20. Sannlega, Thómás! trúðir þú, tilsýnd mín þessu olli nú, og eg enn framar segi: sæll er sá, hver mig sjer ei hér, samt þó af hjarta treystir mér, huggun svo hljóta megi. Fleiri, meiri, jarðteikn hrein fyrir sínum sveinum síðar gérði, øll þó að greind hér ecki verði.

21. Við Genezearets vatnið brádt, vóru þeir þá að fiskidrátt, enn sig opinberaði; Pétur aðspurður þrisvar þar, því játaði, sem vonlegt var, að hann Jesúm elskaði. Býður, þýður, lífsins brauði sína sauði, Símon fæði; um hans dauða og útför ræddi.

22. Fjøritíu daga Drottinn réð, dveljast hér Lærisveinum með, eptir upprisu dýra, til himna síðan héðan sté, hjá bønd Føðurs almáttugri, situr vor hjálpin hýra. Amen! Amen! allar tíðir lofi lýðir Lausnaranú góða, honum skal jafnan heiðurinn bjóða.

Annar Parturinn

inniheldur nockra

gudrækilega og andríka Sálma.

Fyrsti Flockur,

sem hefir í sér

tvo Nýárs Sálma,

Qvøld og Morgun Lofsaungva

og

einn Sjóferda Sálm.

Nýárs = Sálmur,

qvedinn 1652.

Lagid: Lausnarinn Jesús lýdinn kunni.

Aiid hýra nú hid nýa, nádar gódur sendi landi voru Gud. Þrautir láti frá oss flýa, fargi sorgum, endi grand og eydi naud. Alla fylli gledi = gædum, gædska' og miskun Drottins blíd, í fastri ást og fridi' af hædum, stødugir stædum, oss hann blessi ár og síd.

2. Jesú prísað nafn eg nefni, nýtt ár þetta komið heimi, vígi' er best, styrki verk og stofnuð efni, styðji, græði, auma geymi mildin mest; barn umskorna, dýrum dreyra, dreyfi yfir hjörtun mædd, synda-grand og sárið fleira, fjær að keira, vyrðist dýrðin gæðsku gædd.

3. Nýtt ár þetta gledilegt greiði, Guð á hæðum vorum kjæra kénnidóm', saudi fæði, lýðinn leiði, að lifi' í hófi, gjöri' og læri verkin fróm; hjörðin verði hlýðug ráðum, hollum öllum þeirra mest; vaxi flugs að friðum dáðum, frið' og náðum, út svo rætist vondskan verst.

4. Yfir-ljúfa-menn á minnist, mildivaldur Drottinn máttar Herra hár, síðaprúðir sannleik kynnist, Tyninum þjóni, létti þrátt og bræðin sár; öll í stilling lögin lagi, ljúfir, gjæfir, fróma við, lasta sízt þó vegi vægi, hnegi hagi, að góðir lýðir finni frið.

5. Raunir hjóna mjúkust mýki, miskun ferska Græðarans lýða fyrr og síð, þolgéð helgað vaki; víki, výlið, bölið, neyðin, qvíði, hverfi stríð, börnin einnig blíður náði, og blessun vissa láti fá, Faðirinn

dáða' í friðar ráði, leiði á láði, með lífi og gæfu stóra' og smá.

6. Yður gleði-árið hýra, øllum heillum gefi vafið Jesús kjær; menn og qvinnur klára, skíra, Kristi' ást þér ljúfa hafið fyrr og nær, undir hendi hvílið sæiri, heillafullri Drottins hér; enganu ánguus kulið kjælir, tál né tælir, þann af henni hulinn er.

7. Oss nú blessi Græðarinn góður, og gáfur ljúfar sínar hreinar einnig með, láðið, løður, gjæði gróður, gladt sé lopt, ei píni neinar plágur féð, neytum ætíð lítilátir, losið gefum Drottins náð, í Guði blíðum kjætumst kátir, næstast mát er, holl þau allir reyni ráð.

8. Kasti verstu kostum lasta, Kristur bestur, hærstur, mestur, fólki frá: víst svo traustið festum fasta, fyrst og síest þeim glæsta gésti ætíð á, ást þýðasta brjóst ei bresti, bistur þjóstur horfinn sé, geistum lasta-gusti fresti, losta lestir, flestir nærsta falli' í hlé.

9. Unni sanaur oss og blessi, øllum heillum fylli sæll Emanúel. Í qvíða, neyð og krossi hressi, þá qvilla-fullum, vill ódæll hér vinna vél; svinnir menn og mynd-

ug qvendi, máttugann Drottinn lofið tíðt,
honum einum oss afhendi, Amen! sendi,
Ydur Jesús árið blídt!

Annar Nýárs = Sálmur.

Lagid: Þeck sé þér góð gjørð.

Arið nýtt nú á, í nafni Jesú sæta, byrjast blídt; þú þá, þess vel skyldir gæta, segjast vídt sú má, sælu freguin mæta, sem bøl kann bæta.

2. Gud og mann módir, mey í heiminn fæddi, vorn blídann bródir, sem best øll meinin græddi, heimsins hann þjódir, helgri blessun gæddi, þó ádur eymd mæddi.

3. Fólki frid hreinann, fèck af dýrdar mætti, og Gud vid einann, allt mannkynid sætti, sælu sid beinann, sýndi og hjartad kjætti, brot synda bætti.

4. Jesús hann heitir, hjálp og frelsan lýda, sælu sann = veitir, og sviptir øllum qvída, um logmáls bann breytir, blessun géfur fríða, med miskun blída.

5. Nafn þad sætt sanna, sælu og gledi færir, hormum hættanna, haglega fortærir, alla ætt manna, endurlífgar, nærir, sorg þá ei særir.

6. Arid nýtt nafn þitt, nádar Herrann gódi! géfi' ofs blídt, gagn sitt, í glödum fridi bjódi, náqvæmt. þýdt, vid naud qvitt, svo notkist manni' og fljódi, lán og lífs gródi.

7. Himin, láð, haf, flód, hverja sképnu og eina, foldar sád, fjárfjód og frjófgun landsins hreina, blessi nád Guds gód, og græding veiti beina, án móds og meina.

8. Kirkju stétt kjæra, Kénnimenn í landi, lát ofs rétt læra, lifnad sinn hverr vandi, svo uppsett skjæra, sannleiks skín ljómandi, stillt jafnan standi.

9. Skickun lands-laga, lýds og stjórnar-ráda, yfirmanns aga, til ædstu heilla dáda, vyndist hans haga, höndin líknar-bráda, er einn allt má náda.

10. Hjónin, hjú, börn blíd, bæi' og lýd um grundir, hönd Jesú fræg, fríd, fridi' á allar lundir; vor sé trú vernd þýd, væng-jum Drottins undir, lífs lángar stundir.

11. Í háska' og brigd qvölum, Herrann Jesús vægi, í ótta' og bygd oldum, ástin Drottins hægi, í stridi' og siygd tvöld-um, styrk veiti svo nægi, og allt í vel lagi.

12. Við hreckja háð-syndum, hlíf' oss, Jesú blíði! frá huga bráð-blindum, bræðra heipt og níði, glæpa grá-lyndum, gudleysíngja lýði, róg, ráni, stríði.

13. Himins hnoss snjalla, he'gast meyar sæði! oss geymi alla, frá óvina vélræði! kunni' á kross falla, svo krenkja hjartað næði, Guðs náð það græði!

Morgun-Sálmur.

Lagið: Einn Guð Skapari allra sá.

A morgna þegar árla uppstá, eins á qvöldin þá hví'ast á, gef eg mitt líf og líka ønd, ljúfi Jesú! í þína hønd.

2. Sálin hvílist og huggast mín, Herra Jesú! í vênjum þín; bið eg: saklausa blóðið þitt, blessi og helgi lífið mitt.

3. Kristi! sem þoldir qvøl og pín, keyptir mér frið með blóði þín, í vøku' og svefni veit mér hjá, vernda mig øllum háska frá.

4. Guðs Engla skari skýli mér, svo skaði mig ecki djøflarnir, í mínum krossi' og meðlæti, minn Drottinn Jesús hjá mér sé.

5. Hvert heldur lifi hér eða dey, hjartað mitt við því qvíðir ei, glaður því mína gef eg ønd, Guð sannleikssins! í þína hønd.

Qvøld = Sálmur.

Lagid: Nú hefst nóttin og hylur dag.

Líknsami Gud og Herra hár, hvers vald og makt um eilífd stár, vér bidjum í Jesú nafni nú, nádar heyrn þinni til vor snú.

2. Ljósid dagsins enn dregst oss frá, dymmu náttmirkri yfir brá, líkaminn hvíldar leita fer, léttir þjáníngar svefninn er.

3. Þackargjörd blída børn þín nú, bjóda þér øll med sannri trú, þócknist þér, Fadir! fórn sú víst, fyrir vorn Herra Jesúm Krist.

4. Lof sé þér, Gud! fyri lidinn dag, líknin þín gód vorn aumann hag, verndad hefir frá hrigd og neyd, háskasemd lífs og brádum deyd.

5. Forlát þú oss nú, Fadir kjær! fjølda synda, sem gjørdum vær, leynd og opinber afbrot vor, afpláni nú þín gædskan stór.

6. Erfidi vort og vinnulag, vér sem ní høfum gjørt í dag, eptir sérhvers manns embætti, í þínu nafni blessad sé.

7. Géf oss nú, Drottinn! góda nótt, geym og vernda frá qvøl og sétt, frá brádum dauda' og beiskri pín, bevar' oss alla nádin þín.

8. Freistingum djøfuls frá oss snú, forinjur vondar burtrek þú, óværdar drauma ógnir þær, aldrei lát þú oss koma nær.

9. Lát þú oss dagsins ljómann hinn, líta ad morgni, Drottinn minn! svo med fögnudi þjónum þér; þess nú af hjarta óskum vér.

10. Gótz, heidur, lífid, æru' og øud, ó Drottinn Gud! í þína hønd, befølum vér med traustri trú, til vor nád þinni jafnan snú.

11. Guds Fødurs mildi, gæzka' og nád, Guds Sonar Jesú hjálpar rád, Guds heilags Anda hlífdin traust, hjá oss stadnæmist endalaust.

12. Heiløg Guds þrenníng hlífi' oss nú, og haldi fast í réttri trú, ad hljótum sídan himna vist, hjálparann fyri Jesúm Krist.

13. Amen! þess allir óskum vér, Amen! vor Drottinn! lof sé þér, Amen! sé þad, sem eg nú bad, Amen! Jesus bænheyri þad!

Annar Morgun-Sálmur.

Lagid: Mikilli farsæld mætir sá.

Lofi þig, Drottinn! himininn hár, og heiløg Engla sveit, allar þjódir um allar krár, allstadar lands um reit; því sannleikann þinn og miskun mest, mildi og tignin klár,

yfir oss øllum er stadfest, eilífa tíd og ár; svo er og líka, sála mín! sonn og fullkomin skylda þín, lof Drottins bædi hátt og hljódt, á hverri stund' ad tjá; aldrei lát þér þad gleymast gott, géfins, sem lét þig fá, hann hefir uppá nýtt í nótt, naudum þér bjargad frá.

2. Lofadur sértu, lifandi Gud! fyrir lidna nætur-stund, og þad veroldin uppljómud, er nú af dagsins fund; sól nú í heidi skjæru skír, skinid sitt veitir hlýtt, fuglar loptsins, fiskar og dýr, fagna þeim geisla blídt; skóg-trén, grøsin og liljur lands, lifna og gledjast víst til sanns; þetta til dýrdar, Drottinn! þér, daglega þjónar allt; æ hvad skyldara mun þá mér, ad mikla þitt nafn ávalt, Guds ad líking, sem gjørdur er, og géfid lífid snjallt.

3. Lof, heidur þér og þackargjørd, þrenníngin edla blíd, viljugur skal eg vanda á jørd, varaudi lífs um tíd; þú hefir jafnan hjálp mér veitt, úr háska og daudans pín, frá mirkrunum til ljóssins leidt; lofud sé gæskan þín! óvina minna afl og slægd, afmád hefir þín guddóms frægd, enn þótt þeir byggi efnid vandt, med alli svika þrá, ad mér þú, Drottinn! gættir grandt, grimd

þeirra bægdir frá, rángferdugra, sem ráðum kannt, raska, svo hvergi ná.

4. Sem mig í nótt fyrir líkn og lid, létst njóta mátar þíns, eins nú í dag um náð eg bið, í nafni Frelsara míns; hindra þú umsát andskotans, sem elskar lýgi' og morð, svo verði síst að vilja hans, verk mín, þánkar né orð. Géfðu mér, Drottinn! hjartað vreint; hugsa og stunda ljóst og leynt, laga-boð þín, sem létst oss fá, og lífsins braut eg skil; í dag og hvern tíð héðan í frá, halda þau gjarnan vil, því Davíð segir sæla þá, sem þar hafa lysting til.

5. Blessa þú, Guð! mitt qvinnu kér, og kjæru börn á lið', blessaðú allt hvað hefi' eg hér, hlotið af þinni náð; blessa vyrdstú minn búskapshag, byrgdir og matar-faung, blessa útvegi' og vinnulag, svo verði ei'hegðan raung; blessunar æðsti brunnurinn, blessaðú mig í sérhvört sinn, sé eg á ferð um sjó eða jörð, sit, geng edur kyrr, stend, hönd þín yfir mér haldi vörð, háska öllum frávend, géf svo með þýðri þackargjörð, þín náð sé viðurkénnd.

6. Í forsjón þína' og fodur hönd, fel eg mí, Drottinn! hér, líkama minn med lífi og önd, lán allt og heilsu- kjör; mitt svo eg akti

ſtarf og ſlétt, ſtjórnaðu minni lund, hér með einnig mig haldi rétt, á hrigdar og gledi, ſtund. Kriſtnihald mitt, kærleika' og trú, með krapti þínum, ó Jeſú! auka jafnan og efla vyrdſt, uppá það ſál mín fróm, dýrdarleg fái fyri þér birtſt, þá ferdu' ad halda dóm; kom, Herra Jeſú! kom, ſem fyrſt, klárt gjör allt ſynda gróm.

7. Daudans þegar eg nálgaſt nótt; nádugur veit mér hjá, með bærilegri banaſótt, benda vyrdſtú mér þá; í fadmi ſælum ad ſofna þín, ſæti Fadir! eg kýs, óteljaus er þá endin mín, og eilíf gledi vís; ſídan í lambſins ljóma klár, loſi hún þig um eilíf ár, þú, ſem ad allt med ordi ber, einn Gud og þrenníng há, ſamhuga allir ſýngjum þér, ſigurverk himnum á; valdid þitt, dýrd og æran er, Amen! Hallelújá!

Annar Qvöld-Sálmur.

Lagid: O Gud! ſem geymir Iſrael.

O Jeſú! þér ſé þöck og lof, fyrir þína áſt og nádar-gjöf, vel hefir þú minn veikann hag, verndad og geymt um þennann dag.

2. Eliſni engin mig hendti hér, hlífd Drottins míns þad veitti mér, Satan feck

ei að orka neins, sem ønd' og lífi var til meins.

3. Jeg vil fyrir það Jesú kjær, játa þér vegsemd fjær og nær, af hjartans munni, hug' og raust; halðist þín vyrðíng endalaust.

4. Eilífann bið eg almátt þinn, ástkjærl Jesú, Herra minn! fyrirgéf øll mín afbrot ljót, í dag, sem framdi eg þér á mót.

5. Dags-vinnan mín, sem drýgða eg hér, Drottinn minn góður! þóknist þér, efli þín blessan allt mitt ráð, auk mér von, trú og kjærleiks dáð.

6. Geymdu mig, Drottinn Guð! í nótt, frá grimmum voða, qvøl og sótt, svo óvin gjøri mér engin grønd, yfir mér sé þín hjálpar-hønd.

7 Luckuna, heilsu, lán og féð, líf og sálina einninn með, umsjón þinni eg allt það géf, óhræddur síðan ligg og sef.

8. Í Drottins nafni eg hvílist hér, hafðú, ó Jesú! gát á mér, eg fel mig þinni elsku enn, og alla þína kristna menn.

9. Lof sé Føðurnum lesið og tjáð, lof sé vors Herra Jesú náð, lof helgum Anda allann tíð, Amen! lof sé þér þrenníng blíð.

Dagleg Andvarpan.

Lagið: Hverr, sem að reisir hæga bygð.

Heilla ljúfasti Herra minn! hjartans útvaldra yndi! uppveki mig nú Andinn þinn, endurnæríng svo finndi; eg er manneskjan alsaurug, afpláná það lifandi Guð, géf mér glaðværðar lyndi.

2. Asetníng minn og yðjulag, eg þenkti að lagfæra, þér til dýrðar að þjóna í dag, það veitstú náðin skjæra; en hvernin hefi' eg aum mannkind, dreitað þig með margri synd, það vyrðstu að lagfæra.

3. Lífdaga minna lýtin öll, lækna þú, Drottinn blíði! og mig hvítfága eins og mjöll, engu svo meini qvíði: æ! mig ángrar af allri rót, að eg gjörði þér syndga mót, heilla Faðirinn fríði!

4. Lángar mig nú af lífi og sál', lausn hjá þér, Drottinn! finna; þér er nú, Faðir! meir enn mál, meinanna bót ávinna; sætasti brunnur svölunar, signað herbergi vellystar, lát mig þér lofgjörð inna.

5. Græði nú öll mín synda sár, signaðar Jesú undir, himneska Föðurs höndin klár, hún sé yfir og undir; óqvíðin er þá

önd'in mín, í b'ídum nádar faðmi þín, lídi svo lífsins stundir.

6. Réttlætis fagur qvistur klár, Konungur dýrdar sæti, Engla fegurd um ei'íf ár, útvaldra sá'ar kjæti, allra trúadra elska' og von, er Jesús Guds og Maríu Son; géf þess eg jafnan gæti!

7. Innræt þú, Drottinn! ordid þitt, í mitt hjarta og sinni, þad sé lífdaga ljósid mitt, lifnad svo bæta kynni; eptir því lát minn greidast gáng, í gædsku þinnar og nádar fáng, þar svo þér þakkir inni.

8. Miskunar þinnar mjúka nád, mík'a eg æfi mína, mildasti Jesú! meyar sád, minnstú á barn-kind þína; fadma mig ad þér, Fadir minn! fyrir eingétinn Soninn þinn, lát ecki lidsemd dvína.

9. Set eg nú allt mitt traust og trú, til þín, minn Jesú gódi! ad mig af ástsemd elskir þú, og ádreifir þínu blódi; æ medan varir æfin mín, útbreida vil eg lofgjörd þín, bædi hátt og í hljódi.

10. Andvarpan þessa, ædsti Gud! álíttu' í miskun þi' ni! hjálpiod veittú í hverri naud, hygg ad grátbeidni minni; lattú mig ætíd lifa þér, líka deya, þá burtu fer. Lof þitt aldreji linni!

Sjóferda = Sálmur.

Lagid: Náttúran øll og edli manns.

Drottinn líknsamur Herra hreinn, hjálparinn allra manna! þú sem ad rædur øllu einn, ástsemdar mildin sanna, bænheyr þú mig, þess beidi' eg þig, í blessudu Jesú nafni, med ljúfri nád, og legg á rád, um lífs og sálar efni.

2. Þín nád þad hefir svo til sett, ad sérhverr skyldi læra, embætti sitt ad yrka rétt, og med handbjørg sig næra, um land og sjó, en lidsemd þó, lofadir þeim ad veita, sem treysta þér, og sídan sér, sinnar atvinnu leita.

3. Nú vil eg eptir ordi því, í trausti nádar þinnar, á haffins bylgjur fara frí, fædu leitandi minnar; sjádu mig nú, sæti Jesú! svo enginn háski grandi, til og frá hér, hjálpa þú mér, hættulaust aptur ad landi.

4. Og sem þú gjørdir ádur fyrr', óstyrkum Lærisveinum, þegar stormvindur þegi kyrr, þagnadi fyri þér einum, svo álít mig, nær ýfir sig, aldan og vedrid bleika, hasta þar á, en hugga þá, hjartad mitt trúarveika.

5. Vardveittú mig og veg minn greid, vernd þín yfir mér standi, frá beiskri sorg og brádum deyd, bædi á sjó og landi; Jesús

minn trúr, eymd allri ýr, einn kanntú mig
að leysa, vertú mér nærst, þá hér sem hærst,
hafsins bylgjurnar geysa.

6. Stórann brim-sjó og sterkann vind,
stöðvi þín mildin sæla, úlfa stórfiska ógna
mind, ei lát mig kunna fæla; vængja-skjól
þitt, fyri varðhald mitt, vil eg mér gjarna
kjósa, svo megi' eg frí, af fári því, frelsun
þinni best hrósa.

7. Því vil eg lenstur lofa þig, líffins um
tíðir mínar, þar heilög Guðs børn halda
sig, heiðrandi náðir þínar; þakk-offur eitt,
í veikleik' veitt, vyrðstú af mér að þyggja,
eilíf náð þín, á armi sín, unni mér jafnan
liggja.

8. Jeg geng til skips í Jesú nafn', Jes-
ús minn hjá mér blífi, helgra Guðs engla
heilagt safn, hræðslu og sorg burt drífi, mig
fel og þá, sem mér eru hjá, míns Jesú
sjálfs í hendur; verum til friðs, væntandi
liðs, vernd hans yfir oss stendur.

9. Í Guðs nafni og ótta enn, eptir hans
náðar orði, veiðarfærunum vil eg senn,
varpa frá skipsins borði; þetta mitt verk,
miskunin merk, minn Herra Jesú blessi!
veiti hann mér, hvað vild hans er, von mín
og bón er þessi.

10. Jesús oss veri öllum hjá, augu hans til vor sjái, háska og ógnum hrindi frá, svo hætta' ei granda nái; vort hjartans hús, helgi Jesús, hann oss í fridi leidi, óskum þess nú, allir med trú; Amen! sé þad eg beidi.

Annar Flockur,

innihelldur

Heilræda = Vidvörunar =

og

Bænar = Sálma,

kristilegu liferni vidvíkjandi.

G y l l i n i A B C

af þýdsku útlagt.

Lagid: Nú kom heidinna hjálpar rád.

A einn Gud set þú allt þitt traust, adstod mannlegri trúir laust, fast standa Drottins fyrirheit, finnst valla tryggd um veraldar=reit.

2. Best þinnar æru geym og gæt, gérsemi sú er harla mæt, ef hún þér sleppir eitt sinn frá, engin er von til henni ad ná eitt.

3. Christnum sómir ei saurugt hjal, sérhverr ísinn munn vel geyma skal, með þögn sig enginn fortalað féck, fjölyrðtum jafnan illa géck.

4. Deil aldrei við þinn yfir-mann, elska skaltú og vyrða hann, þann minni-háttar hæð þú síst, hefnd fær drambsemi jafnan víst.

5. Ef þú nægð af auðæfum átt, engann veginn þig stæra mátt; þenk: að lán Drottins er það allt, af því reikníngsskap standa skalt.

6. Frómleika, dáð og dygðir með, dýrara haldt enn gull og féð. Þá heimsins auðlegð horfin er, hvert sinn gott mannorð fylgir þér.

7. Gef ölmusu, ef áttu auð, og aumka þann, sem líður nauð, Guð, í hvers höndum heill þín er, hann mun líkt aptur gjalda þér.

8. Hafi þér einn til góða gért, góðminnugur þess jafnan vert; þackarlaus velgjörð (það er rýnt), þúngt fellur manni ljóst og leynt.

9. Iðinn vertú á úngdóms tíð, erfiði lær, þar fénur um síð, uppskéra mun það ellin kyrr, sem æskan niður sáði fyrr.

10. Kjært þó einn láti í eyru þér, ofmjøg honum ei trúa ber, munnurinn stundum mælir dátt, meinar þó (kannské) hjartad flátt.

11. Luckan hvert heldur mót' eda med, minnstu ad hafa stødugt géd, sjaldan er upphaf endíng líkt, opt géfur 'raunin vitni um slíkt.

12. Med reidum huga høndla' ei neitt, hvad til góds enda vi'tu leidt; margur í brædi verk þad vann, sem vard þó mest ad ydrast hann.

13. Nem þú og lær hvad nytsamt er, nær einhverr gott vill kénna þérz. hyrda fáir um heimskann mann, hinn fær vyrdíng', sem meira kann.

14. Okénnt málefni aldrei mátt, úrskurda fljótt né dæma brátt, klagandans herrdu søgn um sinn, sídan gjæt ad hvad talar hinn.

15. Prakt og hófmód þér hrind þú frá, hefnd fæ'di mørgum løstur sá, lítillátann lands-manna sið, lát þér nægjast ad b'ífa vid.

16. Qvillúdum hug,, sem skular sìygd, stærri ska'tú ei auka hrigd, go'tid má verda aptur eins, sem ødrum gjørir þrátt til meins.

17. Raupa, sem sízt af sjálfum þér, þó sýnist nockud gjørt sem ber; egid lof jafnan lyktar verst, líkernid frómt sér hrósar best.

18. Sjá þig vel um, því verøld er slá, vondum selskap þig sneidir hjá; gudhræddum haldt þig gjarnan ad, gott nafn þér víst útvegar þad.

19. Tem þig ad elska æru' og spekt, þó allir þig ei losi frekt. Svo øllum lyndi, enginn mann, ord sín og gjørdir stilla kann.

20. Uppá heims' aud og allt hvad er, aldrei þig reid, þad hverfur þér; sá má því haldast hygginn best, sem himnesk gjædi stundar mest.

21. Ven þig aldrei med agg og róg, ad samandraga fjárins plóg; þad ferst med sorg, sem fæst med synd, vid fridsamt braud þér un og lynd.

22. Xerxes Kóníngur fordum frekt, forlét sig uppá vald og mekt, fékk þó minkun og sorg til sanns, sérhverr varist þó dæmin hans.

23. Yfir allt framm þú óttist Gud, elska og vyrd hans heiløg bod; ødrum rádhollur einninn sért, eins sem þú vilt ad þér sé gért.

24. Zebaoth Gud øll veit þín verk, vert því lastvar, hans makt er sterk, fljótara

stilliſt hótud hefnd, enn hin, ſem er með
framqvæmd efnd.

25. Þig lær ſjálfann ad þeckja rétt,
þrengſt' ei heldur í neina ſtétt; hvad þú
áformar ad því gá, endirinn hvernig verda
má.

26. Ætíd minnſt' á þinn dauda = dag,
dóm ſídaſtann og ſálar = hag; bid jafnan
Gud ad géfa þér náð; gód og heilnæm ad
ſtunda ráð.

Hvad vera egi athæfi kriſtins manns.

Lagid: Skaparinn ſtjarna, Herra hreinn!

Ef þú vilt góda fridſemd fá, fjølmælgi
alla varaſt þá, gladt hjarta yfir gódu býr,
gjarnan vert jafnan lyndis = hýr.

2. Í trúnni geym ſtillt og ſtødugt géd,
ſtunda þar hreinann kjærleik med, eflaus ſé
bænin yfirbót, undandráttarlaus, klár og
ſljót.

3. Ydrandi fyrir þín afbrot ſért, ør við
fátæka jafnan vert, í gódum verkum ydinn
beſt, íllt ad fordaſt viljugur meſt.

4. Fúslega gódri hirtíng' hlýd, hørm=
úng med þo'inmædi líd, í látædi þinn ljúf=
leik ſýn, líka ſé hæverſk ſkickan þín.

5. Mjúkleik í kénníng' merkja lát, mæl við aðra með spekt og gát, vitna það eina satt reynt sé, um sé hvað dæm með réttvísi.

6. Því fáorðari finnst þú hér, fjölmennið, sem þú meira sjer, því heilráðari þig hverjum tjá, honum sem meira liggur á.

Heilræða Sálmur.

Með sínu lagi.

Viljir þú gécjast Guði vel, og góðum mönnum hér, hreintrúað hafðu hjartans þel, og heiðra hans nafn, sem ber; orð Drottins lær með allri gát, ykka mest heita bæn, þackargjörð fagra fylgja lát, fórn sú er einka væn; hugsun vondri þér hrittu frá, henni géf aldrei rúm þér hjá, illgresis fræið upp sé rætt, áður enn frjófgun nær, ské má, það sé við háska hætt, ef hreckja-rótin grær.

2. Eðri menn þér í heiðri haldt, hvern eptir sinni stétt, ljúflyndi við þinn líka skalt, láta í frammi rétt; glettstú aldrei við gamlann mann, gráhærðum vyrðíng ber, forsmá ei heldur fátækann, sem frómur og meinlaus er; móðga ei þann, sem mæðir stygð, meðaumkun sýn þeim líður hrigð, djarflega ecki

ødrum lá, ávyrdíng hans né brest, þú veitst ei hvad þig henda má, haf gát á þér sem best.

3. Fordastu þá, sem fara med smán, falsyrdin, hád og spé, lánlevsi, slis og lucku rán, laun þeirra trú' eg sé, hótsindnin ill er engum þeck, athuga jafnan þad, ské má þú hafir ský edur fleck, ef skyldi þar grenslast ad, hlátur og késkni hæfir sízt, heimskunar merki þad er víst, klám, níd og brígsl þú hata mest, hugsa um málshá.tt þann: frómlegum sidum samtal verst, sannlega spilla kann.

Um góda Samvitsku.

Lagid: Dagur í austri øllum.

Hvad verdur fegra fundid, enn fridur og rósamt géd, ángur úr huga hrundid, hjartad gladvært þar med? innbyrdis elskan hreina, med æru' í hverjum stad, heims eptirlætid eina, eflaust dæmi eg þad.

2. Gladur vilda' eg þú værir, og vondu hjá þig sneid, margt þó til bøls þér bæri, bakmálug túngan leid; ef þinnar æru gætir, aldrei þú qvída þarft, sídar þá sønnu mætir, sjálf lýgin tofnar snart.

3. Ldu heims þig lát ei villa, luckunni spart þú tak, antigna engum ílla, allra sízt þó á bak; opt einn að ødrum finnur, það ydkar hann sjálfur meſt; hverr má svo hittast svinnur, að hafi' ei nockurn breſt?

4. Heilbrygdi, hjartans kjæti, hér með samvitskan góð, ástvina eptirlæti, fyri utan trega' og móð, frómt líf og farsæll daudi, fylgjast með réttu að, af hverjum heimsins audi, helzt vilda' eg kjósa það.

Um Luckunnar óstødugleika.

Lagid: Hvar mundi vera hjartad mitt.

Allt heimsins glisið, fordild fríð, fegurdar prjál og skraut, fallvallt meinslisið fyrr og síð, flestøllum reynast hlaut, allt eins og fis í hvaßri hríð, hverfur snarlega' á braut, luckunnar blísið litla tíð, logandi óvart þraut.

2. Blómleg æskunnar edlis art, sem aldins jurtir beint, snemma upprunnar blika bjart, burtvisna' að qvøldi seint; þeir gledi brunnar þorna snart; það hefi' eg sjeð og reynt, vatns-rásir grunnar hørfa hardt, hverfur svo tíminn leynt.

3. Líkhams heilbrygdin hrósar sér, haldin af øllum kjær, hennar þó trygdin afslepp er, óvissum tíma nær, sóttar andstygdin brádt ad ber, búksterkum nidurslær, bleik dauda sigdin sárbeitt skér, sólføgur blómstrin skjær.

4. Holdsins fríðleikur, fegurð klár, og kraftin líkamans, sem limið eikur laufgad stár, lífið gledur til sanns, allt eins og reykur øll forgár, áþýndin hvarma-ranns, þar liggur bleikur, blódlaus nár, burt er fordildin hans.

5. Mannsins líf hraust, er allra innst, í ædum hjartans býr, mjøg þó ótraust og fallvalt finnst, fljótlega um sér snýr, vidstødulaust þá varir minnst, sem vindur í burtu flýr, ad láni hlautst, því laungum vinnst, litla stund æfin rýr.

6. Heims andur sýnist holdsins art, hardla fagur til sanns, medan vidklínist kroppinn skart, kjætist géd fávíss manns, optlega týnist yfrid snart, ýmist til sjós eda lands, bersnøggur pínist hugur hardt, hvar er þá gengid hans?

7. Margur hverr reisti um frónid fjær, fékk þess ei verid án; annar med hreysti fjárplóg fær, fer hinn med vél og rán, eitt

el, einn neisti', ein by'gja', einn blær, burtsneiddi allt þad lén, en sá því treysti'- er engu nær, utan því meiri smán.

8. Veröldin blíd ad láni lér, lystugt gletinar hross, ásýndum þýd á baki ber, beiskann hermúngar kross. Luckan dáfrída líkust er, vid limskann Júdas's koss, best væri' í tíd ad sjá ad sér, svo hún ei blecki oss.

9. Vold, léni, makt og vyrdíngar, vel margur sér dró ad, høfdíngja dragt og skrúda skar, skrautlega útsnickad, af skal þad lágt og ecki par, aktar daudinn um þad, frá allri frakt án ordlofs bar, út hvern úr sínum stad.

10. Hvad er heims blómi' og gjørvallt glis, sem girnist holdid á? reykur, hégómi, følski, fis, fjúkandi lauf og strá, ad mínum dómi slægd og slis, slær ýmist til eda frá, skadsemdar ljómi, bálad blis, blindar skjótt þann þad sá.

11. Rót allra meina med sér ber, mannordsíns girndin snaud, heljar slód beina búkurinn fer, burt frá makt, hefd og aud; þad eitt alleina óvalt er, ad óttast Drottinn Gud; viltu slíkt reyna, hygg ad hér, hvad hann þér sjálfur baud.

12. Láttu því fara heimsins hátt, holds nætnad, dreifs og brjál, egnd daudans snara er vid gátt, ad þér mun dregid tál, medan þú hjara hér enn mátt, hugsadu' um þína sál, þar tak á vara, þrýtur brádt, þjód-brautin lífsins hál.

Um heimsins vondt háttalag.

, Lagid: O Jesú! edla blómi.

Hætta er stór í heimi, hjálpi oss Drottinn kjær! frá Satans svikum geymi, svo ecki glötumst vær, reynd blída. grand grædi, greind lýda vandrædi, leynd vída land mædi, á lopt sér aptur slær.

2. Djøfuls nú veröld veidir, véla-nót mørgum skjæd, í villu og vantrú leidir, vondskan sú þúsund-ræd; ár slíkur, fer, flakir, flár svíkur, hverr vakir? hár, ríkur, slær sakir, sídar Gud af hæd.

3. Otal íllgjørdir þróast, ei tjáir leyna því, trygd og trúskapur sóast, takast upp vélrád ný, fleskollum fast spilla, fest gollum last, villa, verst kollum kast qvilla, komid heiminn í.

4. Straff sýnist stórt fyrir hendi, stofnad mjøg til þess er, von á refsíngar vendi,

í- vørt því hættan fer, veld synda, gyld granda, gjøld kinda, fylld standa, øld blinda, vild vanda, versta ljóst ei sjer.

5. O Jesú ástkjærasti! ydrunar géf oss tíd, hyrt ei þitt fólk med hasti, heyr mig nú, gædskan blíd! eyd hættu, rád réttu, reidi sættu, hrjád gledtu, neyd bættu, nád settu, nauda þjádum lýd!

Veraldar þecking um heimsins brygdlyndi.

Lagid: Oll lucka gleri líkust er.

Gud bid eg nú ad géfa mér ráď, og greida minn veg til besta, hann einn mun veita hjálp og ráď, hvad sem mig kann ad bresta, þó þorfin sé bædi þúng og bráď, og þyki opt bótum fresta, á Drottins miskun, mildi og nád, mitt skal eg traustid festa.

2. Mannleg adstod er misjafnt trygg, margir fá slíkt ad reyna, trúskapar lundin laus og stygg, leid gengur þegi beina, veltur á ýmsa hlid um hrygg, hamíngju lánid eina, þá í naud bjarga helzt eg hygg, hægt muni veida ad greina.

3. Loksins fæ eg nú fullreynt þad, hvad fallvølt er heimsins blída, bindur sig ei vid

stund né stad, stilling enga kann líða, margann ber sama brunni að, blind gengur luckan fríða, enginn fær sjálfur ágvarðað, eptir hverju skal bíða.

4. Þeir, sem mér vóru vinir fyrr, vel þá géck einusinni, þegjandi sneiða þvers um dyr, þeim er eg liðinn úr minni; ef allir sigla sama byr, selskap er von mann finni, hinn má vel bíða í höfnum kyrr, sem héldt mótviðrið inni.

5. Þar, sem eg hugði hælis mér, í hormúng minni' að leita, að engu athvarfi orðið er, ull sókt í hús til geita; rót sú opt ávöxt rammann ber, sem ræktuð er með sveita; heppinn þykist sá, sjálfum sér, af sundinu kann að fleyta.

6. Gott er að gleðjast góðum með, gamans og liðs að njóta, brádt kann þó selskaps bróðerned, burt sem vatns-straumur fljóta; þá heilsan brestur, heill og féð, hornaugum vinirnir skjóta, egið gagn hvörir efst á bed, en ástin leggst til fóta.

7. Margskonar ángist margann sker, misjafnt vill opt ábjáta, af auðmjúku geði' og þánka þér, það vil eg, Drottinn! játa; verðskuldan mín eg veit það er, verst slíks

í engann máta, nú bið eg þig nauðstöddum mér, náð og vægð framm láta.

8. Einmana stend eg uppi því, engum hef til að segja, ýmsum hörmúngum haldinn í, hverja stund má eg þreja; á Drottinn skal mín nauðsyn ný, nú og jafnan sér fleygja; lát mig af öllu fái frí, í friði, minn Jesú! deyja.

Bæn í heimsins andstreymi.

Lagið: Lifandi Guð! þú lít þar á.

Drottinn! lát mig í heimi hér, haga mér kristilega, svo eg rétt jafnan þjóni þér, og þóknist alla vega; hræsni, ágirnd og óhlýðni, aldrei í mínum huga sé, forða mér tjóni' og trega.

2. Guðlausra manna glæpa sið, gef þú eg varast kunni, haldtu mér sannleiks veginn við, vél heims mig engin ginni; hoftug ránglátra refsíng bráð, rétt fái aldrei til mín náð, minnist mín í miskun þinni.

3. Frá hjartans blindni og harðýðgi, Herrann Jesús mig geymi, af alri heimsins saurgun sé, sál mín í þessum heimi; hugskot og eyrun opna þú, efl með mér hlýðni, von og trú, ást þín mér aldrei gleymi.

4. Þess eins af hug og hjarta eg bið, Herra minn, dýrðar ſæli! hreinann lærdóm mér haldtú við, holds ſkynſemd mig ei tæli, hvorki mannanna vald né vild, vinátta blíð né heiptin gyld, frá þínum ſannleik fæli.

Bæn móti andlegum óvinum.

Lagið: Óvinnanleg borg er vor Guð.

Leið þú mig, Guð! og lát mig ei, leiðaſt af ſjálfs míns þótta, meðan í heimi hér eg þrey', hald þú mér við þinn ótta, hvort eg geng út eða inn, annaſtú, Jeſú minn! líf mitt, ſamvitſku, ſál', ſjón, heyrn, orð, verk og mál, flærð djöfuls rek á flótta.

2. Ljúflega eg þér legg á hönd, líf og heilbrygði mína, líkhamann tak og einnig önd, undir trúfeſti þína; þú átt, já, eigðú hér, allt vald og ráð á mér, öll er umhyggja mín, af mér komin til þín, ſvo læt eg ſorgir dvína.

3. Hvað ſkal manneſkjan mögla þó, móti Skapara ſínum, Adams fall þetta undir bjó, með allskyns ſút og pínum! Jeſús allt bætir böl, burttekur ſorg og qvöl, honum á hönd mig fel, hann leyſir þrautir vel, hægir það huga mínum.

4. Mín sál! hvad viltú mæla þá, móti stickum þíns Herra? arf-syndin gamla eykur þrá, og enn er forþént verra, af því eg allt of-frekt, á jók þá fornu sekt; svo munu' í heimi hér, holds þrjótsku kraptarner, hrjóta ad hjadna' og þverra.

5. Endurlausnari! lof sé þér, lausn fyri ondu minnar, leystur frá dauda ljóst eg er, lausn fyrir pínu þinnar; leystú, Lausnarinn kær! lastanna flækjur þær, sem sál mín sitjur í, sorg hef' eg, Herra'! af því, lát mig lausn synda finna.

6. Leystú mig, Jesú! løstum frá, líf mitt ádur enn dvínar, lausnin blessada leys mig þá, ljóst fyrir undir þínar; leys mig, Lausnarinn trúr! og lina mótgángs skúr, þegar þér þykir mál, þér fel eg líf og sál, ord og athafnir mínar.

7. Sáluhjálparinn sæll Jesú! sál mín þér ætíd fagnar, sálunni miskun sýndir þú, sálin þér lofgjørd magnar; sál minni sýn þú lid, sála mín þess þarf vid, sálin er sjúk og mód, sál' unn þitt blessad blód, er sálunni sætast gagnar.

8. Hjálpari minn og Herra dýr! hjálpa nú þræli þínum, hjálprædis blessud heillin dýr! hjálpa þú veikleik' mínum; hjálpar-

laus hjarí' eg hér, ef hjálpar þú eigi mér, hjálpa mót holdi' og heim, hjálpa mót óvin þeim, sem veldur vítis pínum.

9 Lífgjafari minn og líknin fín, lífinu vyrdsti vægja! lífs-fadir ertú lífi mín, lífs meinum gjör þú hægja! líf og sál lofi þig; lífs medan sparar mig, líf mitt lífi í þér, lifdú; Jesús! í mér, lífi lát løstu' ei bægja.

10. Fel eg mig nú í fadminn þinn, Frelsarinn Jesú sæti! þó' ad mér þreyngi ánaudin, eymdir heims og mótlæti; verdi þinn vilji' á mér, vil eg þad líða hér, lidsemd' mér leggur þú, lát mig um sídir nú, lifa med líffins mæti.

Ydrunar og bænar andvarpan.

Lagid: O Jesú edla blómi!

Auvej! minn Drottinn dýri! dapur eg kém til þín, andi þinn æ mér stýri; ángrud er sálin mín; græd hana, Gud eini! gèd-pína ad linist, blód Sonar grid greini, grátin kjætist sýn.

2. Synd mín er sandi fleiri, særir þad hjartans grunn, nád þín er miklu meiri, mér er hún ordin kunn, svo: fridi sí-þjád-

ann, sá gōdi œ blídur, sú gledi sé gæda, sídu af raudum brunn.

3. Mannleg hjálp mest vill þrjóta, mikil þá naudsyn er, því flý eg til þinna fóta, þyrmi nú Drottinn mér, heyr bænir hýr mínar, hér týn ei reir klénum, gjør lína mér meinum, mest eg treysti þér.

4. Drag mig úr djúpi nauda, Drottinn! eg bid af rót, Sonar þíns sárann dauda, synd láttú vinna bót; sál nádi sól fridar, sæl greidi heil rádin, qvøl eydist, kul grædi Kristí ástin fljót.

5. Týndann úr tølu sauda, tak þú mig enn í sátt, afstýr þú ángri nauda, einninn gjør lyndid kátt; greid brautir, Gud mætur! græd sútir, frid játa, klid þrauta þad brjóti, þinn svo kánni mátt.

6. Eg fel í umsjón þína, einasti minn Jesú! önd, líf og æru mína, øllu því stjórna þú; lof, heidur, ljúft greidist, lífgrædir af þjódum, haf, Fadir! hlíf góda, hér oss fyrir nú.

Þridji Flockur

í hverjum finnast nockrir

Ydrunar- Huggunar-

og

Þacklætis-Sálmar.

Bæn ydrandi og trúads manns.

Lagid: Til þín, heilagi Herra Gud!

Syng þú lof Drottni, sála mín! sem er þinn Gud og Herra, víst því hann gjørdi vel til þín, velgjorda minnstu þeirra, gaf þér eingétinn Soninn sinn, sem fyrir þig var líflátinn, hvert ástverk er ollu stærra.

2. Lær þú ad stunda líka fremst, lofsýngja þínum Gudi, eins og Davíd ad ordi kémst, í sínu Sálms atqvædi: mín ønd og allt hvad med mér er, minn Drottinn! heidur vandi þér, fyrir þín géfin gædi!

3. Mig ángrar þad í minni sál', ad mót syndgadi' eg Drottni; ein synd verdskuldar eilíft bál, eptir løgmálsins vitni; hverr kann ad reikna syndir sín? sjá! fleiri eru afbrot mín, sandi á sjáfar-botni.

4. Alít mig, Drottinn! aumann þræl', augum miskunar þinnar, állt og heyr mitt

eymda væl, álít vein sálar minnar; í Jesú nafni aumka mig, í Jesú nafni bid eg þig, Drottinn Gud dýrdarinnar!

5. J hans helgustu sárum sjá, synda forlíkun mína, hvad þúngt þín reidi á honum lá, hverskyns qvalir og pína, djøful, helvíti og dauda vann, med dýrdlegum sigri uppreis hann, endurleysti svo sína.

6. Auma syndara hér í heim, hann til ydrunar kallar, svo stadfestandi sjálfur þeim, sínar velgjørdir allar, í sakramenti altaris, ef rétt=trúadir neytum þess, svo sem Postulinn spjallar.

7. Vidurkénnandi vor afbrot, verduga stærstu nauda, utan vér høfum eilíf not, af Jesú pínu' og dauda, berum oss voit ad bæta rád, bidjum Drottinn um sína nád, vor gæti veikra sauda.

8. Eg má þad játa aum mannkind, eins sem Kóng Davíd rædir, mér fyrigéfur hann mína synd, meinsemdir allar grædir Jesú útrunnid blessad blód, bót og lækning er hardla gód, þeim synda=þúnginn mædir.

9. Hjálpa þú mér, ó Herra Gud! hjálpa þú sálu minni, hjálpa þú mér í himna=frid, hjálpa þú sképnu þinni, hjálpadu mér frá

heljar neyd, hjalpa þú mér fyri Jesú deyd, hjálp þín mér huggun vinni.

10. Vægt hefir mér þín verndar hønd, veitt hirting føðurlega, það hrís reikna eg vægann vønd, vidlíkast barna-aga; kraptur þíns anda kénni mér, kjærleika þinn að stunda hér, og minnast þess mína daga.

11. Að gæti' eg heldur við syndum sjed, svo mig ei verra hendi; bæn, trú og þolinmædi med, minni ydrun þér séndi, vitandi' að þessi veraldar leid, verða muni mér ørdugt skeid, nema leidir mig líknar hendi.

12. O minn Jesú! þín eilíf náð, endurlífgi sál mína, eg befel mig og allt mitt ráð, í miskunar vernd þína, lát oss svo enda lífið hér, að lof, dýrð og heidur færum þér, vor Gud! um eilífdina.

Um Guds forsjón.

Lagið: Herra! þér skal heidur og loining greiða.

Hugur slagar, hættur ýmsum benda, holdið bagar, margann vel að lenda, gégn þeim agar, gæt hvað hagar, gleymska' aslagar, æfidagar enda.

2. Mørg er hrydja mótlætis um aldur, mædu-vidja þúng, sem daudinn kaldur; vor

skal ýkja, veikra niðja að vaka' og biðja, oss vill styðja' Alvaldur.

3. Einn er Drottinn, ófinnandi' hans vegir, allt ber vottinn, líka hitt. sem þegir, elskan. óttinn, eydslan, gnóttin, dagur, nóttin, heilsan, sóttin, segir.

4. Guð ótraudur gótz er huga mínum, gagnið, auður, hreysti' í øllum pínum, lúckan snauðum, lausn úr nauðum, lífið dauðum, uppreisn sauðum sínum.

5. Allar sképnur eins úti sem inni, einn Guð seður, þó þær séu' ógrynni, hvergi' er slíkur, hvað viðvíkur, hønd fortíkur, sá upplýkur sinni.

6. Ei skal qvíða eymdum lýða fremur, enn þó svíða verði, hríð þá lemur; heldur stríða, biðja' og bíða betri tíða, blessuð blíða kémur.

7. Pøckum Drottni, þvíað hann er góður, aldrei þrotni sá kjærleikans hróður; auma' álítur, brauð þeim brýtur, bjørg framflýtur, sá ei þrýtur sjóður.

8. Máttur Drottins megnar alla vega, miskun hans hún varir eilífflega, sinna gætir, sína kjætir, synd upprætir, trúuðum bætir trega.

8. Dýrd sé Gudi, Födur og Syni samin, sannheilögum Anda allteins framin, þrennum, einum, Herra hreinum, hjálp hvers reynum, ædst lof greinum, Amen!

Tuttugasti og þridji Sálmur Davíds, vidlíks innihalds.

Lagid: Gædskuríkasti Grædari minn!

Drottinn minn hirdir held eg þig, hér fyrir brestur eckért mig, mín gledi síst því sjatni, leidir mig gædska Guds med sann, gras-haga útí lystugann, og framm ad ferskn vatni; sá mest, má best, hugann hræra, endurnæra og rétt leida, vegna nafns síns veginn greida.

2. Og þó ad eg í daudans dal, döprum ráfi og mirkra sal, óluckan ei mig hrædir, víst því er med mér vernd þín hýr, vöndurinn þinn og stafur skír, heita mín huggun bædi; trúr, hýr, tilbýr, sitt því ordid fyrt matbordid sálu minni, móti þeim mig hrella kynni.

3. Mitt höfud smyr þín mildin klár, med vidsmjörinu síd og ár og fullt á fyrir mig skenkir. Gædska þín Gud og miskun mest, mun mér fylgja lífdagana best, minn hugúr

þar á þenkir. Eja! Eja! í húsi þínu elsku-
sínu og mun blífa, veittu mér hjá þér
víst eilífa.

Bókstafa þýðing í Jesú nafni.

Lagið: Fadir vor! sem á himnum ert.

Ilmur er Jesús edla-skjær, oss við Guð
Födur sætta fær; andvarpan sanna syndugs
manns, svo gjörir fagra bænin hans, eins
og þá sólin uppljómar, allann himin og
stjörnurnar.

2. Eilíft líf Jesús oss tilbýr, allri hörm-
úng í gleði snýr, grimd og ógn dauðans
eyddi hér, andlát vort hægur svefn því er,
heljar brodd skjærann Herrann braut, hans
makt og vald með öllu þraut.

3. Sannleikur Jesús eflaust er, oss rétta
lífs-braut kennir hér, heims-spekin enga
huggun ljær, Herrans orð náð og blessan
fær, allir, sem treysta uppá það, eilífann
finna hvíldar-stað.

4. Vegur er Jesús viss og beinn, vel má
hann gánga hverr sem einn, fyrir hreina
trú og helgann sið, hann leiðir oss í dýrð-
ar frið, hræðast þarf sá ei heljar deyð,
sem heldur sér við þessa leið.

5. Sigurvinníngin sœtust hér, á synd og dauda Jesús er, djöful fángadi, enn frelsti oss, fyrir þá qvøl hann leid á kross. Ilm, Eilifd, Sannleik, Veg, Sigur skjær, svo nafn Jesús útleggjum vær.

Endurminning Krists pínu.

Lagid: Ovinnanleg borg er vor Gud.

Hvad hjartans kjærann hafdi mig, Herrann minn Jesú gódi! í daudann gaf hann sjálfann sig, og sínu úthellti blódi, Kóngurinn Engla einn, eilífur Drottinn hreinn, á sig tók mína mind, meinlaus fyrir utan synd, og keypti frá qvala flódi.

2. Aumur í fátækt fæddist hér, fyrirlitinn af heimi, lagdur í jøtu asna er, øllum hafnandi seimi, í útlegd hraktist hann, hærstur Gud og svo mann, allskyns armædu þraut, med ángri lída hlaut, saklaus frá synda eymi.

3. Blessudu sveittist blódi sín, bardist vid daudann stránga, harmqvæli øll og allskyns pín, yfir hans sálu gánga, fals-koss, fjøtur og bønd, færdur í Júda hønd, høgg, sløg og hráka leid, hædni, álygd og neyd, og døms ályktun ránga.

4. Krossfestur, deyddur Drottinn var, dreira-undina í pínum, hans blessad hjarta hardt þá skar, hvast spjót med broddi sínum, blód og vatn sárt med sút, sem þar nam renna út, heilagi Herra kjær! hreinsar mig vel og þvær, af sekt og syndum mínum.

5. Hvad kom þar til, minn mildi Gud! mædu þá vildir lída, og á þig taka allskyns naud, med ángri' og sárum qvída? gódsemdar gædskan þín, gjørdi þad vegna mín, frá køldum qvala veg, keyptur svo yrdi eg, og mætti miskun bída.

6. O Herra Jesú! hverr er eg þess, hladinn med mørgum syndum, ad forlétstú himna ljósann sess, og leitadir ad mér týndum? ljúfur svo leystir mig, létstú krossfesta þig, uppgafstú øndu þín, er þad lífgjøsin mín, svipiir burt sorgar mindum.

7. En hvad skal gjalda aptur þér, ecki neitt gott hafandi? sála mín, líf og alle hvad er, í þínu valdi standi; ángrad hjarta og géd, ydran syndanna med, ætíd þér offra vil, annad hefi eg ei til, medtak þad velvyrdandi.

8. Hvad þú áleggur lída skal, Lausnarinn ástar kjæri! hjartad, sinni, hugsan og tal,

blýdid svo allt þér væri; hjálpa mér, Herra minn! ad heilagann vilja þinn, eg elski af allri önd, eilíf þín nádar hend, á fridarins braut mig færi.

9. Hjálp mér ad géta haldid rétt, af hjarta, sál og sinni, hvad, sem þú fyrir hefir sett, huggun veit öndu minni; þá daudinn á dyrnar slær, Drottinn! stattu mér nær, ord síđust, Son Guds! þín, séu þá einnig mín, sæln ad sálin finni.

10. Amen! í Jesú eġid nafn, Amen! af huga hreinum; forda mér, Gud! vid glæpa safn, geym mína sál frá meinum; svo vil eg satt med trú, syngja þér, minn Jesú! Sanctus og sannann prís, í sællri Paradís, Amen! lof Drottni einum.

Huggan i krossi og mótgángi.

Lagid: Náttúran öll og edli manns.

Þú, kristin sála! þjád og mædd, þreytt undir krossins byrdi, vanmegnast ecki, vert óhrædd, vilji Drottins þó yrdi: þrej, þol og líd, bíd, vona og bíd, bolid fær gódann enda, þá neyd er hærst, Herrann er nærst, hann mun þér fögnud senda.

2. Þú líður kross og qveinar hátt, qvíðir máské við dauða, holdsins vandi er þetta þrátt, þegar það kénnir nauða; heldur ætíð við andann stríð, allir megum það játa; styrk muntu þá, þurfa að fá, ef það skal undan láta.

3. Þannig lætur oss Drottinn dýr, deya frá þessum heimi, fagurlega sitt fólk tilbýr, fallvöltum aud svo gleymi, hyrtir mjög hægt, hér með sær lægt, hjartað metnaðar-gjarna, grætir um stund, gleður þó lund, Guð þannig sinna barna.

4. Þú sjer að móðirin mildi-gjörn, mjúklát við sitt afqvæmi, agar þó opt sín elskubörn, ei svo í skaða kjæmi; eptir hyrtíng, auðmýktar slíng, að sér þýðlega vefur, af þurkar klár, öll þeirra tár, ástar koss margann géfur.

5. Allteins fer Drottinn að við oss, orð hans ljóst þar um hljóða, hyrtíng á leggur hrygð og kross, hann vill oss allt hið góða; í hörmúng midt, mildir géð sitt, miskunar Faðirinn blíður, elskar þá best, hann agar mest, er þeim nærst, sem þýngst líður.

6. Heyr hvað Esajas hermir ljóst, heilögum fylltur Anda: en þó fást megi móður brjóst,, miskunar-laust til handa, afqvæmi

sín, svo ei þess pín, elsku daust hjartað kénndi, aldrei skal þér, þó gleymt af mér, þitt nafn í minni er hendi.

7. Gæt að hverju Guðs börnin blíð, báru sinn kross og liðu, hlutu að þola stundlegt stríð, stöðugt í trúnni biðu; Job, Móíses, vér minnumst þess, mjög þjáðir lengi vóru, Davíð og fann, sá Drottins mann, djúpin hrigðanna stóru.

8. Hver var meir vyrdt enn María, móðir Jesú vors Herra, hlaut þó krossfestann Son sinn sjá, sár hans ei fékk að þerra; harma sverð beitt, réð hjartað heitt, hennar þá sundur grafa; Drottni mest kjær, sú milda mær, mun þó víst verið hafa.

9. Já, Guð vildi sinn Son til sanns, svoddan með skarti príða, það mun þér blíðri brúdur hans, best allra fegurst hlíða; hvað loflegt er í heimi hér, honum samlíkjast mega, og Jesú hjá, himninum á, heimvon farsæla ega.

10. Kannské að þar um qvartir þú, kénnir eg vel holdið veika, þér vyrdist sem þín von og trú, vilji hvarfla og skeika; þrátt steudur naumt, þolgæðið aumt, þjáning ef lengi dvelur; bænin er köld, misgjörð margföld, mjög svoddan hjartað qvelur.

11. Ei er trúin þitt egið verk, enn þótt hún veikleg standi, né þolinmæði í þrautum sterk, það gefur helgur Andi, hvað hann upptók, hann gaf og jók, hjálpsamlega framqvæmir, vanmegnun þá, sem er þar á, aldrei hans náð fordæmir.

12. Vænin ef vyrdist veik og styrð, varastú þó að tregast, fyrir augum Drottins vel er vyrð; vor Jesús fagurlegast, þýðir það allt, þér sýnist kaldt, ef hún skér í hans nafni, offur það best, áser hann mest, ei trú' eg Guð því hafni.

13. Lángt þó finnist að líða þér, lítil stund má þó heita, éndanleg sú eilífð er, ofs þar mun Drottinn veita, unaðsemd þá, sem aldrei má, upphugsa mannlegt hjarta, lisum með fró, frið, sælu og ró, fagrir sem ljésíð bjarta.

14 Hygg að! því barni mest er mjúkt, móður hjarta ágæta, vanmegna, sem hún sjer og sjúkt, sýnir því hjúkrum mæta; eins er Guðs hönd, ángráðri önd, æ er hann nálægastur, ástrikur best, og blíður mest, við börn sín veik trúfastur.

15. Brákaðann reir ei brýtur hann, blæs ei út hör rjúkanda, glataðann saud með flýti fann, fráviltum lét ei granda;

á herdum sér heimleidis bér, hverr má oss þadan draga? veika sál best, bevara mest, bædi nætur og daga.

16. Í Jesú nafni bid og bíd, brúdguminn fullsnart kémur, hans er áíþndin þýr og blíd, hvad viltú girnast fremur? þín harma tár, öll þeirar klár þýó Drottins hondin skjæra, hér vid þig skalt, hugga á-valt, heilnæmt er slíkt ad læra.

17. Gudi sé lof! sem glada von, gaf oss í raunum vondum, lét hann sinn ljúfa líkar Son, leysa' oss af daudans bondum; hans andinn kjær er ætíd nær, öllum, sem þjáníng lída, vér sku'um því þreyngíngum í, þreja, vona og bída.

18. Af er þá stadin öll vor sorg, ángistar horfin mæda, í himnaríkis helgri borg, hvar Englar Drottins ræda, og sýngja sætt Sanctus ágætt, segjandi' af hjarta: Amen! lof, heidur, prís, sæmd, sómi vís, sé Drottni' um eilífd framin!

Andvarpan kristilegrar kirkju.

Lagid: Gudsfurikasti Grædari minn!

Ef þú spyr ad: því kristnin klár, oveinar daglega' og fellir tár, andvarpar opt og styn-

ur? Þú skalt vita, hún þráast leynt, þykir brúdguminn koma seint, hennar hjartkjæri vinur; þrejir, feair: Jesú Kriste! kom sem fyrst, svo qvølum linni, endurnær mig á elsku þinni!

2. Hún bidur opt med hrygd og þrá: hjartans brúdgumi! lát þig sjá, ó Drottinn! dvel ei lengi, sætasti Jesú! minnstu mín, mér þykir lángt ad bída þín, nærsta því neydin þreyngir; eini, hreini, elskhuginn kjæri! kom hér nær, eg kalla' af mædi, lát þú mig ødlast þín ástar gædi.

3. O Gud gæfi! eg ætti' um sinn, upp til þín koma, Jesú minn! ad sídan skiljum eigi, hjartad mitt tak þú til þín fyrst, trú og nád svo mér ávaxtist, ad eg hér þolgód þreji; heitir, veitir, Herrann merkúr, hreinn og sterkur, heilagann Anda, sá mig buggar í háska' og vanda.

4. Sem hjørturinn þá hann þyrstur er, þreyttur til vatnsins flýtir sér, svo honum svalad yrdi, svo lángar oss hér úr heimsins pín, Herra minn Jesú! upp til þín, framda af krossins byrdi; grættu, bættu, ángrid strída, qvøl og qvída kristni þinnar, eid hana heim til hvíldar sinnar.

5. O Jesú! merk: þín ángrud hjørd, andvarpar, stynur þúngt á jørd, stodd nú í fári stærsta; hjálpa þú henni, Herra trúr! báska øllum og vanda úr, hún er harmþrúngin nærsta; lengist, þrengist, við óvin tryldann, ofsa fylldann, ætíð strídir; lát hana, Drottinn! sigra' um sídir.

6. Jesú! mig lángar eptir þér, ætíd hvernig, sem gengur hér, kom til mín, Jesú kjæril medan mér ønd í brjósti býr, bið eg þú komir, Jesú hýr! þér vil eg vera nærri; sértu, veitu, Jesús hærstur hjá mér nærstur, í hverskyns pínu, skýl þú mér jafnan í skjóli þínu!

Um Guds adstod i krossinum.

Lagid: Ovinnanleg borg er vor Gud.

Eg vænti, Drotinn! eptir þér, í minni hørmúng lángri, og bíð til þess þú bjargar mér, af beisku hugarins ángri, er strídir á mig fast, og hvern dag margfaldast, krossinn mig kremur hardt, kom þú! hjálpadu snart, svo linni strídu strángri.

2. Veit eg þú, Drottinn! manst til mín, þá mótgángs tíminn stendur, feginn í allri freistni og pín, fel eg mig þér á hendur,

nafn mitt vel þekkir þú, þess em eg fullviss nú, það er og skrifað inn, í handarlófann þinn, sigur er mér því sendur.

3. Minn andi, Drottinn! í þér gleðst, til orðs þíns jafnan leita, af huggun mjúkri sálin seðst, sannleiksins frjáheita: komið kross-þjáðir hér (Kristur sjálfur svo tér), alla eg yður mest, endurnæra vil best, ersiði er má þreyta.

4. Endurlausnarinn allra trúr, aumir hvers lækníng fundu, þessum mig leiði þrautum úr, á þeirri hjálpar stundu, þó holdinu þyki lángt, þjáníngar okið strángt, samt verðú, sál mín! hraust, set á Drottinn þitt traust, hans mildi-verkin mundu.

5. Lifir minn Guð, sem líf mér gaf, líf mitt er í hans valdi, lífs-qvölum svipti lífi af, lífs-björg minni viðhaldi! lifandi lífsins Guð! líf mitt frelsa af nauð, lífs svo eg lifi hér, að líf eilíft meður þér, fái eg um allar aldir.

Þakkargjörð fyrir apturfengna heilsu.

(qveðin 1663.)

Lagið: Jesú Kristi! þig kalla' eg á.

Seg þú lof Drottni, sál mín! nú, sætt með hjartans fögnuði, daglega jafnan

þacka þú, þínum lifanda Gudi, hverr þér líf, krapt og heilsu gaf, hjálp, nád og miskun veitti, nær þjáníng þreytti, leysti þig öllu ángri af, eymd þinni'i farsæld breytti.

2. Eg var hladinn med' hrygd og þrá, hoidid mjög sóttin píndi, hönd Drottins lagdist hardt mig á, hyrting mjög þúnga sýndi; hverja stund daudans von því var, veiktist 'ífs megnid þjáda og naut ei náda, alveiiis dugdi ecki þar, adstod mannlegra ráda.

3. Þá eg lá svo í háska hér, med harm-qvælum sóttarinnar, gættir þú, Jesú minn! ad mér, miskunar naut eg þinnar, hönd þín blessud og hlífd ótreg, hættar freistíngar lægdi, og vel mér vægdi, svo nádar um-sjón ástúdleg, áráfum djöfuls bægdi.

4. Miskunar hjarta = þelid þitt, þá í brjóst um mig kénndi, græddir allt sóttar = meinid mitt, med þinni læknis = hendi, heilbrigdi gafst og hraustleik mér, úr hættu daudans leystir, og vel vid reistir; sæll og heppinn ad sönnu er, sá þinni gjæsku treystir.

5. Mikil er nád og miskun þín, minn Jesú hjarta = kæri! þú vyrdtist svo ad minn-ast mín, þó maklegur þess ei væri. Lofud

veri þín líknin góð, lofað sé orð þitt mæta, sem böl kann bæta, lofi himnar og heimsins þjóð, helgasta nafn þitt sæta.

6. Nú skal eg héðanaf sérhvert sinn, með sál, hug, raust og munni, lífgjafara og læknir minn, lofa af hjartans grunni; blessuð veri þín blessuð hönd, blessuð sé þín aðhjúkran, við mig sár-sjúkann, hirtíngar strafsins harðann vönd, hefir þú gjört mér mjúkann.

7. Heiti' eg nú, Drottinn! hér á mót, með hjálp og aðstoð þinni, af hjartans grunni gjöra bót, á gleymsku' og þrjótsku minni, öllu fremar að þjóna þér, og þínum vilja' að gegna, það mest eg megna, gefðu þar krapt og mátt til mér, miskunar þinnar vegna.

8. Geym mig frá öllum glæpa stig, góði Jesú, minn Herra! svo ei til reiði reiti þig, né rati annað verra; vyrðstú mér jafnan vernd og hlíf, vægð og linkind að sýna, nær sorgir pína, eins þá seinast mitt endar líf, annastú sálu mína!

Um Guðs varðveitslu og forsjón.

Lagið: Eins og sitt barn.

Herra Jesú! mín hlífð ert þú, þó heimurinn vilji' ei láta, einka von mín, er öll

til þín, þú þoldir pín, þér vil eg hlýðni játa.

2. Afhaldið heims og auðlegð seims, aldrei mér látið hefi, til friðs þó er, minn Guð! í þér, eg uni hér, við það, sem þú mér gefur.

3. Líf mitt og önd þér ljúft á hönd legg eg nú, Faðirinn blíði! þín hjálpin trú mér hlífi nú, Herrann Jesú! hörmúng þó á mig stríði.

4. Luckan mín öll á láði snjöll, leikur í valdi þínu, hvað vilji' er þinn um haginn minn í hvert eitt sinn, hjartanu gefjast mínu.

5. Gæðskan þín víst mér gleymir sízt, glaður því vil eg þreja, bið'lundar bið, eg býst þá við, blessun og frið best muntú yfir mér segja.

6. Ríkdómsins hér ei óska mér, örbyrgð ei lát mig pína, mitt daglegt brauð mér gef þú, Guð! en andar auð, aldrei láttu mig týna.

7. Jesús með dáð, Jesús með náð, Jesús í lífi' og dauða, Jesús mín hlíf, Jesús mitt líf, við Jesúm eg blíf, Jesús er bótin nauða.

8. Mín' sál við þig muu halda sig, mörg þó að syndin særi, þitt blessað blóð er borgun góð, það bætir móð, bróðir minn, Guð! ástkjæri!

9. Veröld! veröld! þitt vols og völd, vel máttu öðrum léna, affegi' eg þér að una hér, hef heitið mér, hærstum Guði að þéna.

10. Ráð mér, Guð minn! á jörð um sinn, öllum svo lostum hafni, unn mér þíns liðs og ástar síðs, þá er eg til friðs, í Jesú Kristí nafni.

Þacklætis - og Bænar - vers.

Lagið: Heyrðu, Faðir! hátt eg kalla.

Hærsta lof af hjartans grunni, hér sýng eg með raust og munni, Jesú þeim mér ætíð unni, og aðstoð veitti á barndóms tíð.

2. Alla tíma að mér gætti, ekkért svo mig skaða mætti, öll mín Jesús blíður bætti, barndóms bót á æsku-tíð.

3. Lifi' eg enn og lof þér segi, Lausnari minn! á nótt og degi, náqvæm Jesú náð sig hnegi, nú til mín á alburs-tíð.

4. Líkams burðir þegar þrjóta, þinnar vildi' eg gæðsku njóta, láttú mig, Jesú! hressíng hljóta, ef hj.ra skal eg á elli tíð.

5. Góðvild, trygð og orð þitt eina, allra sé mín bótin meina, styrki mig, Jesú! hönd þín hreina, á hverri og einni mótgángs tíð.

6. Ráð þú huga, hjarta' og sinni, holdi líka' og sálu minni, að eg, Jesú! elsku þinni, fyrir enga sleppi gleði-tíð.

7. Ill ráð heims mig engin villi, andi Guðs mitt geðið stilli, Jesú! þinni haldi' eg hylli, héðanaf alla lífsins tíð.

8. Minnst' á mig í miskun þinni, þá mál er komið að hérvist linni, sjá til, Jesú! sælu sinni, sálin mín á dauðans tíð.

9. Vek upp hold af svefni sínum, sem þú lofar í orðum þínum, vægi, Jesú! málum mínum, miskun þín á dómsins tíð.

10. Reiknaðu mig, fyri blóð þitt blíða, blessaðann meðal þinna lýða, leyf mér, Jesú! að lesa þér fríða, lofgjörð um eilífa tíð.

Harmagrátur þess mótlætta og af Guði huggaða.

Lagið: Hvað skal oss ángra' í heimi hér.

Á einum Guði er allt mitt traust, engu skal eg því kvíða, ángur míns hjarta efalaust, ásjer hans mildin blíða; en þó heim-

úngar efnin vønd, á mig frekt gjørt ad leita, almáttug Drottins hægri hønd, hún kann því øllu' ad breyta.

2. Innra mín sála ángur ber, optlega má þad finna, qvídandi þúngum hefndum hér, til hverra' eg gjørdi vinna, samvitskan hrædist synda grønd, sorgir því hugann mæda, almáttug Drottins hægri hønd, hún kann þad best ad græda.

3. Ytra er hold af harmi þjád, hardlega krossinn þreyngir, holinmædinnar þverrar dád, þess meir, sem tímann lengir, hvergi má fást um løg né lønd, lækning vid eymdar qvilla, nema míns Drottins hægri hønd, hún kann allt bøl ad stilla.

4. Rálega er sú engin tíd, ad mér ei sturlun færi, ytra barátta, innra stríd, ønd og líkama særir; hverr kann vid slíkn reisa rønd? rádlaust er holdid veika, láti þó Drottins hægri hønd, hjartad mitt aldrei skeika.

5. Mannanna stod og styrkur bregdst, stofnar þad opt til nauda, æfin med sorgum áfram dregst, endar lokšins med dauda, þá hljóta skiljast hold og ønd, og hérvist lífsins dvína; almáttug Drottins hægri hønd, hún geymi sálu mína.

6. Í mínum Guði' eg huggun hef, hverju, sem ódru sætir, mig á hans vald og vilja gèf, veit eg það hann mín gætir, þó synda, eymda' og sorgar bønd, sárt vilji hjartað meiða, almáttug Drottins hægri hønd, hún mun þau af mér greiða.

7. Trúr er minn Guð, sem treysti' eg á, trúr er Jesús minn Herra, hans blessuð forsjón best mun sjá, nær bøl og eymd mín skal þverra, sem bylgjur hafs við sjáfar strønd, sín takmørk ei forláta, eins skamtar Drottins hægri hønd, hverri sorg tíð og máta.

8. Vil eg nú gjarnan vera til friðs, vil eg því engu qvíða, vil 'eg af Drottni vænta liðs, vil eg svo þreja' og bíða; minn Herra Jesús meinin vønd, mýkir og allann trega, hans almáttuga hægri hønd, hjálpi mér eilíflega!

Sálmur til Jesú Krists.

Lagið: Heyrðu, Faðir! hátt eg kalla.

Heilagur Andi Guðs míns góða, géfi svo mína túngu fróða, hún kunni þér til lofs að ljóða, líknsamasti Jesú minn!

2. Eptir þér mig láttu lánga, á lífsins vegi kénn mér gánga, svo eg megi

hann fögnud fánga, fylgja þér eptir, Jesú minn!

3. Þú ert vor vegur í himna hædir, helgast oss þitt ordid frædir, gloggt vid oss í Ritníng rædir, rádhollasti Jesú minn!

4 Lifandi vatns hinn besti brunnur, brautin lífs og sannleiks-munnur, af sjálfs þíns ordi sért' mér kunnur, signadur Herra Jesú minn!

5. Gud ertú' af Gudi sönnum, géfinn til lausnar töpudum mönnum, daglega þína dygd vér könnum, dásamasti Jesú minn!

6. Ljós ertú' af ljósi skjæru, í ljósi þínu mjög frábæru, ljósid sjáum vér lífs med æru, lofadur sértu Jesú minn!

7. Sá, sem ad þér trúir og treystir, trygdin dýr, sem lýdi leystir, med þínum Anda hann hughreystir, þýdur og blídur Jesú minn!

9. Sá hinn sami, þó sofni' úr heimi, sæist ei af qvala-keimi, sál hans trú' eg sjálfur geymi, signadur Herra Jesús minn!

9. Hverr hann lifir í trúnni traustur, tíðt í gódum verkum hraustur, hann mun byggja himna-klaustur, hjá þér sjálfum Jesú minn!

10. Sætleik ber af sykri öllu, þitt signad nafn á hvert vér köllum, eilífa víst í himna höllum, hefir útvegad Jesús minn!

11. Fyrirgéf þú mér löstu leida, líka vil eg þig feginn beida, lífsins braut mér gjördú greida, Græðari blíður, Jesú minn!

12. Þeisu veit eg þú munt játa, og það ei mér á móti láta, af því gjörir sig önd mín káta, í þér sjálfum Jesú minn!

13. Allt er eins og eg þig sjái, einvalds Herrann krapta hái, med trúar hönd eg til þín nái, tignar dýrstur Jesú minn!

14. Þú géfur mér þitt sakleysi, þá eg skal frá veraldar hreysi, beint eg minn þá bústad reisi, hjá bygdum þínum, Jesú minn!

15. Þínu réttlæti þú mig klædir, þar med alla meinsemd grædir, dags mig efsti dómur ei hrædir, duga munt þá mér Jesú minn!

16. Huggunar styrk síns heilaga Anda, Herrann géfi mér lýds og landa, svo eg kunni strída og standa, stödugur jafnan Jesú minn!

18. Dýrd sé Gudi Drottni mínum, dýrstum Födur á himnum sínum, med eingétnum Syni sínum, sem ert Herra Jésú minn!

18. Bænheyr þú mig blídur og sætur, bænheyr þú mig, Gud! ágætur, bænheyr

þú þitt barn, sem grætur, bænheyr þú mig Jesú minn!

Fjórdi Flockur,

innihelldur

Sálma um Dómsdag

og

kristilega burtfør.

Um mannsins fállvalt líf og hann síðasta dag.

Lagið: Mörgunar Jüda annars dags.

Géf eg mig allann á Guðs míns náð, geymi hann allt mitt efni' og ráð, hvað helzt sem kémur hendum að, í hverjum stað, hans miskun veri befalað.

2. Minna lífdaga stærð og stund, stendur í Guðs míns Føðurs hønd, nær, sem hann vill þá vil eg strax, vera til taks, gladur bída þess góða dags.

3. Af því eg veit og eflaust finn, Endurlausnari lifir minn, 'það er mín trú: hans bleßað blóð, sé borgan góð, sem mig hreinsar af synda móð.

4. En þó að lágt mitt liðna hold, liggi, fúni og verði' að mold, samt finnur ecki sálin deyð, né sorgar leið, því hún er frí frá allri neyð.

5. Æ! hvað er þetta auma líf? ángist, harmqvæli, neyð og kíf, þá það er best og blómgast glæst, er bölið nærst, brádlega kémur sorgin stærst.

6. Hvað er mann, nema mold og jörð, maktarlaus, dofin þurr og hörð? í heiminn fæðist híngað ber, hverr helzt hann er, hefir eckért í burt með sér.

7. Hann kann að vera' hraustur í dag, heill og vel fær með gleði plag, en á mórgun sjúkur og sár (svo til það gár), máské líka framliðinn nár.

8. Allteins og blómstrið gult og grænt, glansandi stendur fagurt og vænt, á augabragði er orðið þurrt, enga ber kurt, fellur, visnar og fýkur á burt.

9. Með þeim skilmála maður hverr, af móðurlífi fæddur er: hann skal burtdeya héðan vísk, þá varir sízt, sæll er sá, sem þar vel við býst!

10. Því veldur Adams synda sekt, síðan þess allir guldu frekt, um álfur heims finnst

ecki neinn, já, aldrei einn, sem af henni kann segjast hreinn.

11. Þar stoðar hverki góz né gjald, gøfugt ætterni, heffð né vald; fljótt skal hverr einn með sølann krans, í dauðans dans, dvelja má ei við kallið hans.

12. Þá er líkaminn følur og fár, fegurðin øll í burtu gár, liggur svo í saurugum leir, hann sjest ei meir, sálin um eilífð aldrei deyr.

13. Hún skilst við holdið hér til sanns, hreisið afleggur líkamans, óðauðleg þángað allfljótt fer, sem ásett er; um það oss øllum þenkja ber.

14. Hverr, sem Guðs orð og Herrans náð, hefir um lífsins tíð forsmáð, og svo deyr burt yðrunarlaust, fyrir útan traust, hans sál fær eilífa harma-raust

15. Æ! vesæl er sú auma sál, útrekin strax í vítis bál, døpur þar bíða dómsins má, forðæmdum hjá; góði Jesú! mig geym þar frá!

16. Hverr, sem Guðs orð elskaði nú, á Jesúm setur fulla trú, sálin hans engu qvíða kann, qvittuð við bann, hún er innleidd í himna-rann.

17. Augliti Guds fær ætíd sjá, engin harmqvæli minnist á, bídur dóms=dags í dýrri víst, er aldrei tvíst; þad géfi' oss Gud fyrir Jesúm Krist.

18. Við básúnunnar hvellann hljóm, heims þjód kémur strax fyrir dóm, ráds=mennsku sinnar reikníng þá, hverr halda á, svo allir megi þar uppá sjá.

19. Upp úr grøfunum allir senn, íllir og gódir rísa menn, þar kémur víst hver sál til sanns, þess sama manns, lídur aptur til líkamans.

20. Svo sem einn hirdir saudi' og kid, sundurgreinir á hverja hlid, ógudlegir, sem allir sjá, med eymd og þrá, til vinstri hand=ar verda þá.

21. Ránglátá stodar ei vél né vørn, vitskan løgklókra slægdargjørn, þá hefir eckért afl né makt, enginn fær sagt, eitt ord á mót' eda framlagt.

22. Ómøgulegt er ad flýa frá, frækleik=ur enginn gyldir þá, vitni sakanna sannar gløggt, á sérhvern snøggt; hvar mun þá standa hjartad kløckt?

23. Allar sképnur med einni raust, á=klaga sekann vægdarlaust, samvitskan sjálf

svarar til hradt (þad er þó satt), fyrir þúsund vitni hún gengur gladt.

24. Öll verkin þar med ógudlig, opinberlega sýna sig, hrópandi sjálf sér hefndar laun og heljar-raun, eilíft þad gyldir qvalanna kaun.

25. Atqvædi Dómarans aptur á mót, andsvörin géfur þessi fljót: víkid frá mér illgjörda menn, allir í senn, eg kannast ei vid ydur enn.

26. Vér, sem ad vonum Jesúm á, verdum til hvgri handar þá, reikníngs þó skuldin skorist þar, ei skadar par, af því hún ádur útslétt vár.

27. Pad sæta Jesú sídu blód, sem af hans helgu benjum stód, allann vorn reikníng af hefir mád, fyrir elsku og dád, þad hlutum vér fyrir Herrans nád.

28. Ránglliga hef' eg höndlad margt, holdsins fylgjandi vondi art, upp til dómsins mér ei er fært, enn sídur vært, nema fyrir Jesú nafnid skjært.

29. Pad er vor allra huggun hér, hjartad þá qvídinn synda skér, sá, sem dæmir hann dó á kross, gaf gjald fyrir oss, þad var hans blessadur benja foss.

30. O madur! madur! hygg ad hér, hugsa þig um medan tíminn er, nú er þér bodin nádin stærst, Guds elskan glæst, í þessu lífi líkn sú næst.

31. Dyr lífs þér standa opnar enn, ad því skyldir þú gæta senn, út stendur breidd-ur fadmur fús, fridur Jesús, hann býdur þér í þetta hús.

32. Ef þú aktar meir aud og seim, ad-hyllist þenna vonda heim, og gégnir ecki Guds þíns raust, né géfur traust, útrekinn verdur efalaust.

33. Yfir Jerúsalem Jesús grét, jafnan áminníng', heyra lét; þeir vildu ecki ad því gá, fyrir illsku' og þrá, þúngar hefndir því hlutu' ad fá.

34. En ef þú ydrast efalaust, á Jesúm setur von og traust, þá er hans nád þín vernd og hlíf, hjálp, heill og líf, svó aldrei kénnir qvalanna kíf.

35. Af augum þínum öll þín tár, ást-rík hans þerrar höndin klár, hjartans fögnud heilögum hjá, himninum á, endalaust muntú ega' ad fá.

36. Gledjumst hér vid öll Guds börn trú, gód og fullviss er huggan sú, heim-

von er sæt, þó hér sé kaldt, í hriggdum allt, eilíft er líf oss ófallvalt.

37. Gud unni oss ad ydrast hér, á medan nádar-tíminn er, Drottinn! géf hæga dauda tíd, frid, fyrr og síd, eilíft líf med úrvoldum lýd.

Bæn um kristilega burtför.

Lagid: O Fadir minn! eg þrællinn þinn.

O! nádar nægd, nægst heill og frægd, nægst eifkan Jesú Krísti, nægst nádar lind, nægst bót vid synd, nægsti huggarinn besti, nægst hann líf er, nægstann krapt ber, nægsta hjálp vill oss senda, Jesú Guds Son! gjordú þá bón: géf mér farsælann enda!

2. Eg veit ad mér, sem ødrum hér, er ákvørdud stund ad deya, eg bid, Gud! þig, ó Gud! lát mig, gott strid hér kunna heya, vel skiljast vid, og fara' í frid, fá svo í dýrd ad lenda; Jesú Guds Son! gjordú þá bón: géf mér farsælann enda!

3. Veik'eika minn og óstyrkinn, af kann Jesús ad taka, øll brot og brest, bøl holdsins mest, bætir og grædir líka; en mér, þá dey, þad efa' eg ei, eilíft vill frelsi senda.

Jesú Guds Son! gjörðú þá bón: géf mér farsælann enda!

4. Sála mín kjær! kross hvern, sem fær, krapt þinn lát ecki buga, sú kémur tíð, þolinmóð þýð, þú fær vel gladann huga, þó hér í heim með þýngslum þeim, þér vilji Drottinn benda. Jesú Guds Son! gjörðú þá bón: géf mér farsælann enda!

5. Sárbedinn blídt með tárum tídt, trúfasti Gud hinn sanni! andlátid sætt með gledi gædt, géf þú mér veikum manni, láttú mig þá leidast vel frá, ljótt eckért kunna' ad henda. Jesú Guds Son! gjörðú þá bón: géf mér farsælann enda!

6. Þú, mildi Gud! þrenníng blessud, þad lísid, sem eg unni, sé þér lof, dýrd, Drottinn minn! skírd, djúpum af hjartans grunni. Á dauda-stund, í dýrdar hönd Drottins fel' eg minn anda. Jesú Guds Son! gjörðú þá bón: géf mér farsælann enda!

Umþenking Daudans.

Méd sinu lagi.

Oh! oh! hverr vill mig verja, valdi daudans fyrir, þá hann á líf vill herja, hverr vill sidsinna mér? Eg finn, opt finn,

veikleika mikinn minn, holdið við helju qvíð-ir, hræðist þær sorgar tíðir, ómildann óvin þann, ecki þó fordast kann.

2. Hverja stund honum móti, hleypur þó lífið manns-búin með bana spjóti, bíður því grimdin hans, nær fer, næmt þér nú og hvað meira er, heimili hjá þér hefir, hvert vakir eða sefur, umsitur ávalt þig, ei lætur merkja sig.

3. Frá því að fyrst þú fæddist, fylgir hann jafnan þér, og um í leyndum læðist, lönd og sjó hvar þú fer; hans ör, alsnør, umsitur líf og fjør, á sterkum boga stendur, strengur til hæfis bendur, óvart afgenginn finnst, opt þegar varir minnst.

4. Jafn-grimmur eins við alla, er hann á hverri tíð, børn, gamla, konur og karla, Kónga og aumann lýð, hvern þann, helzt kann, héðan burt hriffar hann, bæði lærða og leika, líka hrausta, sem veika, enginn um-flúið fær, øllum þeim niðurslær.

5. Fjærlægt þó flýja vildir, fær ecki hjálp-að það, hann kémur hvað sem gyldir, hittir þig í þeim stað; allt traust, er laust, inn um hvern múr hann brautst, góð orð og gjøf ei hyrðir, gull og silfur minnst vyrðir, ein liggur øllum leið, í gégnum sáraun deyð.

6. Allann fríðleik afmindar, úr dregur blóðið raudt, augnanna sjón og blindar, ysirbragð gjörir snaudt; heyrn skír, frá flýr, fegurð í folnun snýr, önd burt úr brjósti slitur, bæði mál og vit þrýtur, er lík fyrir utan tøf, útborið kaldt í gröf.

7. Eg veit það víst um síðir, vitja mun dauðinn mín, lísið frekt forirqvíðir, fær þar af sorg og pín, hug-deigt, hold veikt, heimsins til mjög er-hneigt, hvert á mót vorum vilja, við hljótum þó að skilja, grøfin ofbýður oss, ei er það léttur kross.

8. Þótt gllann heim eg ætti, auð og makt sérhvers lands, hjálpa það mér ei mætti, móti valdi dauðans; hvað má holds þá, harmur og qvíði ná? hví skal af því að þreytast, sem þó kann ei umbreytast? það er eitt sinn ásett, svo mun þó standa rétt.

9. Fyrst eckert finnst á jörðu, frelsi né hjálpar-ráð, mót qvíða' og heli hörðu, himneska bið eg náð, um lið og frið, ef þá skal skiljast við, dauðans ótta burtdrísi, dásamlega mér hlífi, ásýnd hans ógnarlig, aldrei svo skéfi mig.

10. Jesús sá Herra heitir, hel-pín fékk ysir makt, hann sigur finum veitir, sonn trú þar hefir á vakt, hans hér Andi' er, aflausn

daglega tér, í hans fögnuð og friði, fáum með Engla liði, holdlegri hérvist frá, himnesku lífi ná.

11. Í Guði því glaður deya, og glaður lifa vil, þolinmóðlega þreja, þeirrar himferðar til, hér gá heim frá, Herrans samvistum ná; því dauðann Jesús deyddi, dauðans beiskleik' og eyddi, er svo dauðans aðför, eilífs lífs réttu kjör.

12. Eg flý af hriggum huga, Herra Jesú! til þín, óttinn vill yfirbuga, auma samvitsku mín, vanmátt þann brátt þú veitst og holdsins hátt, andann lausu ljúfa girnir, líkaminn móti spyrnir, það er eitt þúnglegt stríð, þinnar eg hjálpar bíð.

13. Af móðurlífi mig leiddir, lifandi, Jesú minn! góðann veg síðan greiddir, Guðs barna' í felskapinn, og mér æ hér, í öllu hjúkrader, lát þér nú ecki leiðast, líf mitt og sál tilreiða, heimi og holdi frá, himneskri vist að ná.

14. Mig dirfir móti dauða, dauði þinn, Jesú kjær! grimd hans þú gjörðir snauða, gleði mér svoddan fær, vald traust hels braust, heftir og sundurbraust, öll fjötur ó-vinanna, oss veittir frelsun sanna, þar af fengum vér frið, feginn því skilst eg við.

15. Mitt hjarta' í hjarta þínu, hvílast lát, Drottinn minn! eins þitt svo aptur mínu, innsigla sérhvert sinn; Son þinn sé minn, sálar vísdómurinn, en hræring heilagur Andi, huggun og stjórn eflandi, til alls góðs medan er, einkum þá deya fer.

16. Gudi sé lof! sem greidir, gøtu og veginn minn, um dyr mig daudans leidir, í dýrdar ríkid inn; lát heim, hans seim og ho'd med bádum þeim; hafa sinn hárt og læti, Herrann minn Jesús sæti, mér standur mildur hjá, mest þegar liggur á.

Annar Sálmur somu meiningar.

Lagid: Dagur í austri øllum.

Allteins og blómstrid eina, uppvex á sléttri grund, fagurt med frjófgun hreina, fyrst um dags morgun-stund, á snøggu augabragdi, afskorid verdur skjótt, lit og blód nidur lagdi, líf mannlegt endar skjótt.

2. Svo hleypur æskan únga, óvissa daudans leid, sem aldur og ellin þúnga, allt rennur sama skeid. Innsigli engir fengu, uppa lífs-stunda bid, en þann kost undirgengu, allir ad skiljast vid.

3. Dauðinn má svo með sanni, samlíkjast þykir mér, slíngum þeim sláttumanni, er slær allt hvað fyrir er, grösin og jurtir grænar, glóandi blómstrið fríð; leir, stör, sem rósir vænar, reiknar hann jafn fánýtt.

4. Lífið manns hratt framhleypur, hefir það enga bið, í dauðans grimmar greipur; grösin tekur þar við, allrar veraldar vegur, víkur að sama púnkt, fetar það fús sem tregur, hvert fellur létt eða þúngt.

5. Hvorki fyrir hefð né valdi, hopar dauðinn eitt strik, fæst síst með fögru gjaldi frestur um augnablik, allt hann að einu gildir, hvert ílla líki' eður vel, bón ei né bræði mildir, hans beiska heiptar-þel.

6. Menn vaða' í villu' og svíma, veit enginn neitt um það, hvernin, á hverjum tíma, eða hvar hann kémur að. Einn vegur öllum greiðir, inngáng í heimsins rann, margbreyttar lítst mér leiðir, liggi þó út þaðan.

7. Afl dauðans eins nam kreinkja, alla í veröld hér; skal eg þá þurfa' að þenkja, hann þyrmi einum mér? Adams er eðli runnið, í mitt náttúrlegt hold, eg hef' og þar til unnið, aptur að verða' að mold.

8. Hverki með hefð né ráni, hér þetta líf eg fann; sálin er, svo sem að láni, samtengð við líkamann; í Herrans höndum stendur, að heimta sitt af mér. Dauðinn má segjast sendur, að sækja hvað Skaparans er.

9 Nú vel! í Herrans nafni, fyrst nauðsyn ber til slík; jeg er ei þeirra jafni, sem jörðin geymir nú lík; hvenær sem kallið kémur, kaupir sig enginn frí; þar læt eg nótt sem nemur, neitt skal ei qvíða því.

10. Eg veit minn ljúfur lifir, Lausnarinn himnum á, hann ræður öllu yfir, einn heitir Jesús sá, sigrarinn dauðans sanni, sjálfur á krossi dó, og mér svo aumum manni, eilíft líf víst tilbjó.

11. Með sínum dauða' hann deyddi, dauðann og sigur vann, makt hans þó afli eyddi, ekkért mig skaða kann; þó leggist lík í jörðu, lifir mín sála frí, hún mætir aldrei hörðu, himneskri sælu í.

12. Jesús er mér í minni, mig á hans vald eg géf, hvert eg er úti' eða inni, eins þá eg vaki' og séf, hann er mín hjálp og hreysti, hann er mitt rétta líf, honum af hjarta' eg treysti, hann mýkir dauðans kíf.

13. Eg lifi' í Jesú nafni, í Jesú nafni' eg dey, þó heilsa' og líf mér hafni, hræðist eg daudann ei; daudi! eg óttast eigi, afl þitt né valdid gyldt, í Kristí krapti eg segi: kom þú sæll! þegar þú vilt.

Um kristilega burtför.

Lagid: Kom Andi heilagi.

Enn ber eg andar qvein, upp til Guds hæda, hann kann mín margføld mein, mjúkast ad græda.

2. Andvarp mitt ecki hann, út frá sér rekur, hug gledur harmfullann, høndum vid tekur.

3. Mitt daglegt yndi er, á hann ad qvaka, eins á nótt sál mín sjer, sætleik hans vaka.

4. Er hún svo yfrid lyst, eptir þeim Herra, sem vei øld vøkva þyrst, vid sumarþerra.

5. Rík girnd sú rennir opt, rétt ósedjandi, huganum hátt í lopt, hér þó eg standi.

6. Í munninn falla fljótt, fossarnir tára, innvortis er samt hljótt, andvarpid sára.

7. Kinnbeinin þar med þvæ, þau nockud svída, Gud sjer hvad sárt eg fæ, forgir vid strída.

8. Nær skal sú sálar girnd, sødd full-komlega, ad aldeilis út sé fyrnd, orin míns trega.

9. Ad sál og líka líf, líta þann nái, sem endar allt mitt kíf, eptir eg þrái.

10. Nú vill þad hardla heitt, huga minn beygja, eg á þad eptir eitt, enn nú ad deyja.

11. Uggur sá ángrar mig, eg hlýt ad styggja, Drottinn! svo þráfaldt þig, þenna heim byggja.

12. Væri afstadid stríd, stilltist sú hrædsla, fullkomin bættist blíd, bartskérans grædsla.

13. Jesú minn! leggdu lid, láttú mig trúa, þér, heitt eg þess nú bid, þar frá ei snúa.

14. Holds-veikin þrýtur þá, þinn sætleik geymi, útfør vil feginn fá, frá þessum heimi.

15. Þín ord mitt lífga líf, líka þó deyi, þar vid óbilugt blíf, bregdast þau eigi.

16. Því verdur þelid hraust, þó daudinn komi, luckest mér lofad traust, líka' í Guds dómi.

17. Eg veit ad Jesús minn, upp kann mig vekja, med holdi mín beinin, mun aptur þekja.

18. Med sama sjónar hvarm, sem hér nú væti, sje eg hann sviptur harm, í sigur-kæti.

19. Af er þá áugistar, øll raun og mæda, hrekst eg ei hrumur þar, í hreinum klæda.

20. Mína eg fundið fæ, fagnaðar glaða, sem blómgað sumar-fræ, sætra láuf-blaða.

21. Djöfull og dólgar hans, dýrð þá ei fella, sem hér í sorgar-dans, sífellt mig hrella.

22. Því vil eg stríðar-fúls, frá hrigðar-djúpi, afleggja holdsins hús, svo hylist hjúpi.

23. Lamb Guðs, sem líf mér fann, láttú mig vera, sáttann við sérhvern mann, samt þig, minn Herra!

24. Géf þú mér góða menn, grof mína taka, og meðan anda enn, yfir mér vaka.

25. Guð! lát mig engin orð, af munni leiða, sem búa sálu morð, sælu mig sneiða.

26. Yfir allt annað hitt, unn mér að hreppa, hold og blóð helgast þitt, huggun ei sleppa.

27. Jesú Guðs sanni Son! send mér til handa, þá hærstu heilla von, heilagann Anda.

28. Fyrir stríð strángast þitt, sterkasti Drottinn! andlátið mjúkt géf mitt, mér sé bær sóttin.

29. Engann lát ótta' af mér, afgéngnum standa, svæf þú mig sætt í þér, sjálfum til handa.

30. Meðtak þú mína önd, minn Jesú Kristi! í þinni heilla hönd, hún sé og gisti.

31. Láttú, Guð! þeckann þinn, þjóð einhvern vera, foríngja frómann minn, fagrann saung géra.

32. Sem lidid lík og gröf, ljúft sé ad bleſsa, og láti' á enga töf, ord Guds ad meſsa.

33. Launa þú ſjálfur ſvo, ſaung þann og leſtur, Drottinn! um tíma tvo, trúr hirdir beſtur.

34. Hér med þig blídann bid, brunnur alls góda! ſend þú þeim ſífellt lid, ſem þar til ſtoda.

35. Ödliſt þeir eilíft gagn, audgiſt á foldu, ſem bera ſveita magn, ad ſópa' á mig moldu.

36. Sofnadur ſídan þá, ſæll mun uppreiſtur, erfidi öllu frá, af Gudi leyſtur.

37. Allt hvad minn gódi Gud, gaf mér í heimi, ei nú taki aptur vid, anniſt og geymi.

38. Hann veri fadir fús, födurleyſíngja, miſkun og matar-hús, minna veſlínga.

39. Lýſi þeim lífs á braut, línkind á breidi, og ſvo úr allri þraut, um ſídir leidi.

40. Ei iæt þeim eptir mig, aud, gull né ſilfur, heldur, Gud! helzt bid þig, hjálpa þeim ſjálfur.

41. O minn Gud! mín er þad, mjúk bæn og vonin, þann hópinn þér tak ad, þinn fyrir Soninn.

42. Eins medan erum vær, øll hér á lífi, þín blessuð náð sé nær, við nauðum hlífi.

43. Vort fátækt hafðú hús, í hendi þinni, Drottinn Guð friðar-fús, fjófga það inni.

44. Þín orð þá bestu björg, brauð, hús og klæði, gefi þín gæðskan mørg, Guð! þolinmæði.

45. Einn sértú, sanni Guð! sem með oss vendi, að sækja allann auð, í þitt haglendi,

46. Drottinn minn hardla heitt, helst þar um beiði, hætt svo ei saki neitt, sál héðan leiði.

47. Herrà! mig heimann bú, í hendur þínar, leið mig í lífsins trú, um lífstíð mína.

48. Ei láttú synda síð, saurga mitt hjarta, svo megi sætt með frið, samvitskan skarta.

49. Hátt og djúpt heitum foss, hjartans útrenni, barn Guðs, sem bar sinn kross, í brjósti' um mig kénni.

50. Mjøg hætt er marga stund, minn hrellist hugur, géf náð af góðri lund, Guð almáttugur!

51. Eg trúi á þig fast, almáttug Vera, þann skjøld fyri skeytið hvast, skal eg frambera.

52. Drottinn! eg þekki þig, þér því befala, ørdúngis allann mig, án hjartans kala.

53. Særðú og grættú geð, Guð! sem þér lyndir, auðmjúk bæn mín er með, minnst ei á syndir.

54. Eg á mig ecki hér, í veröldinni, Drottinn! eg eign þín er, af miskun þinni.

55. Því veit eg, hjerð þinn sauð, sjálfs, þó hér arki, þinn þeckir allann auð, af egin marki.

56. Uffins seðst ecki qverk, af sálu minni, þín hendin harðla sterk, hlífir hjörð sinni.

57. Hér beygi' eg hjartans kné, hjálpar sárbæni, rétt sem ein ambátt sé, upp til Guðs mæni.

58. Yfirgéf ecki mig, í þinni bræði, géf fundið géti' eg þig, Guð! mitt hjálpræði.

59. Frá einni eiktar stund, allt fram til hinnar, bíð eg með ljúfri lund, lífs komu þinnar.

60. Gjörðú mí, Guð minn! snart, að gráti mínum, börðum reir bend-ei harðt, blóð-keyptum þínum.

61. Höfuð mitt seka sé, sem kjöltu móður, lagt í þitt líknar kné, Lausnarinn góður!

62. Burt mér ei bljúgum hrind, böðuls í hendur, fætur þín faðmi bind, Frelsarinn kénndur.

63. Ødin mín sýgur svo, sár þinna rista, eins og brjóst-brunna tvo, barnid ør-þyrsta.

64. Mér gengur mergjar til, miskun útdregin, mitt ángur mýkja vil, mjøg hjartans feginn.

65. Þadan um eilíf ár, aldrei burtvenda; Drotrinn! þinn heidur hár, haldist án enda.

66. Eja! þér, gódi Gud! gøfgun sé framen, um eilífd ár og síd, Amen! já, Amen!

Andláts Sálmur,

sem Skáldid qvad á sóttar sænginni.

Lagid: Sá frjáls vid løgmál fæddur er.

Herra Jesú! eg hrópa á þig, hjartans því kraptar dvína, bænheyr þú Drottinn mildur mig, fyrir miskunsemina þína.

2. Bænheyr mig fyrir þín blódug sár, og benja-fossinn rauda, bænheyr mig nádar Kóngur klár, og kenndu til minna nauda.

3. Bænheyr mig fyrir þinn trega og tár, og titrandi qvalanna pínu, bænheyr mig fyrir þitt sídu-sár, og svaladu hjarta mínu.

4. Ljúfur Jesú! eg leita þín, lát mér ad hvarfi verda, ángrád er nockud ødinmín, ad vilja þrautir herda.

5. Láttu mig finna líkn hjá þér, ljúfustum edla-bródur, húss-krossi litlum hægdu' á mér; heyrdu' það, Gud minn gódur!

6. Þó vil eg bikar þenna af, med þakklátu hjarta drecka, sínt þó mér finnist súta-kaf, svaladu mínum ecka.

7. Herra! géf mér í hjartans géd, heilaga þolinmædi, umburdarlyndi einninn med, og eilíf sálar-gædi.

8. Kjærleikans eld þú qveik í mér, kref eg þess Gud af hjarta, í andlegum hjúskap æ med þér, ønd mín svo nái' ad skarta.

9. Drottinn! þú veitst minn þánka' og þel, og þorfina alla mína, þína í hønd eg það allt fel, þyrstur í miskun þína.

10. Aldur minn þegar úti er, eymdum trúi' eg þá linni, fyrir blód þitt, Jesú! bjarga mér, á banasænginni minni!

11. Hressi mig þá þitt blessad blód, beint svo ad trúar stafni; heim eg þá réttu hjálpar slód, haldi í Jesú nafni.

12. Bænheyr mig himnesk blídan væn, og blessadur edla-bródir, gleym þú ei minni gjørdri bæn, gádu' hennar, Jesú gódi!

13. Andláts þá stundu yfir mig slær, allt mál og megn vill dvína, heim til þín, Fadir hjarta-kjær! hafdu sálina mína.

14. Hægann géf dauda og hédan = før, hvíld þar med holdi mínu, í upprisunni þau edla kjør, í augliti ad gledjast þínu.

15. Láttu mitt hjarta segja med sér, og svoddan trú í því standa: Herra Jesú miskuna mér, medtak þú svo minn anda!

16. Falli svo til eg missi mál, minn fyrir afgángs tíma, í mitt hjarta, sinni og sál, svoddan ord vyrdstu ad líma.

17. Þá er eg hólpinn, þad er mín trú, þessa bón vyrdst mér veita, andliti þínu ad mér snú, eins sem eg þess nú leita.

18. Feginn vil eg, sem fljótast nú, frelsast úr daudans skordum, augliti þínu ad mér snú, eins og til Péturs fordum.

18. Sæti Jesú! mig svíptu pín, Sálminn gjøri eg svo enda, hrelldu svaladu hjarta mín, huggun vyrstu mér senda.

Annar Andláts Sálmur,

sem Skáldid orkti sídast á sóttar = sænginni.

Lagid: Skaparinn stjarna Herra hreinn.

Gud komi sjálfur nú med nád, nú sjái Gud mitt efni og rád, nú er mér, Jesú! þörf á þér, þér hefi eg treyst í heimi hér.

2. Eg hefi' aldrei í nockri naud, naud=staddur bedid utan Gud, Gud hefir sjálfur gégnt mér þá, Gud veri mér nú líka hjá!

3. Agvørdud mín og mæld er stund, mitt líf steudur í þinni hønd, andlátid kémur eitt sinn ad, einn veitstú, Gud! nær skécur þad.

4. Nú hefi' eg þar á nockurn grun, ná=lægjast þessi stundin mun, holdid mitt er af harmi þreytt, hafa kraptarnir sér umbreytt.

5. Finn eg ad augum førlast sýn, falla tekur nú heyrnin mín, hendurnar hafa mist sitt magn, minn fótur vinnur eckért gagn.

6. Líkaminn allur særdur sótt, svitnar og dregur af mér þrótt, einnig þreyngist um and=ardrátt, eg vænti minnar hvíldar brádt.

7. Dofna varir og túngan treg, tala því ecki orka eg, hjartad svo margskyns mæda lýr, mannleg hjálp øll sér frá mér snýr.

8. Sárbeidi' eg Gud af gódri lund: géf þú mér hæga daudastund, ofbjóda lát ei andláts deyd, aumka þig yfir mína neyd!

9. Vitnisburd þann frá eilífd átt, ad þú hjálpir á bestann hátt, þá endast megn og mannleg stod, miskuna þú mér, Drottinn Gud!

10. Láttú nú sannast lidid þitt, líttu á qvein og andvarp mitt, eg sár=grátbæni, Son Guds! þig, syndirnar skyldú nú vid mig.

11. Uslegid bid eg allt þad sé, er eg þig Drottinn! módgadi, óverdugum til góda gjör, Gud! sem optar, og hjálpa mér.

12. Fyrst þú hefir svo híngad til, haft stóra nád og kjærleiks il, í frammi vid mig fallinn mann, frelsadú mig nú naudstaddann.

13. Þú hefir fyrri fyrir mig strídt, fengid mér sigur = merkid nýtt; Jesú minn! nú þín frægdin frid, fyrir mig vinni daudans stríd.

14. Géf þú mér eina trausta trú, til þín, minn hjartans Herra! nú, í gégnum daudans grimma hlid, Gud láti komast mig med frid.

15. Sæktú, minn Gud! hvad sjálfs þíns er, sálina þá, sem gafstú mér, skildu hana nú hægt vid hold, hvílast lát þad í jardar mold.

16. Hún verdur fegin hvíldar fund, haft hefir marga mœdu stund, vosbúdar = nótt og nauda slug, nærsta barist med veikann dug.

17. En þad hún hefir afborid, er skéd fyrir hins hærsta lid, hann hefir sinn hinn sanna krapt, svo í þeim breiska ríkann haft.

18. Opt hefir lífinu anda nært, erfidi hjartans stillíng fært, úrrædi er eg engin sá, í sínu skauti bar mig þá.

19. Legg þú mig nú á nádar = brjóst, nafnfrægi Gud! sem heitir ljóst, hjúkrun, adstod og hjálpar = lid; hjartanu géf nú sannann frid.

20, Af þreyngslum minnar módur lífs, mig leiddir þú án daudans kífs, leys nú af þreyngslum líkamans, lifandi sál til himna ranns.

21. Strax, sem mín augna uppkom rós, eg fékk ad líta heimsins ljós, fyrr enn eg allur fæddur var, fékkstú mér þá hid nægsta svar.

22. Svo láttú mína sálu nú, sjá þig í einni réttri trú, vertú sjálfur ljós = módir mín, mín sál fædist í hendur þín.

23. Í skírninni mér skénktir þig, skal eg þér, Jesú! aptur mig, grandvarlega med gódri lund, géfa á minni dauda = stund.

24. Obedinn tókst mig ad þér fyrst, enn nú, sárbid eg, Jesú Krist! med trúar = hendi þér haldi' eg fast, Herra! lát mig ei vanmegnast!

25. Strax, sem mér leystist túnga og tønn, til mín barst lífsins fæda sønn, af øldum kálfi sál mín saug, Sonar Guds blód, þá dýrstu laug.

26. Heilagur Andi hærstur þinn, hann er sá tiygda = hríngurinn, sem Sonur Guds

mér gaf á hønd, giptast þá vildi' hann minni ønd.

27. Skínandi føt mér skenktir þá, að skyldir mig í þeim aptur sjá, bæði á dægri dauða míns, Drottinn! og ríki Føður þíns.

28. Eg kém hér framm með eckért mitt, elskhugi minn í brúdkaup þitt, sjá þú mig nú í sjálfum þér, saurugt er allt hvað með mér er.

29. Eg hef svo marga mæðu stund, mænt eptir þínum dýrðar fund, finndú mig nú, þó liggi' eg lágt, lát mig ei ætíð ega bágt.

30' Sje eg þig gégnum svart eitt ský, sitjandi himnaríki í, eg á nú til þín ecki lángt, en mér finnst bæði hardt og stráugt.

31. Eg styð mig nú við orðið þitt, erfiði léttú, Drottinn! mitt, sálin mín er af þúnga þjáð, þyrst og sár-húngruð eptir náð.

32. Deyf þú nú alla dauðans raun, Drottinn! gjald mér ei verdug laun, eptir náð þinni minnstú mín, minníngin lifir í mér þín.

33. Á náð legg eg mig Lausnarans, lífið mitt er í valdi hans, gæðskan þín hefir grát minn stillt, Guð! far þú með mig sem þú vilt.

34. Honum einum eg hef mig geymt, hans náð hefir mér ecki gleymt; raungóður, sem mér sjest nú hjá, sálu minni mest liggur á.

35. Lífsins pantinn mér lagðir þann, lifandi Anda heilagann, signetið það með sannri lyst, setur á hjartað Jesúm Krist.

36. En hvar Jesús í brjósti býr, býr þar hans náð og elskan dýr, synda qvittan og miskun manns, mitt líf það er í valdi hans.

37. Eg treysti Guði uppá öll, orð hans og held þau minn grundvöll, jörð og himnar forgánga greidt, en Guðs orð skeikar ecki neitt.

38. Eg vil í Drottni sofna sætt, samvitsku stríðið allt er bætt, dauða-haldi eg Drottinn þrif, dýrstur gef þú mér eilíft líf.

39. Qveð eg í Guði góðann lýð, gledilegar þeim nætur býð, þackandi øllum þeirra styrk, þjónustu, hjálp og kjærleiks verk.

40. Ástkjæra þá eg eptir skil, afhenda sjálfum Guði vil; andvarpið sier hann sárt og heitt, segja þarf honum ecki neitt.

41. Unni hann ydur kjærleiks koss, qvitt á hann einn að skilja oss, gef þú það, Jesú Kristi kjær! kátir hjá þér að finnumst vær.

42. Hlýðni alla og þolið þýdt, það veiti Guð mér hardla blídt, gefi mig qvittann Guð og menn, grátbæni' eg þess af hjarta enn.

43. Lúinn anda eg legg nú af, lífinu ráði sá, sem gaf, í sárum Jesú mig sætt innvef, sálu mína eg Guði gef.

44. Láttu mig, Drottinn! lofa þig, med lofi þínu hvíla mig, ljósid í þínu ljósi sjá, lofa þig strax, sem vakna má.

45. Láttu mig færa fram þau hljód, fyrst og seinast, minn Drottinn Gud! ad lofa þig í heidri hár, haldist þín dýrd um eilíf ár!

Um sælu Himnaríkis.

Lagid: Mikilli farsæld mælir sá.

Upp, upp mín sál! og ferdumst fús, fridararins borg ad ná, þar unundarsamleg eru hús, æskileg Gudi hjá, þar sáluhjálp án enda er, án dauda líf eilíft, án hrigdar gledin aldrei þver, ángri. þar verdur svipt, án mirkra ljósid aldrei dvín, eilífur gledidagur skín, veikleiki, ótti, vøl né þrá, verdur ei nockur þar, harmurinn enginn mæda má, mein ekkért snertir þar, géfi' oss ad ødlast gledi þá, Gud Drottinn allsherjar.

2. Madur enginn hér mæla slíkt, meta né skynja kann, hvad fagnadar-líf er farsælligt, frídum í himna-rann; Herrann vor Kristur sú er sól, sem ad oss forklárar, ljómum þar fyrir lambsins stól, líka sem stjørnurnar; augnanna sífelldt er þar lyst, álíta Herrann Jesúm Krist, eyrun vor

heyra ætíd fá, ylmandi raddirnar, sætur hljódfæra=saungur sá, sífelldlega hljómar, gladir æ syngjum gøfgun þá, Gudi til eilífdar.

3. Þar er prísud í þeirri borg, þrenníngin guddóms há, hennar um gjørvøll heyríst torg, hljód=fögur Musicá, þar er án elli æskan hrein, án veiki heilsan klár, þar snertir ei hid minnsta mein, mann neinn um eilíf ár, allri Drottins med Engla=hird, útvaldir búa í þeirri dýrd, hverrar gledinnar yndid er, augliti Guds ad sjá, ódaudlegleika íklædder, og eilífri birtu há, kórónur þeirra hefir hverr, høfdum gullegar á.

4. O! hvad farsæl ad er sú tíd, þá erum komnir þar, og eptir lidna heimsins hríd, hëitum Guds borgarar, frá allri mædu, eymd og þrá, erum þá lokfsins frí, heidur, dýrd, gledi hljómar þá, himneskn landi í; æ hvad fagnadar vegsemd vor, vera mun háleitlega stór, þá Endurlausnarinn afhendir, ástkjærum Fødur oss; fadminn á móti blídt breidir, býdur framm ástar=koss; hrigd og mæda þá horfin er, hørmúng og tára=foss.

5. Heilagann selskap høfum þar, himneskum Gudi med, forfedur, Spámenn full=

gløggt vær, fáum þar alla sjeð, æskileguslu umgengni, einnig þeim høfum hjá; sifellda elsku og samþyckí, sýna hverr ødrum má, ásamt ókéanðum øllum gløggt, ástmenn. vora vér fáum þeckt, frændur og vinir finnast þá, fagnaði meður þar, blómleg og svo með blíðu sjá, børnin sín foreldrar. fagnaðar verður fundur sá, fremur enn mann skynjar.

6. Þessi að øðlast gæðin góð, géf þú mér, Drottinn minn! fyrir þíns Sonar blessað blóð, bænheyrðú þrælinn þinn; þegar heiminum frá eg fer, frels mig af andar pín, skrýð mína sál' í himna her, Herra! með blóði þín, að eg útvøldum øllum með, eilífar þackir fái téð, andlit þitt blíða unn þú mér, alvaldur Guð! að sjá, einnig að búa um aldir, eilífar sjálfum hjá, svo eg án enda sýngi þér, Sanctus og Gloriá.

Þridji Parturinn
innihelður
ýmislega Qvedlínga
til
Gudræknis ydkunar og sidbóta.

Fyrsti Flockur
i hverjum finnast
nockrir andríkir og gudrækilegir Qvedlíngar.

Sumar-vísa,
qvedin árid 1657.

Lagid: Lofid Gud, lofid hann hverr sem kann.

Vetrar tíd, víst er umlidin nú, farsæl, blíd, blessunarfull var sú; Drottinn veitti lýdum lid, um ládid og grædi, heilsu, frelsi, fædu, frid, flest nádar gædi; menn og hjørd máttu ei neina, af lopti' og jørd, landplágu reyna; þackargjørd, því skulum greina,

ástar lystilegum hug: lofaður hafi gèfið oss Guð, gáfurnar sínar! lofaður hafi gèfið oss Guð, gáfurnar sínar!

2. Veður mjúk, von manna framar þó, engin sjúk, allsjaldan frost eða snjó, reyndi kindin raunar nein, rètt má svo inna, hverki horku mun nè mein, máttum því finna, þarfleg nægð, því var á fóðri, skjól og hægð, skèpnunni móðri, þessa vægð, þökkum vèr góðri, miskun ferskri Drottins dátt, hafi nú lof og heiður Guð, á himni og jörðu, hafi nú lof og heiður Guð, á himni og jörðu.

3. Sjónum af, afla og fiski-plóg, Herrann gaf, hverjum, svo dugði nóg, voðinn bráður vinds og unns, varð engum skjæður, stýrði ferð til sands og sunds, sá øllu ræður; um vora sveit, sóttin allfærsta, það eg veit, þjáð hefir nærsta, mjúk og heit, miskunin stærsta, Drottins, veitti oss værð og vørð; helgum, prísum, heiðrum Guð, með hjarta og sálu, helgum, prísum, heiðrum Guð, með hjarta og sálu.

4. Hverr fær tjáð, talið og reiknað greidt, svoddan náð, sem oss fèck Drottinn veitt, stundleg, andleg gæðin góð, gáfurnar flestar, af Føður blíðum þáði þjóð, þær

allra bestar; kynníng hans, klárt ordid sanna, fridinn lands, farsældir manna, andskotans, ákéfd réd banna, engin þvingan lúdi lýd; lofadur sé vor ljúfi Gud, fyrir lánid sitt góda! lofadur sé vor ljúfi Gud, fyrir lánid sitt góda!

Mismunur Veturs og Sumars.

Lagid: O. Jesú edla blómi!

Kominn er veturinn kaldi, kastar ad margri hríd, af Drottins vísdóms valdi, veslast sú ársins tíd; sæl geymir sól ljóma, svolþrumir kul-hami, jel-rømum fjøl-sima, fyrna ørnin strid.

2. Grund. frýs, en grasid dofnar, gripina vantar skjól, bersnøggir standa stofnar, styrdnar lím, skóginn kól; smár fuglinn þreyr þøgli, þver hygli, dýr ragla, ber segl frá byr-trýglum, blandid vinda-hjól.

3. Skørp frostin skémta, eigi, sképnan hver ber sig lítt, snjór hylur vída vegi, villist því margur tídt; klædlausir fredfrusu, frid-hreisi naud kjósa; ad húsum féd flasar, fælist kulid stridt.

4. En þegar vorar aptur, uppgengur sólin skjær, øllu nýr eflist kraptur, annad

bragd loptid fær; kold hýrnar föld forna. fyllð kjarna mold styrdaud, sýld meyrna sjaldornud, svellin fjöllum nær.

5. Fuglar úr fylsnum hreifast, féd drífur húsum frá, dýrin um skóga dreifast, dag saman fjölga þá; menn hýrast, en ærin önn, heyrist, grannfærum, hlumi = jórum, hrönn báru, hrindir sundid á.

6. Doggina drífa lætur, Drottinn á kaldann snjó, verkar svo mildi = mætur, moldin þurr verdur fjó; glis skógar, gros haga, glas = fögur rós þæga, rís, þegar rás-drjúga, raka þokarr bjó.

7. Frostid þó fargi gróda, fijófgast samt uppá ný, frækornsins sjá menn sjóda, sín geyma blómstrin frí; krapt fróni ljúft lénar, lopt skinid drift hreina, gæst duna, svipt sjónum, fjötmud vatna ský.

8. Sumarsins blóminn sæli, sýnir oss Drottins mátt, vetur þó kaldur kæli, korn, jörd, gras, fræid smátt; árstídin úr sædi, er gædi hýr leidir; frjór lýdur fær Gudi, frídann heidur þrátt.

Ungmenna Morgun = bæn.

Í Þínu nafni uppvaknadur,
Er eg, Jesú Gud og madur!

Lof sé þér fyrir líf og gæði,
Líkamans heilsu fæt og fæði,
Og allt það þín óþreytt mildi,
Aumum mér til=leggja vildi;
Bið eg þig, minn blíði Herra!
Blessun þína ei lát þverra,
Hegðun minni á hverjum degi,
Haldtu' á sönnum dygða vegi,
Lát mig njóta úngdóms ára,
Er þú barst í manndóm klára;
Géf uppfræði' æsku mína,
Andi þinn fyrir verkun sína,
Svo í ótta og elsku þinni,
Avöxt góðann færa kynni.
Hlýðni, trygð og trúna bjarta,
Tendra og nær í mínu hjarta,
Að mér svo með aldri hrønnum,
Aukist náð hjá Guði og mønnum.
Heims og Satans hrekkja snørum,
Hrind frá mér, svo ei óvørum,
Mig ógætinn í sér festi,
Eður dragi' í synd og lesti.
Vernda mig frá voða øllum,
Vondum dauða og slísa=føllum;
Englar þínir að mér gæti,
Engum svo eg meiðslum mæti.
Mitt verklag og miskun þína,
Mér lát vera unun mína;

Auk mér skilníng orða þinna,
Eru þau lampi fóta minna.
Géf mér jafnan gott að læra,
Góð'yndum við alla vera,
Varfærum í velgengninni,
Vongóðum þó raunir finni.
Ljúfi Jesú! með lífi og öndu;
Legg eg mig í þínar höndur;
Þar vil eg fús að lyktum lenda,
Lofaður sértu útan enda!

Ungmenna Qvöld-bæn

Nú vil eg enn í nafni þínu,
Náðugi Guð! sem léttir pínu;
Mér að minni hvílu halla;
Og heiðra þig fyrir gæðsku alla,
Þáða' af þér á þessum degi,
Því er skyldt eg gleymi eigi;
En það má eg aumur játa,
Angri vafinn sýta og gráta:
Móðgað hef' eg margfaldlega
Mildi þína guðdómlega.
Utslétt mínar syndir svartar,
Sundurkramið lækna hjarta,
Afþvegið í æðsta flóði,
Endurlausnarans Jesú blóði,

Svo eg qvittur sofi í friði,
Sál og líf af Engla liði,
Umkríngd, Satans íllsku hrecki,
Ogn og slægðir finni ecki.
Blessa hús og hvílu mína,
Hjástoð lát mig merkja þína,
Þá mun aðsókn íllra anda,
Ei hið minnsta kunna' að granda.
Lát mig þeinkja á þessu qvøldi,
Það: eg lifi' í veiku holdi;
Brothætt gler og bólan þunna,
Brotna snart og hjaðna kunna.
Þú, einn Guð! skalt þar um ráða,
Pínar kný eg á dyr náðar,
Af míns hjartans innsta grunni,
Andvarpa og bið með munni:
Þegar eg skal seinast sofna,
Sál viðskilur, fjør mitt dofnar,
Hjartans Faðir! í hendur þínar,
Hverfa lát þá øndu mína;
Hold í jørðu hægt lát blunda,
Helgra þar svo bíði funda,
Og upprisinn að eg víki,
Inn með þér í himnaríki:
Þar mun eg þúsund þackir færa.
Þér sé lofgjørð, prís og æra!

Hugbót,

þá húsin brunnu í Saurbæ 1662.

Lagið: O Faðir minn'l eg þrællinn þinn.

Guð er minn Guð, þó gerſi nauð, og gángi þanninn yfir, ſyrgja ſkal ſpart, þó miſta' eg margt, máttugur Herrann lifir; af hjarta nú, og hreinnri trú, til hans ſkal eg mér venda; nafn Drottins ſætt, fær bølið bætt, bleſſað ſé það án enda.

2. Gaf mér hans náð, gott, lucku ráð, að gledinnar efliſt kraptur, fijálſt á hann þá, og fullvel má, frá mér taka það aptur, hans hjálpin blíð, á hverri tíð, hugg=un vyrdiſt mér ſenda; nafn Drottins ſætt, fær bølið bætt, bleſſað ſé það án enda.

3. Tók ei djøfull, né tøfra=full tilvil=jun burt eign mína; ſá, ſem það gaf, ſvipti því af, ſorgin ſkal øll því dvína, mitt bætir ráð, með mildi og náð, hans miſkun þúſund=fennda; nafn Drottins ſætt, fær bølið bætt, bleſſað ſé það án enda.

4. Guð elſkar þann, ſem hirtir hann, heſi' eg þá trúna viſsa, vil eg með hind, veſæl barnkind, á vønd Føðurſins kyſsa, heilſu, lán, féð og heidur með, hans náð

vil eg afhenda; nafn Drottins sætt fær bölið bætt, blessað sé það án enda.

5. Af mér þó féð og auðlegð með, óðum svo gánga megi, grátbæni' eg nú, góði Jesú! gleymdú mér þó aldreji! lát mig hjá þér, þá héðan fer, í himna sælu lenda; nafn Drottins sætt fær bö'ið bætt, blessað sé það án enda.

Yðrunar-vísur.

Með sínu lagi.

Guð á himnum hjálpi mér, eg huggi sálu mína, særdann huga sorgin sker, sundir hjartað pína, púngann qvíða brjóstið ber, berst við þánka sína, mæðist hold en lengi'st líf, lángvesælt er harma kíf, ei vill ángur dvína.

2. Laungum gjera mér, lángsamt géð. liðnar æfi-tíðir, he'dur seint eg hefi það sjeð, hefndum sálin qvíðir, dauðans ógn og ótti með, opt á ho'did stríðir, hugraun sú er hardla sár, himna Faðirinn dýrðar klár, bæti bölið um síðir.

3. Getinn var eg í sekt og syn', svo mig mé'dirin færði, eptir fornri Adams mind eins og Davíð ræddi; því er sálin sjúk og

blind, sorgin hjartað mæddi, holds náttúran heimsk og villt, hersilega með öllu spillt, í vondsku ágram æddi.

4. Snemma hefir bernskan bleckt. barndóms hug og sinni, áður fyrri' enn fjeck það þeckt, frá því skíra kynni, að styggja Gud en safna sekt, sálu að glata minni, var hið fyrsta verkið mitt; voldugt, Jesú! nafnið þitt, bót á bölinu vinni.

5. Lengi hefir þó leitast við, líknar Faðirinn mildi, að leiða mig frá lasta sið, svo lífið ødlast skyldi, með þolinmæði' og blíðri bið, bjarga mér hann vildi; en eg sló því öllu' í vind, ećkan holds og dárleg synd, heimsku hjartað fylldi.

6. Illa hefir mig holdið ginnt, og heimsins lystin bráða; Satan sló mér svika-mynt, sjest nú fátt til ráða, því er hjartað bleckt og blindt, það bið eg Guð að náða; þreji' eg við þann hrigðar hag, harmar, bæði nótt og dag, sálin þrautum þjáða.

7. Guð minn hefi' eg raunar reitt, til reiði' og heiptar bræði, hans milda náð og þolgéð þreitt, með þjótsku' og synda æði, grimma' yfir mig glötun leidt, gamall og úngur bæði, samvitskan því særð er mín, sæti Jesú! gæðskan þín, hana huggi' og græði.

8. Um síðir þó eg setji mér, synda girnd að deyða, holds náttúran þrjótsk og þver, þángað vill mig leiða, sem tíðast áður tamdi' hún sér, á tøpunar veginn breiða; viljinn ecki fær sig frí, fjøtrum dauðans vefst eg í, sárlega mig þó meiða.

9. Hverki ber eg til hug né dáð, hjálp mér sjálfum veita, einkis nýt eru øll mín ráð, þó ætti' eg þeirra' að neyta; Jesús minn hefir nóga náð, nú vil eg þángað leita, hann mun aumur á mér sjá, eflaust fæ eg huggun þá, sem bølinu kann að breyta.

10. Þó stærri vyrðist misgjørð mín, enn má eg sjálfur greina, mér er, Jesú! miskun þín, mildust, gæðsku hreina, hjá þér aldrei hjálpin dvín, helst mun eg þá reyna, hér við hressist hjartað mitt, heilagasta blóðið þitt, lækníng minna meina.

11. Þó gengið hafi' eg glæpa stig, gálaus mørgu sinni, elskað hold en hatað þig, af heimsku' og ofdyrfð minni, góði Jesú! minnst' á mig, í miskunsemi þinni; særð og lemstruð sálin er, syndú vægð og linkind mér, svo hjartað huggun finni.

12. Mig hefir djøfull sárum sært, og svikið af lífsins vegi, kráuka sál úr klæðum fært,

hún kann sér bjarga eigi, øllum krapti tapad og tært, sjón þad mest eg segi; ó þú sæti Samaritan! sjáðu' aumur á þeirri smán, svo eg ei útaf deyi.

13. Gætzi því eg þrádi þrátt, af þinni gædsku hendi, íllsku girndin eyddi brádt, aptur drafid sendi, hefi' eg lengi húngra mátt, heim nú loksins vendi, taktú vid mér útlegd úr, eins og fadirinn hjarta-trúr, í brjósti' um barn sitt kénndi.

14. Lækna fyri þinn dýrann deyd, Drottinn! sálu mína; fárleg synda fjøturin greid, svo finni' eg huggun þína, viltann saud á veginn leid, varginn lát ei pína, opna hug og hjartad mitt, svo heilagt nádar ljósid þitt, skjært megi þar skína.

15. Hjá Fødur þínum legg mér lid, Lausnarinn Jesú gódi! svo eg finni sátt og frid, sviptur þúngum módi, audmjúklega eg um þad bid, af ást og tára-flódi, segdu; eg sé ordinn einn, af øllum syndum klár og hreinn, þveginn í þínu blódi.

16. Framdar syndir forlát mér, Fadirinn dýrdar sæli! fyrir dýrstann Jesú dreira hér, af døprum hug' eg mæli: kastadú ei frá augum þér, ómaklegum þræli! efldu líf med

áſt og dáð, ſvo altrei mig frá þinni náð, freiſting nockur fœli.

17. Af fyrirheitin heiløg þín, af hjartans grunni' eg treyſti, frá djøfli, ſynd' og, ſárri pín, Son þinn kjær mig leyſti, með beiſkri qvøl og blóði ſín, barn ſitt fallið reiſti, Herra Guð! mér hjálpa þú, ſvo hald-iſt eg við rétta trú, þó frekt mín Satan freiſti.

18. Heilags Anda hjálpin þýð, hug og ſinni geymi, ſvo aldrei héðanaf íllſku ſtríð, yfir mig ſyndin ſveimi, þá døpur nálgaſt daudans tíð, Drottinn ſálu geymi; veiti mér þín líknin lið, leið í eilífann dýrdar frið, héðan úr þeſsum heimi.

19. Allar ſképnur alla tíð, af øllum hug' og rómi, ſýngi þér lof, ſem veröld er víð, voldugur Drottinn frómi! Jeſú Kriſti þóck-in þýð, þar með føgur' hljómi, heiløgum Anda' á himni' og láð, fyri huggun, ſtyrk og líknar ráð, eukiſt æra' og ſómi!

Víſa drótt-qvæðin.

Hverr grædir hjartans qvída?
Hverr kjætti menn grætta?
Hverr ſótt hindrar hætta?

Hverr snaudann vann dauda?
Jesús huggar, hrigd lógar.
Hann græddi sorgmædda.
Hann lífi heilsu géfur.
Hann snaudann vann dauda.

Annar Flockur,

innihéldur

Heilrædi og Uppvakníngar

til

kristilegs framferdis,

sýnir einnig hversu fallvalt og litilsverdt sé

Heimsins ágæti og ysirlæti.

Heilrædi.

Ungum er þad allra best, ad óttast Gud sinn Herra, þeim mun vitskan veitast mest, og virdíng ecki þverra.

2. Hafdú hverki hád né spott, hugsa' um rædu mína, elska Gud og gjördú gott, geym vel æru þína.

3 Foreldrum þínum þéna' af dygd, það má gæfu veita, varast þeim að veita stygð, viljir þú gott barn heita.

4. Hugsa um það helst og fremst, sem heiðurinn má næra, aldrei sá til æru kémst, sem eckért gott vill læra.

5. Lærdur er í lyndi gladur, lof ber hann hjá þjóðum, hinn er ei nema hálfur madur, sem hafnar siðum góðum.

6 Opt er sá í orðum nýtur, sem ydkar mentun kjæra; en Hussinn heimskur þegja hlýtur, sem þrjótskast vid ad læra.

7. Vertú dyggur, trúr og tryggur, tungu geymdú þína, vid engann styggur, né í orðum hriggur; athuga rædu mína.

8. Litillátur, ljúfur, kátur, leik þér ei úr máta; varastu' spjátur, hædni, hlátur, heimsk-ir menn svo láta.

9. Víst ávalt þeim vána haldt, vinna, lesa, ydja; umfram allt þú ætíd skalt, elska Gud og bidja.

Vísur um Lúthers Frædi.

Klár Lútheri Frædin frodir,
Finna kunna menn hér sett á íslenzkt mál,
Lesid, prísid lýdir gódir,

Lærið, heyrið, gjörið rétt og sedjið sál';
Ljúfra gjafa njótið, neytið,
Niðar tíðir kannist við,
Drottins lítillátir leitið,
Lotníng veitið,
Biðjið Guð um góðann frið.

2. Bæði meður munni' og penna.
Mest á síðsta aldar kölldum tíma' og stað,
Mean vel svinnir kunna' að kénna,
Kóma heimi skylldug gjöld, ef forsmá'r það;
Orðið dýrðar dáðum prýðum,
Dyggar leggjum þackir mét,
Peim, er sóma sæðum fríðum,
Sáðu tíðum,
Sprettur gott af góðri rót.

Kristins manns athæfi.

Sérhvað hefir sína tíð, svo er að hlæa og gráta, hóf er best að hafa' á öllum máta.

Finn eg það í fræði hreinu, fróðir menn sem töluðu' um, ecki skéður allt í einu, ýmsum skiptir tímunum, á stöðugu ecki stendur neinu, stundleg sorg og luckan blíð. Sérhvað hefir sína tíð. Eins fyrir mann' og menja reinu, margt kann á að

bjáta. Hóf er best ad hafa á ellum máta.

2. Þess áttú med greind ad gæta, gángi þér vel med settann hag, þú kannt ødru máské mæta, á morgun, heldur enn var í dag, tvennt hefir til ad gledja' og græta, guddóms maktar høndin þýð. S. h. s. t. Tjáir engum þess ad þræta, það er audráðin gáta. H. e. b. a. h. á. ø. m.

3. Tregast ei þá ersidt veitir, einhvern tíma sorgin dvín, svo náttúran sjálf því breytir, sólin eptir regnid skín, Gud þeim øllum huggun heitir, hér sem líða forløg stríd. S. h. s. t. Til ørvæntíngar þig ei þreytir, þó þú megir gráta. H. e. b. a. h á. ø. m.

4. Vertú' hógvær þá vel þér gengur, svo verøldin þig blecki sízt, á augabragdi allt forgengur, audnu' lán, þá hjólid snýst, velgengninnar støckur strengur, stundum minnst þá varir lýd. S. h. s. t. Hindra jafnan horskur drengur, holdid sig ad státa. H. e. b. a. h. á. ø. m.

5. Gudi' er best ad trúa, treysta og taka því vel ad høndum ber, vér skulum ecki fiekt á freista, ad fylgja því, sem holdid lér, gudhrædslunnar nærir neista, nádin

Drottins gædsku þýd. Sérhvad hefir sina tíd. Sá ofs hefir af løstum leysta, hann leidi hriggva og káta. Hóf er best ad hafa' á øllum máta.

Várhygd.

Audtrúa þú aldrei sért,
A'drei tala um hug þinn þvert;
Pad má kalla hyggins hátt,
Ad heyra margt, en skrafa fátt,
Tak þitt æ í tíma rád,
Tókst, þó ei sé lundin brád;
Vin þinn skaltu velja þér.
Sem vitur og þar med tryggur er.

Of og van.

Eitt er vid ofi hætt, ef augun líta gullbaug,
Ef yndin og hugarlund, þorfa uppá sitt vald.
Hittist varla hóf rétt, þá hlaupid er í gum=kaup,
Géldur þess galid hold, ad glisi verdur opt slis.
2. Hitt er van opt hætt, ad una ei vid lítinn mun,
Egna til sín ógagn, og eyr gulli vyrda meir;

Slisinn þykir lánlaus, þá lídur hann sitt
egid stríd;
Ríkum opt í raun rak, ræktarleysid fátækt.

Gott og Illt.

Gott er ad geyma sitt, og géta prófad rétt hóf, vera ør og vel spar, og veita engum rángsleit, dælt þykir egid allt, øndvegis í sjálfs hønd, djarfur hver af skiptum skérf, skjóta finnur hugbót.

2. Illt er ad sjá sult, á sínum, þá braud dvín, letin víst ef út át, ádur géfid forrád, líka þykir ljótt ok, ad láta út fyrir dryckjustát, endilega er leid lund, þá lángar einn áhúsgáng.

3. Gott er ad greina satt, og géfa þjódum heil rád, skamta nidur skémt þad, er skédur ecki spott med, hollustu hønd full, hærstri gengur dygd nærst, unna þeim sem á mann, eina prísa eg þá grein.

4. Illt er á óheilt, ad eggja þann, eg rádlegg, lastanna er lygd verst, þó lýdir vyrdi gaman-smíd; kjæsir gledi kránkt líf, kastar heillum bak-last. Dreissid med sér dregur hlass, af dygdalausri ótrygd.

6. Gott er ad geyma sátt, í Gudi hafa fögnud, þola bædi og þreja vel, þeckja sinn eginn fleck, heilsa og hønd frjáls, heitir besta þad eg veit, lítillæti lund kát, líka er haldin dygd rík.

6. Jllt er hatur óstillt, óttaleg mun hugar sótt, þúngt eg held ad þola rángt, þjáníng gjørir forsmán; vonda kalla eg vél synd, vamm kémur spott framm, plága mun og píst nóg, ad pínast fyrir verk sín.

Tvø Vers *).

Lagid: Ødlúngar Júda annars dags.

Gud nádi nú hvad gengur tregt, geysar ránglætid heldur frekt, á voltu hjóli heimurinn er, hnignandi fer, til falls med øllu flýtir sér.

2. Øll manna hugsan, hjarta og géd, hnígur til þess ad girnast féd, ýmisleg hegdan ørg og ljót, en ei finnst bót, hefnd mun því koma hørd á mót.

---

*) Fyrra versid finnst í einu Exemplari þad 29da, en hid sídara þad 34da i Sálminum: Géf eg mig allann á Guds míns nád: en ønnur ser Exemplør útiláta þau.

Vísa.

Fyrnist heimur, fáheyrt skédur.
Frelsarinn Jesús geymi' og vel!
Hans híngadkoma Guds børn gledur,
Þó græti þar til sorgar-el,
En þá verda' úti øll óvedur,
Í hendur Guds eg kristna fel.

Hexametrum.

Holdid' ofkátt veit fyrirfram, fátt hvad falla mun þægra,
Reidir sig þrátt á megn sitt og mátt eda mannordid frægra;
Ostyrilátt, þad ætlar sér hátt ad endíngu dægra;
Sá er vid gátt, þó sjáist ei brádt, sem setur þad lægra.

Hexametrum.

Old ódum spillist, uggleysinu dárlega fyllist,
Glæpa vegur gyllist, girnd holdsins margur adhyllist.

Um misjafnt hamíngju lán.

Lagið: Opt vindar eik þjá.

Barna lund blind fædd, við brjóstin móður kúra, æsku = stund ómædd, fyrir engu kann að stúra, en það mund algædd, er manns- ins náttúra, skammt mun til skúra.

2. Einn ef kémst hér hátt, og hyggur sér til kjæti, á þá skémst addrátt, eitthvað það menn græti, hjartað kremst, hvarf brádt, helzt er þókti mæti, allt eptirlæti.

3. Glíann reis grá hardt, gnap þá stormur hrylliti, öldu geys grimmt margt, glæstum reiða spillti, þessi eys, en snart, önnur rúmið fyllti, og bátnum bilti.

4. Skér, að ljær, skin sól, skírt að morg- un kosti, um aðra grær, eikt ból, yrju daggar rosti, síðan slær, heims hjól, hvestur gust- ar losti, með feikna frosti.

5. Því er allt í heimi', ef svo mætti greina, nærsta valt, það þeim, þykir víst, er reyna, á hlidum hallt/hálft tveim, hjólið luktu teina, fer braut ei beina.

Veraldar fláttskapur.

Sama lag.

Svo sem gler, sýnist mér, sælan hál, ver- aldar, hvikul hér, hvað lítst þér? hvítt að

ofan faldar, undir ber, ef þú sjer, íllsku brúnir kaldar, og táli tjaldar.

2. Margann hátt, hún þrátt, hóf í yfirlæti, luckan kátt, lék dátt, litla stund með kjæti, stód vid gátt, fljód flátt, felldi þann úr sæti, frá mestu mæti.

3. Alits fríd, fræg blíd, fyrst hún mørgum reyndist, heimsknm lýd, hæg þýd, hitt þó undir meinist, slúngin stríd, slæg-smíd, sløttug rétt svo greinist, brádt burtu leynist.

4. Luckan hál, heims prjál, hold og blódid káta, flædar-bál, frekt brjál, framm úr réttum máta, þad er tál, svíkur sál, um sídir kann ad láta, sárt suma gráta.

5. Vid leigu-ból, láns-stól, líkist heimsíns sæla, ókyrrt hjól, ragl, ról, reykjar dupt og svæla, glislegt hól, gabb-tól, ginnir Mammons þræla: hverr má því hæla?

6. Daudleg mind, mannkind, moldar leirinn veikur, beina-grind, blásin vind, bóla vatns og reykur, hladin synd, lauslynd, sem logi skrá-þurr qveikur, á þrædi líf leikur.

7. Holdid bjart, ber skart, bædi gull og klædi, en þú vart, óþarft, ádur rotid sædi, verdur snart, veik art, vesælt madka fædi, sem øll endar gædi.

8. Vølsíð hér, valt er, ef viltu rétt að grunda, lífið þver, fljótt fer, frækum øll til hunda, kistu hrer, kropp ber, kaldan út með skunda, opt innan stundar.

9. Illum síð sjá við, sannra leita dáða; hégvært lið fær frið, sem flýr til Drottins náða, stunda grið, Guð bið, að geyma sálu þjáða; gjæt góðra ráða.

Heims ósómi.

Sama lág

Hverfa happs tímar, høfuð sundlar qvilla, glossa gnaps brímar, gét eg sjónir villa, svipan straffs stímar, stjarnan spá mùn fylla, og athæfið ílla.

2. O! að tár ákøf, af augum jafnan rinni; eða nár í grøf, indi, að hvílu sinni, synda sár upphøf, sálu ógna minni, ef kannast við kynni.

3. Agirnd grá æddi, yfir fjøllin háu, ótrú flá flæddi, fróns hálfsana smáu, þrjótskan þrá þræddi, það nær blindir sáu, þar lægðir lágu.

4. Vitsku vakt sofnar, veraldar bjallan klíngir, drottna makt dofnar, dala kluckan hríngir, stóra prakt stofnar, sá stimpla málminn þýngir, því margt að þýngir.

5. Orð Herrans aktast, í allt of litlu gyldi, hverúð manns maktast, meir enn vera skyldi, synda fans fraktast, fjón og hérúð fylldi, tráts = viljinn trylldi.

6. Von er því, von er, verði Guð að hefna, hætta ný nú hér, nærri vill oss stefna; frá eg sný, fjær fer, framar meir að nefna, rök rauna efna.

Veröldinni tildrückið.

Vond ertú, veröld! með véla = brögðin margföld, þeir fá sjaldan góð gjöld, sem géfa sig á þín höld; þú ristir einum spott= spjöld, og spéar hann uppí há volt; múta, flærð og mein köld, markað er á þinn skjöld.

2. Þeim, sem þú ert bráð blíð, býr þar undir hel = stríð, hvergi muntú heil = smíð, þó haldin værir dáfríð; vondsku þinnar ver hríð, vestnandi fer ætíð, sá þitt varast sárt níð, sælann tel eg þann lýð.

Hversu fánýt sé fordildin.

Fölnar fold, fyrnist allt og mæðist, hold er mold, hverju sem það klæðist.

Sú er raun það sannast víða, svikul og völt er heimsins blíða, í spakmálum lærtra

lýda, lengi þar um rædist. **Hold er mold, hverju sem það klædist.**

2. Hugsa' eg opt í hyggju brunni, af hverju menn sig stæra kunni, þó er það nærsta' í náttúrunni, að nakin sérhverr fædist. H. e. m. h. s. þ. k.

3. Fordild øll hún flýr úr huga, þá feigdin mann vill yfirbuga, lítid stackar døcku duga, þá daudinn inn að lædist. H. e. m. h. s. þ. k.

4. Hvad gyldir þó rikur rambi, regist vid og standi á þambi, engin er svo dygur í drambi, að daudinn nockurn hrædist. H. e. m. h. s þ. k.

5. Þó á þér skíni' útlendsk draktin, yfirlætis og vitsku praktin; nú þú mér að minkar maktin, af modkunum þá snædist. H. e. m. h. s. þ. k.

6. Ádur enn (kannské) úti' er nóttin, af þeim tekur að draga þróttinn, kéniur þá bædi qveisa' og sóttin, qvillinn sár ei grædist. H. e. m. h. s. þ. k.

7. Þó stundum gángi þeir stockum búnir, á stígvélum séu sporar snúnir, út vid grafar backans brúnir, bein leid øllum þrædist. H. e. m. h. s. þ. k.

8. Silfur-þør og dýrir dúkar, danskur kjóll og treyur mjúkar, að sálunni lítið seinna hjúkar, þá sorgar-hitinn grædist. H. e. m. h. s. Þ. k.

9. Þó hygginn sért og hæg-lundaður, hafðu ráð mín, kristinn maður! hér er svo valtur heimsins staður, hinn fær gott er mædist. Hold er mold, hverju sem það klædist.

Um ágirnd og aura safn.

Mig ángrar margt hvað manns athæfið, hvernig heimi' er háttað, hef' eg vel sjeð.

Öldin ódum-spillist, ósið márgur hyllist, af réttum vegi villist, von þó hjártað qvillist, heimur af hrekkjum fyllist, hægt mun ekki að dylja það. Mig ángrar margt hvað. Synd og gótzið gyllist, svo géti' menn eignast sjeð. Hversu heimi' er háttað, það hef' eg vel sjeð.

2 Upphaf allra klækja, er ágirnd fast að rækja, aura safnið sækja, sitt frá hverjum krækja, løg með límsku flækja, lagsmenn sína mest hún bað. M. á. m. h. Öfund og ofstækja, af því vaxa réð. H. h. e. h. Þ. h. e. v. s.

3. Hvar sem ad húsrúm tekur, heimsku og blindleik vekur, blessun í burtu rekur, búinn er skadinn frekur, trygd og hógværd hrekur, heimtist fals í þeirra stad. M. á. m. h. Illu sá mun sekur, sem slíku umgengst med. H. h. e. h. Þ. h. e. v. s.

4. Hún lét hrecki drjúga, híngad í landid fljúga, volada kann ad kúga, krapt úr beinum sjúga; fagra Mammons múga, margur sína blessun qvad. M. á. m. h. Seims er sofnud hrúga, sálin løgd í ved. H. h. e. h. Þ. h. e. v. s.

5. Aumt er yfir ad klaga, er þad hverskmanns saga, seining lands og laga, láta pening naga; mútur málin draga; meinlaus fellur opt fyri þad. M. á. m. h. Víst um vora daga, veit eg ad hvílikt hefir skéd. H. h. e. h. Þ. h. e. v. s.

6. Fleirstar dygdir falla, finnst kjærleikur varla, sannleik hygg eg halla, brørnar manndád snjalla; trú er farin til fjalla, fær nú ecki í bygdum stad. M. á. m. h. Ágirnd næsta alla, á annad fellir knéd. H. h. e. h. Þ. h. e. v. s.

7. Mammon maktar snaudur, mjøg er hjálpar traudur, burt er brjálid og

audur, þá búkurinn liggur dauður, leirinn rótast rauður, ríkis-kroppnum utan að. L. J. á. m. h. Fæst fyri fremd og hauður, fánýtt moldar bed. H. h. e. Þ. h. e. v. s.

8. Viti vinar og qvendi, von er að heimurinn endi, sjá til að sálin lendi, um-síðir í Drottins hendi; opt það efnið kénndi, einn sá þessa vísu qvað. Mig ángrar margt hvað. Þaunkum þángað renndi, því ber stirlað géð. Hverju heimi er háttað, það hef eg vel séð.

Oflátúnga lýsíng.

Heims af keim, hygg eg nockud inna, hvad margur heldur mikid af sér, misjafnt þó ad reyniſt hér, þad er madur þó hann láti minna.

Margt býr stundum mér í sinni. menn þegar að stollta sje, og volsa mikið í veröldinni, enn vita hverki A né B, síður þó í samvitskunni sjálfa skynjar það þeim ber; þó margur haldi mikið af sér, flesta að einum ber þá brunni, er brjálið uppá sinna. Það er maður þó hann láti minna.

2. Margur blessast madur á ládi, af miskun Guds og veraldar aud, hina adra þrautin þjádi, sem þverra nádi daglegt braud, þridji hópur þá forsmádi, þenkti hverki á deyd né fæd. M. h. m. a. s. Ad því seinna ecki gádi, ad æsin mundi linua. Þ. e. m. þ. h. l. m.

3. Þegar þeir fara vls med ædur—yfirmenn stundum þetta skér—skrum ad tala og skémmdar-rædur, skémtan þeirra þvílík er, um eldsins þenkja ecki glædur, sem ógudlegum hefndir lér. M. h. m. a. s. Gætum ad því, gódir brædur! Gud mün' vitja sinna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

4. Kunni þér ad mæta madur, mjøg velbúinn sjer þú hann, heidurlega handtéradur, hvergi sástu þvílíkann, hann er allur gjardagladur, glóandi med orma-skér. M. h. m. a. s. Einnig sjálfur alreimadur, upp med bøndum tvinna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

5. Ber á høndum breytta handska, burur fernar klæddur á, med knappa', treyu og kjólinn franska, klædin trúi' eg hylji sá, sjest um hálsinn silkid danska, svardar Heimdals lagdur der. M. h. m. a. s. Med stígvél bædi' og spora spanska, spennir út kálfa stinna. Þ. e. m. þ. h. l. m.

6. Rú=kragann með tembi=læti, teira þeir um sinn dygra háls, máské sumir menn þess gæti, hann mundi ecki betur enn frjáls, á þeim eru haldin mestu mæti, sem misjafnt qvísa þar og hér. M. h. m. a. s. Dremb=inn rambar í sínu sæti, að sönnu kann ei hlynna. Þ. e. m. Þ. H. l. m.

7. Hárið ofan á herðar bustar, hér með kampa' og skéggið síðt, sis af fötum dreg=ur og dustar, með dávænt belti og hand=gull nýtt, þenna landsins þenkir Fursta, þjóðin hver, sem náleg er. M. h. m. a. s. Slíkann skyldi' eg reikna rusta, ef reyndi hann nockur hinna. Þ. e. m. Þ. h. l. m.

8. Heldur enn eigi hnacka=kértur, hönd=um stíngur mjaðmir á, nockuð líka nasa=spertur, nauð má þykja slíkt að sjá, sá mun þykja að skyni skérðtur, skrumar um fróm=ann hjörfa=grér. M. h. m. a. s. Af ó=trúleika undirfergtur, eda brøgðum hvinna. Þ. e. m. Þ. h. l. m.

9. Í báðum vøsúm glymur gjaldið, gyllt=ir hnífar' og tóbaks dós, þeir ætla sér muni vera' í valdi, verøldin øll og hennar ljós; sitja í hvítu silki=tjaldi, sorg þeim engin nærri fer. M. h. m. a. s. Fyrir dyr=.

unum stendur dauðinn kaldi, drenginn hyggst að finna. Þ. e. m. Þ. h. l. m.

10. Eg á nóga upp til sveita, aura, segir hann, þar og þar, smjörin, kjof og katla neyta, í kistum silfur hér og hvar, uxa, sauði' og sáka feita, fái húskinn þá af mér. M. h. m. a. s. Eg þarf ei eptir láni að leita, hjá lokum búðar slinna. Þ. e. m. Þ. h. l. m,

11. Ef örfátækur að honum kémur, auðar-lundur vitsku-dýr, sem ætíð sína túngu temur, á tignar-hót og málin skír, og miklu fleiri mentir fremur, mann-vits góður náms um skér. M. h. m. a. s. Hinn þá hvergi niðri nemur, ef nockurt svar skal inna. Þ. e. m. Þ. h. l. m.

12. Ef spyr þú hann að einu orði, upp að hressa gédið þitt, sé það nockur sálar forði, samvitskunni að auka fríðt, þá er líkt sem skollinn skorði, skilníng hans og minniskér. M. h. m. a. s. Hann leitaði síst að lífsins borði, um lengð lífdaga sinna. Þ. e. m. Þ. h. l. m.

13. Áður enn (kannské) úti er nóttin, innan lítils tíma þá, dauða kémur sorgleg sóttin, sorgar-elið þá við brá, samvitskunnar þvíngar þróttinn, þreyngir, særir, nagar,

skér. M. h. m. a. s. Ecki er hægur undan-flóttinn, ef orku bilar stinna. P. e. m. P. h. l. m.

14. Pá er horfid stollts og státis, sturl-ast sinni' og hjarta-géd, flodar ei þó géti grátid, Guds ef ecki er annar med; þá vill keira í prauta mátid, þjófurinn gamli Lucifer. M. h. m. a. s. Vildi' hann hafa af løstum látid, um lengd daganna sinna. P. e. m. P. h. l. m.

15. Reidi Guds ad ofan ædir, óstod-vanleg (gjætum þess), Satan klagar, synd-in hrædir, samvitskan er miøg óhress; ára fiøldinn eldinn glædir, og uppsperrir sjónar gler. M. h. m. a. s. Hvert skal flýa? hvad þá grædir? hverr kann bót á vinna? P. e. m. P. h. l. m.

16. Aptur vil eg mér ansa sjálfur: hinn aumi hvergi flýa kann, þó heimsins leiti' um allar álfur, engann finnur hjálpar mann, sé hann þá, sem kusi' eda kálfur, ad kalla á þann, sem bjargir lér. M. h. m. a. s. Ecki er þetta orda gjálfur, þad athugi þjód-in svinna. Þad fer betur, þó þeir létu minna.

17. Eg er sekur í øllu þessu, og ødru fleiru þúsundfaldt, en er þó samt med hjarta

hreſsu, því Herrann Jeſús græddi það allt. Hann keypti mig frá qvalanna preſsu, og koſtaði þar til ſjá'sum ſér, ſvo hald' eg minna' af ſjálfum mér. Set eg upp mína ſigur=meſsu, er Satan kann ei hlynna. Það ser betur þó þeir láti minna.

18. Vertú mér til hægri handar hjartkjær=aſti Jeſú minn! að burtoríſiſt illir andar, ofan í neðſta búſtað ſinn; ſvik, er djøfull ſamanblandar, ſeijiſt hans í qverka kér. M. h. m. a. ſ. Engin mér þá eymdin grand=ar, ef eg þig má ſinna. Þ. ſ. b. þ. þ. l. m.

19. Sú lítillætis rótin rétta, af røkum góðum komin er, hjá Matthæó vér meg=um frétta, málsgrein þá, ſem ſtendur hér, í elleſta er tjáð þetta, einka ráð þau nýt=um vér. M. h. m. a. ſ. Angri þúngu af vill létta, ef þeim gjørum ſinna. Þ. ſ. b. þ. þ. l. m.

20. J Guðs nafni allirſaman, að oſs gætum fyrr og ſíð, hér er ecki á gángi gaman, góða miſsum ecki tíð, en hofum Jeſúm fyri framan, freiſting þá að hønd=um ber. M. h. m. a. ſ. Sig venji hverr á trygdir tamann, tállauſt honum ſinna. Þ. ſ. b. þ. þ. l. m.

21. Eg fráték alla fróma sveina, fólkid gott og heidurs menn, sem óttast Gud og elska' hans hreina, ordid, trú og sannleikenn, veri' hann þeirra veindin eina, og volcugt skjól í rauna hver. Þeir mundu halda minna af sér. Til hinna annara manna' eg meina, sem misjafnlega sig kynna. Pad fer betur þó þeir láti minna.

22. Bid eg gjœda þýdar þjódir, þyckjast ecki qvœdid vid, heldur vildi heidurs bródir, hlýda fródum ráda sid, vitsku horskir, gladir, gódir, gleymi slœmu; tíminn þver! Margur heldur mikid af sér. Forum dýrar fridar slódir, en fordumst gjørdir hinna, sem lærdu offeint ad láta nockud minna.

Ur Látínu útlagt *).

Minnstu ad gá ef hefd þín er há, ad haldir hid rétta,

*) *Vir videas, quid tu jubeas, dum magnus haberis.*

Vel þó um sjá, hvern viltú forsmá, eda
vyrdíngu fletta.
Luckan mjøg dá, kann lædast þér frá, þad
lát þig ei pretta;
Þykistú stá, svo þenk þar uppá ad þú meg-
ir detta.

Enn úr Látínu útlagt.

Stund er sú seinasta, íll og óhreinasta,
oss ber ad vaka.
Reiknast, sem ókominn, réttláti dómarinn,
reikníng ad taka.
Ókominn! ókominn! ad afmá ránginbin,
en jøfnud krýna.
Umbuna réttindin, reka burt íll = syndin,
ríkid sitt léna.

Prospicias, quem despicias, quem lædere quæris.
Dat varias fortuna vias, nil ergo mireris,
Sed metuas, ne forte ruas, dum stare videris.

Um mannsins fallvalta líf.

Lagið: Uppá fjallið Jesús vendi.

Mannsins stuttur er, eg inni, andardráttur í nøsunum, snøgglega trú' eg lífið linni, sem laufið fellur af grøsunum, lítið sálu líknar þinni, þó liggi féð í køsunum.

2. Eins og heyið fellt í flecki, følnar upp í múgunum, dofnar hold þá dettur af becki, í døprum andar kúgunum, dauðinn gèfur gaum að ecki, þó gullið liggi í hrúgunum.

3. A augabragði einu skéður, umbreyting á vistunum, fyrir mjúka sæng sæst moldar beður, minnstum gjør af listunum, lítið sálu grætta gleður, þó gullið liggi í kistunum.

4. Vér skulum ecki verøld freista, að voga allt, sem djarflegast, íllra girnda alinn neista, útsløckum sem snarlegast, á sannann Jesúm Son Guðs treysta, sálunni er þarflegast.

Flærðar Senna.

Lagið: Að ydka gott með æru.

Annars erindi rekur, úsur og laungum sannast það, lætst margur lofords frekur,

lítt verdur úr þá herdt er ad; medan slær orð við eyra, er þér kjær vinur ad heyra, sértú fjær, svo er það ecki meira.

2. Slíkt er hyggindi haldin, hofdíngs-skapur og mentin prúð, veröldin falsi faldin, fódrar sinn kjól med skolla-húð; lærd er á limsku beglur, leynt sér hjá, fann þær reglur, sem kotlur sá, er kreppir ad hvaðs-ar neglur.

3. Opt er fagurt í eyra, alþýdu lof af hræsni veitt, hinum, er á það heyra, heim-ur þykir, sem kálfskinn eitt; í augun greid hlæa' og hlacka, hrósa' um leið, bidja' og þácka, búin er sneid, þá snúa þeir vid þér hnacka.

4. Heimskur er sá, sem heldur, hvers manns loford, sem fullgjört sé, einfaldur opt þess géldur, alvöru meinar það hinum er spé; trygda gjöld táls med korni, tempr-ast köld, nema vid sporni, vinur í qvöld, en vélar þig strax ad morgni.

5. Heimurinn hreckjafulli, handverk þetta mest brúkar nú, ad fódra eyr med gulli, útgengur honum myntin sú; orda-glens ei þarf kaupa, allir léns med það hlaupa, kossa-flens, kalsa, ljúga' og raupa.

6. Sá hefir bezt úr býtum, sem búið getur að sínu einn, frjáls af limskumar lýtum, lifir og deyr svo hjartahreinn; tíygdum víst vel nú farga, veröld snýst; hverr vill bjarga? ráð er sízt, að reiða sig uppá marga.

Aldarháttur,

með fluttum Skérêngum.

Áður á tíðum var tíðska hjá lýðum (svo tryggorðir kénndu), frá barndómi blíðum, með fremdar-hag fríðum, að frægðum sér véndu; af streng-boga stríðum, í hárs eld-ar hríðum 1), þeir herskeytin sendu, eða' á mar víðum, skérvallar skíðum 2), til skémt-unar rendu.

1) Hár, Oðinn; hans eldur, sverð; þess eldar hríðir, bardagar. 2) Skérvellur, sjór; þess vallar skíð, skip.

2. Manndómur mundi, þar sveinar á sundi, sóktust af afli; einn sat í lundi hjá litfögru sprundi og lék sér að tafli, hinn þar við undi, sem hátt knöttur hrundi' eða handsara kafli 1); lof' þeim að bundi, sem frægð bar af fundi, með fann-deigul-skafli 2).

1) Rafli, þar um var haldið hendinni. 2) Deig-ull eða dígull, er eld = panna; dígulsins eða deiglunnar fannskafl, er gullið.

3. Verfákum 1) vøndum, með bifrokn-um brøndum 2), þeir bægðu frá láði; byr saung í bøndum, á brimvallár grøndum 3), þá brittu við gráði; geir rumdi' í' røndum, þar rík þjóð í løndum, ríta = jél 4) háði; gnótt var í høndum, gékk lið af strøndum, með gló = kraka sáði.

1) Ver, veiðislóða: item: sjór; hans Fákar, skip. 2) Bif, vatn eða sjór; bifroknir brandar, árar. 3) Brimvallar grandar, bylgjur, sjór. 4) Rítar, skildir; ríta = jel, bardagar.

4. Ý 1) bendum skutu, en álmdrósir 2) þutu, í andfari þunnu; burstengur brutu, en hitt skildir hrutu, þar herfákar runnu; benfossar flutu, én lágt hinir lutu, sem lítt verjast kunnu; sæmdar ráð hlutu, og síns afla nutu, þeir sigurinn unnu.

1) Ý, boga. Almur, bogi, hans drósir, ørvar.

5. Armi hverttveggjum á liðs = hundar-leggjum þeir ljós mundar 1) hreifa; g'adt skein á seggjum, með geimfoldar negg-

jum 2), svo grams-runnar 3) leyfa; Díg-ulfarms dreggjum á val-borgar veggjum 4) vildu menn dreifa, í ángantýrs hregg-jum 5) undáteins eggjum ótraudir veifa.

1) Mund, hønd; hennar ljós, fingur-gull. 2) Negg, hjarta; foldar-negg, steinn, Geim-negg foldar, er gimsteinn. 3) Grame-runni eda runi, hirdmadur. 4) Valborg, er hønd; hennar veggir, fingurnir, á hver-jar menn vildu dreifa Díguls farms dregg-jum eda gullinu. 5) Angantýr, Odins heiti, vegna mjúklátrar þjónustu er hann veitti konu sinni Frigg; hans hregg, bardagar.

6. Ósæmdir bidu, þeir ofríki lidu og ekki sín hefndu; djarfir fram ridu í dyn skøglar hvidu 1) og drengskapinn efndu; trøll-marir 2) skridu ad unda-silgs 3) idu, þá odda-þíng stefndu; lítt fyri qvidu né sár þó þeim svidu til sorgmála nefndu.

1) Dyn, dunur; Skaugul, valkyrja: hennar hvida, bardagi. 2) Troll-marir, vargar; Mar, hestur. 3) Unda-silgur, blód. Skald-id segir: ad vargarnir hafi sókt í blód-fossa iduna, hvar bardaginn var áttur.

7. Spakvitrir spádu, þeir gjörla margs gádu og glöggskygnir váru, kjænt niðurkljádu, þá kíf-þrætur hádu, úr kappmálum skáru; trygga sig tjádu, en tálið forsmádu, því trútt hjarta báru; meir gáfu' enn þádu og því víða nádu, þjódræmi kláru.

8. Island má sanna, það átti vol manna þá allt stód í blóma; glæ sóktu hranna 1) til ríkra Kóngs ranna, vel reyndir að sóma; ýmuleiks anna 2) þeir ým 3) þordu kanna, sem yrki 4) forn róma, ílþorns 5) og tanna, óx ædi varganna, þar einn beitti skjóma.

1) Glær hrannar, sjór. 2) Ama, bardagi. 3) Ym, hljóð, gný, það er: þeir gömlu menn þordu að kanna edur heyra vopnabrak, sem skedi í bardagans annriki. — 4) Yrki, eru qvædi. 5) Il-þorn, klær. Skáldið segir: þegar einn beitti skjóma (sverdi) í bardaganum, óx ædi klónna og tanna varganna, sem væntu sér brádar.

9. Þeir báru hjálma og mjög drifna málma mardallar gráti 1); brjóst fleinar 2) fálma, í sár-elda 3) sálma fram sóktu með gáti; spor miskar skálma 4) og spjör-

flugur tálma, spreytínga státi; valjardir jálma 5), vid uppdregna álma, svo allt var á bjáti.

1) Mardaull, kallast Freya; hennar gwát-ur, gull. 2) Fleinar, allskonar skotvopn. 3) Sár-eldar, sverd; þess sálmur, bar-daginn. 5) Mist, Valkyrja; hennar skálma spor, sárin, hvered ásamt Spjør-flugunum, skotvopnum, vóru næm og vid-qvæm spreytínga státi. 5) Val-jardir, hend-urnar, á hverjum valurinn sat; jálma, þ. e. hristust med nockurskonar þyti.

10. Land løgum vørdu, þeir viktug rád gjørdu, svo vandrædin bættu; fyrr frelsi kjørdu, enn sofnis strid-jørdu 1), þó flest kostar ættu; gédi þá hørdu var hótad einørdu, med hugprýdi mættu; manndád ei spør' du vid nýta seims njørdu, ef nærri lá hættu.

1) Sofnis strid-jørd, gull.

11. Nú er øld snúin, á adra leid búin, þar yfir má klaga; frækleikur lúinn af landi burtflúinn, því lída menn baga; røksemdin rúin, sjest rír vina trúin og rekin úr haga; ágirnd framknúin, en grær lastagrúinn, flest gengur aflaga.

12. Ungdómsins ædi, þó ádur fyrr stædi til afreka háira, losti, sjáfrædi, leti, svefn bædi, það lítst þeim nú skárra; vits kulvar sæði, á vinds hirjar svædi 1), því veldur géd þrárra; ad lesa góð frædi og læra sid= gædi, er lunderni sárra.

1) Það er: í huganum.

13. Dug lægir beima 1), sem faldbúin seima 2), vid fletin sér halda; beiti=lúng geima 3), er bannað að sveyma um blá= röstu 4) kalda; menn má nú dreyma, til sörva blik=seima 5), en sjálfir þó valda; hugprúðir heima, þeir hardfengi gleyma vid hlackar rof=tjalda 6).

1) Beimur, karlmadur. 2) Feima, ófram= færin qvennmadur. 3) Lúngur, er hest= ur; Geimur, sjór; Beiti=lúngur geima, skip, hverju beitt verdur til og frá um sjó= inn. 4) Bláröst, sjór. 5) Sorvar, þýdir hér: sjolda; Blik=seimur, glansandi audæfi. 6) Hlöck, Valkyrja; hennar Tjalda=rof, strid, i hverju brynjur slitna.

14. Nockrir ef þræda um fáks rákir flæda til fremdar hags=bóta: frest=skuldir fæda því fé litid græda má forðildin ljóta; raup=yrdin ræda, þó rír sé ástæda, því

reynslan vill þrjóta; ný breytni Klæða, en kléna siðgjæða, þeir kynníngu hljóta.

15. Svo þverra lystir, því mjög eru mistir þeir mentirnar auki; menn sitja twistir og bragðhnígnir bistir í búsorgar hnauki; allt eins og qvistir af hretviðri hristir á hrá = viðar lauki; margur því gistir, þær vesældar vistir þó výlmæður þrauki.

16. Kostir sjást farnir, þar fólknárúngarnir 1) þeim framandi hlýða; dúksbræður svarnir og glismála gjarnir, svo gjörast nú víða; Fenju drag = qvarnir 2), í fémútu sparnir, um farveginn skríða; innlendir barnir, þó engar fá varnir, þeir ofríki líða.

1) Fólknárúngar, það eru höfðingjar, sem ega að næra og fóstra fólkið og hina undirgéfnu; þeir — segir Skáldið — ordnir séu
2) Fenju drag = qvarnir; það er ágjarnir, dragandi saman hvað fémætt er: eins og qvernir Grotti, er þær systur Fenja og Menja drógu.

17. Útburðir þrjóta til hranstlyndis bóta í hugmóði sveina; skút = yrðum skjóta og rógsmálum róta, það rokfemdir meina; hrakspárnar hrjóta, þeir hverr öðrum blóta,

en hinn grípur steina; fjørlausnar fóta, þá fýsir ad njóta, ef framar skal reyna.

18. Rauparinn telur þær vígs allar vélur, sem veit hann sér granda; á ordum hrafn elur, sem gráð-soltinn gélur vid gný þrumu randa; hrædslan þá quelur, ef kocks hnífa-grélur þeim koma til handa; í nærstu hljóp felur, sem nót flýi selur og nidri héldt anda.

19. Mannkosta lægdir, en lastanna nægdir í landinu spretta; út gengu frægdir þar inn komu slægdir og athafnir pretta; náskyldir, mægdir, med róg eru rægdir, svo reynst hefir þetta; litlar fást hægdir, en þad væri þægdir, ef því vildi létta.

20. Horfist til baga, þar yfirmenn aga, þeim óhlýdnu spara; múturnar draga sér lidsinni laga, þó leynt egi fara; ágirndin raga, kann allteins ad klaga og einnig forsvara; til og frá slaga, tálbrøgdum haga, því taktú þér vara.

21. Hverr vildi greina, þad allt efni meina, sem áfalla nádi? hljódt margir qveina, en hjá sér þó leyna, sem hugbodid tjádi. Innbúa steina 1), skal braut snúa beina ad byr-hvedru-grádi, sundferjan seina, þó atti grér eina, ad ódstødvar-ládi.

1) Innbúa steina, dverganna; Sundferjan, skáldskapurinn, skal snúa beina braut í byr-grædi Hvedru, trollkonu huganum, ad lådi ódstodvar; þvi ódurinn skal nema stadar ad þagnar lådi.

22. Margt mætti henda, sá vill hug' til venda og vidkannast nædi, efni bágenda, sem oss gjörir benda og aflar nú mædi. Aldarhátt kénnda í sýn margra senda, má segja vandrædi. Fleirst tekur enda, eg læt þar vid lénda og lykta svo qvædi.

V í s a.

Mundu þig, madur! í Mundo,
   Mundus svik býr undir,
Mundu ad sjá vid Mundo,
   Því Mundus prettar stundum.
Mundu þig fyrir Mundo,
   Mundus er hrekkja-lundur.
Mundu ad komast frá Mundo,
   Mundus á Drottins fundi.

Þridji Flockur

innibeldur

Luctu-óſkir, Utfarar-minníngar

og annad ſmávegis.

Luctu-óſk og Heilrædi

til

Hra. Sigurdar Jónſſonar,

nyordins Lögmanns ſunnan og auſtan á Islandi.

Lagid: Uppá fjallid Jeſús vendi.

Almáttugur Gud þín gæti og géfi þér heilags Anda nád, í Dómara ſvo þú ſitjir ſæti, med ſæmd og æru, prís og dád, um fyrir øllum ávalt bæti, úrlauſn þín og heilnæm rád.

2. Þeir undanførnu allir benda, eptir þeim, ſem lifa nú; menn kann alla mannlegt henda, med því vís er reglan ſú; vid daudans púnkt mun loksins lenda, líka hinn, ſem eg og þú.

3. O minn bródir! ad því gættu, ótta Drottins haldt þér vid, djarflega' aldrei' á

heiminn hættu, heldur hann sínum gamla sið, víst það allir vita mættu, hann velltist skjótt á ýmsa hlið.

4. Hafðu Guð í huga' og minni. hafðu Guð fyrir augum þér, hugsaðu' um Guð í hverju sinni, heyrir Guð og til þín sjer; vyrðtú Guð í valdstjórn þinni, vittú' að hann þinn Herra er.

5: Hærstum Föður og Syninum sæla, samt heilögum Anda með, lof þeim allir lýðir mæla, ljúft af öllum túngum téð, tign hans allir helgir hæla, hann fáum vér síðar sjeð.

Nýárs-ósk

til

Orms Vigfússonar

og konu hans

Guðríðar Arnadóttur.

Lagið: Í þinni ógnar bræði.

Sælir í sonnum Guði! sælir í Guðs fögnuði! sælir í sannri trú! sælir og sviptir vanda! sælir í heilögum Anda! sælir í sjálfum Jesú!

2. Sæll, vinur! sæmdar frómi, sæll í þeim aldurdómi, sem Guð gaf sælann þér!

sæll bædi úti' og inni, á lífi og sálu þinni, ætíd í heimi hér!

3. Sæl sé þín kjæra qvinna, komin til ára sinna, húsprýdi heidurleg! þid blessun bædi hljótid, bestu farsældar njótid, ætíd á allann veg!

4. Sjáid þá sælu hreina, sem eg kann best ad greina, ydur afhendist vel; Jesús þad barnid blída, burttekur sorg og qvída, hann er Immanúel.

5. Þennann elskid og unnid, allra best, sem kunnid, bædi þid, heidurs hjón! honum af hjarta fagnid, haggvæma lofgjörd magnid, sem Anna' og Símeon.

6. Jeg bid: ad Jesú fridur, jafnan stadfestist ydur, eptirkomandi ár, med allskyns æru, sóma, ástar Guds Födurs ljóma, svo tendrist trúin klár.

7. Ord, lífid, sál og sinni, sumt lán, heilsa og inni, forsjá Guds falid sé; einnig þín ekta-qvinna, med ástvina flocki hinna, og allt yckar afqvæme.

8. Sæl lífid, sæl hér þreyid, sæl hédan loksins deyid, sæl verdi sálin þá! sæl í þeim sælu blóma, sæl í himneskum ljóma, sæl ætíd, Amen! já!

Hýr sé bladinn æru,
Horskur lundur lífs um stundir,
Sem haninn fiori sínu,
Frægd, nægd, audar hægdum.
Kristar med kjærleik besium,
Klár á nýu ári,
Sendi' ydur sannleiks anda,
Sá skartar best í hjarta.

Erfi-Ljód

sem Skáldid qvad eptir únga Dóttur sína

STEINUNNI.

Lagid: Koníng David, sem kénndi.

Sælar þær sálir eru, sem hér nú skiljast vid, frá holdsins hrygdar veru og heimsins goldum sid, hvílast í himnafrid, þar, sem med sætum hljódum, sýngur lof Drottni gódum, lofsamlegt Engla lid.

2. Tign, æru, sæmd og sóma. sálir Guds barna fá, sem ljósar stjornur ljóma, lambsins stóli hjá, ávalt Guds auglit sjá, med hvítum skrúda skrýddar, skarti réttlætis prýddar, sorg allri sviptar frá.

3. Englanna hirdin hreina, heidrar Gud nótt sem dag, sálirnar sýngja og

greina, Sanctus med fegursta lag, í lyftuaum lífsins hag, holdid sig medan hvílir, hondin Drottins því skýlir, sjer engann sorgar plag.

4. Í þenna flockinn fróma, flutt varstú, barn-kind mín, himneskum hafin sóma; hvílist nú sálin þín, ljómar þar skjært og skín, í fadmi Jesú fridum, fagnandi øllum tídum, dýrdin sú aldrei dvín.

5. Nú er þér aptur goldid, ángrid, sem varstú mest, þegar þitt hrjádist holdir, hátt þú stundir og grétst, gésin er g'edin best, hafin úr hrygd og módi, hreinsud med Jesú blódi; synd engin á þér sjest.

6. Unun var augum mínum, ávalt ad líta á þig, med úngdóms ástum þínum, ætíd þú gladdir mig, rétt yndis elskulig, audsveip, af hjarta hlýdug, í hardri sótt vel lídug, sem jafnan sýndi sig.

7. Næm, skynsøm, ljúf í lyndi, lífs medan varstú hér, eptirlæti og yndi, ætíd hafdi' eg af þér, í minni muntú mér; því mun ég þig med tárum, þreja af huga sárum, heim til þess hédan fer.

8. Mín gledi er sú eina, andlát þitt hugsa' eg á, þú hafdir mälid hreina, hér med vit alls ad gá, skammt til þess líf

leið frá, breiddir út hendur báðar, bauðst þig til Jesú u[illegible]dar, qvaðst vilja koma þá.

9. Litla stund stóð í hæfi, sturlaði fögnuðinn, hálft fjórða ár, var æfi, eigi þó fullkomin, skjótt sá eg skilnað þinn; geymir sál þína sætur, signaður Drottinn mætur, fyrir Jesúm Soninn sinn.

10. Hvílist nú holdið únga, af harmi og sorgum mædt, svipt øllum sóttar þúnga, svo er þér nú óhætt, Dóttir mín! bøl erbætt, frjáls við synd, fár og dauða, fyrir Jesú blóðið rauða, sefur í Drottni sætt.

Lagið: Dagur í austri øllum.

Nú ertú leidd, mín ljúfa! lysti-garð Drottins í, þar áttú hvíld að hafa, hørmunga' og rauna frí; við Guð þú mátt nú mæla, miklu fegri enn sól, unan og eilíf sæla, er þín hjá lambsins stól.

2. Jeg ann þér svoddan sælu, að sjá þitt gleði-vín, héðan úr eymda-perlu, eg kém þar senn til þín; ó hvað sætir samfundir, seðja þá okkar geð, um eilífar æfistundir, að lifa Drottni með!

3. Dóttir, í dýrðar hendi, Drottins mín! sofðu vært, hann, sem þér huggun

ferdi, hann elskar þig svo kjært, þú lifdir gódum Gudi, í Gudi sofnadir þú; í eilífum andar friði, ætíd sæl lifdu nú!

Utfarar Minning

sáluga Lögmannsins

Arna Oddssonar,

sem deydi ad Leirá í Borgarfirdi, þann 10da Martz 1665.

Lagid: Dagur í austri øllum.

O! hvad aumleg úrrædi, er þetta veika líf! fallvalt og fánýtt bædi, fullt med sorg, eymd og kíf, í vøli, voli' og qvída, veiklast hér mannlegt hold, æfin svo loks má lída, líkaminn verdur ad mold.

2. Daudinn er dapurlegur, sem Davíd og Jósúa tér, allur eins veraldar vegur, víst því ad æfin þver, hann gánga Herrar, sveinar, høfdíngjar, almúgenn, qvinnur, sem meyar klénar, Kóngar og undirmenn.

3. Þó verdi þann vegúm þraunga, víkja Guds børnin trú, þau hrædast hættu enga, huggun þeirra er sú; helfar brodd braut og endi, beiskleik øllum daudans, Jesús og lýd sinn leiddi, til lífsins úr valdi hans.

4. Hverki þarf hel né dauda, hrædast rétt-trúud önd, kénnir ei qvala né nauda, komin í Drottins hönd; sæng er góð greidt til búin, grefin med jördu skýld, líkaminn þreyttur og lúinn, leggst þar í mjúka hvíld.

5. Þess vegna í Gudi gladur, gèck til síns hvíldar ranns, Arni Oddsson Lögmadur, austann og sunnann lands; hold hans sætlega sefur, í sællrar upprisu von, freísud sál fögnud hefir, í frid hjá lambsins trón.

6. Sælann má hann því sanna, í sælunnar reynslu þar, á landi lifandi manna, í lysting Guds áſýndar. Í Abrahams skauti skjærn, skínandi fegurdar glans, í himneskum heidri og æru, í hönd mildri Skaparans.

7. Hann hefur reant og runnid, rétt vel med allri dád, himnaríki ánnnid, eflaust fyrir Jesú nád, yfir því fagna eigum, af ást og trú til sanns, samt þó hér sakna megum, sællrar umgengni hans.

7. Heims af erfidi mæddur, aldurdóms þúnga med, heilags Anda gjöf gjæddur, Guds ríki stunda réd; ár þrjú og sjötíu innum, æfin hans var því nær (mælti líkt mörgum sinnum, vid Mósen Drottinn kjær).

9 Ljúfur í Lögmanns dœmi, lifdi hér tygda klár, med heidri og hefda nœmi, heil tvø og þrjátíu' ár; sjalfur sig þar frá sagdi, í sínum aldurdóm, œr'ega' svo af þad lagdi, ad allra lands = manna róm.

10. Hafi nockurr mátt heita, høfdíngi um þetta land, ef vildum ad því leita, eptir Herra **Gudbrand**, ad hógværd og hjarta trygdum, Honum ei fremri sjest, hugprýdi, dád og dygdum, Drottins ótta þó mest.

11. Þegar frá œsku árum, ord Drottins stunda vann, med sœmd og sóma klárum, sýndi ávøxt gódann, bóklegar lystir lœrdi (lofsverd sú mentin er), med ydni þær allvel nœrdi, utanlands bædi' og hér.

12. Med gégnd og gódri stilli, géck þad fremdar upphef, hálærdra manna hylli, honum því Drottinn gaf, allt fram til elli-tídar, álit bar høfdíng'egt, hér um land og víst vídar, vard kunn hans œra' og spekt.

13. Sannleikans gjarnan gádi, med gudrœknis hreinum sid, stødugur standa nádi, statfast réttdœmi vid, hól, mútur, hrœsni, smjadur, hverki þádi né gaf, Herra hofdíngs lundadur, helzt bar því mørgum af.

14. Hann var heimi'is mönnum, hógvær og stilltur mest, góðgjarn nærsta nágrönnum, nauðstöddum reyndist best, ættrækinn, ölmusu'amur, aumum, sem þurftu við, gestrisinn, fremda framur, fátækum sýndi lið.

15. Höfðíngleg úti og inni, athöfn og stjórn hans var, með lyst og ljúfu sinni; lángt þó af öllum bar, gæðhrein Guðhræðslan sanna, greina þar satt um má, hvað álit mátti manna, merkja, reyna og sjá.

16. Frjádag hvern faska nádi. Föstunnar alla tíð, líkamann þar með þjáði. það var hans venja fríð, með bæn og grátnu gêði, Guðs Sonar pínu' og deyð, um þenkja' og yrka réði, allt um þess dagsins skeið.

17. Fimta frjádag eg nefni, Föstunnar svo til bar, samt hans ydkunar efni, og áður fyrri var, í kirkju' að vanda vænum, veik um dags-verðar stund, með blessun, lofgjerð og bænum, af blíðri ástar lund.

18. Ljúfur að iðnum degi, til laugar gánga réð, að gjörðri bæn, sem eg segi. sælli umþenkíng með, hvar hann svo stundu síðar, sofnaður í Gudi fannst, hérvistar termín tíðar, talið ei lengur vannst.

19. Sett hafdi sínar hendur, sér fyrir andlit þá; grunlaus því gáta stendur, gjörla þad skilja má: ad med bænagjørd blidri, burt er sofnadur sætt, daudans ángurs ógn stríðri, engri því hefir mætt.

20. Laugadur landsins blódi, laug helgrar skírnar í, af synd, sorg, sút og módi, sannlega klár og frí; í varmri vatnslaug einni, vord úr heims tára-dal, snjóhvítur leiddur hreinni, í himneskann dýrdar sal.

21. Mikid — þad má eg segja — missi vor náleg sveit, margir þess vegna þreja, þennann um bygdar reit, flestir hins sama sakna, sunnan-(þad veit eg) lands, kinnur, brár, regni rakna, rædt þá verdur til hans.

22. Huggi hans heidurs qvinnu, heilagur Andi best, og børnin sæmdar svinnu, sorga: di eptir mest; Drottinn bol allra bæti, bid eg líka um þad; í Guds ótta sérhverr gæti, gjørníngum Herrans ad.

23. Island! þér ætlar ad hnigna, eru þar merki til, manndygd og dugur vill digna, dofna því laganna skil; Gud gæsi ad þú nú þeckir — þad ósk er hjarta míns — fyrr enn hefnd stærri hneckir, hvad heyrir til fridar þíns!

24. Oss gef, Guð! af að þreja, allar hörmúngar nú, síðan sofna og deya, sætlega' í réttri trú, svo hverr fagnandi finni, frændur og vini' igjen, hjá hægri hendi þinni, Herra Jesús! Amen!

Utfarar minning,

Lögréttumannsins

Arna Gíslasonar,

sem deidi að Arnahólmi á Akranesi,
þann 4da Októbr. 1654.

Lagið: Kóníng Davíð, sem kénndi.

Auvei! þær ángurs tíðir, aukast á margann hátt, guðhræddir landsins lýðir, lofsverðir fækka þrátt, nú bjóða góða nátt; þar um má eg ei þegja, það mér leyfist að segja, af veikum viljans mátt.

2. Herrann þá hæstur vildi, hefnast Gyðíngum á, sagðist hann sjálfur skyldi, svipta þeim burtu frá — sem hér vel merkja má — höfðíngjum heiðurs gjörnum hyggnum, vel máli fornum, en heimskum landsins forráð fá.

3. Mig uggir hjá oss heima, hótan sú egi nær, hverr þar vill gløggt að geyma,

gjørla. það ſkynjað fær, dæmin ei finnaſt fjær, eitt árið eptir annað, er ſlíkt með reynſlu ſannað, fróma menn feigðin ſlær.

4. Nauðſyn er ei eg nefni, ný burtu-farna menn, því ſvoddan ſorgar-efni, ſann-lega munu enn, mørgum í minni ſenn; Drottinn það bølið bæti, bygð vora aptur kjæti, þó horfiſt á hørmúng tvenn.

5. Eitt má ei undan líða, ſem eykur gleði tjón, nafnkunnur veit eg víða, var hér um Íslands frón, ſæll Árni Gíſlaſon, héðan frá heim kalladur, hvíliſt í Drottni glaður, við holds uppriſu von.

6. Hann þó nú héðan leiddiſt, hverr vill þar ſtumlaſt við? heimsins armæða eyddiſt, aptur tók himna frið og eilíf andar grið, hrósandi ſigri ſætum, ſýngur með rómi mæt-um, við Lauſnarans hægri hlið.

7. En uppá það vér ſøknum, allmargir dygða hans, hér með í hjarta kløknum, hugſandi rétt til ſanns, um ſtand vors auma lands, af því ei kunnum láta, andvarpa þúngt og gráta, dauða þeſs Drottins manns.

8. Hvað hann var hugvits ríkur, hverr er ſá, það ei veit? hverr hittiſt honum lík-ur, hér nú um vora ſveit, þó gjørð ſé á lengri leit? hollráður, hreinlundaður, hóg-

vær, mannljúfur, gladur, athøfn sú øll er neyt.

9. Hugprýdi hafdi rétta, høfdíngs sinni' og géd, einnéginn umfram þetta, unut var honum og léd, þad hef' eg heyrt og séd, orda Drottins adgjætsla, alvarleg, sönn gudhrædsla og margar dygdir med.

10. Aldrei fyrir vøltum audi, áhyggju þúnga bar, mørgum þó býtti braudi, blessan þess meiri var, yfir hans øllum þar, umdæmi ødrum hærri, sem ábatann gáfu stærri, aktadi ecki par.

11. Naumtstaddra naudsyn bætti, nær svo ad høndum bar, eckjum, sem ángrid grætti, opt var í fodurs stad, sannprófad segi' eg þad, óþreyttur gott þeim gérdi, þó gjætu' ei launad med verdi; eg má medkénna þad.

12. Kinstórann einn má kalla, qved eg þad rétt til sanns, þó hér nú þurfi varla, þann telja ættar krans, høfdíngjar vóru hans, Afi og einnig Fadir, æruverdugir bádir, Løgmenn tveir sunnanlands.

13. Í ótta Guds uppfrædbur, einninn bóklegri ment, mál', vitsku' og minni gæddur, sem mest er til lærdóms hent, túngumál tvisvar tvennt, skúlega kunni' ad skil-

ja, skal eg þess ecki dylja, af Gudi var gjøf sú ljent *).

15. Oflofad mætti meinast, mørgum, sem heyra kann, ef skyldi allt þad greinast, sem eg þó skynja vann, um þennann elsku-mann, esflaust má svoddan sanna, sveitin **Akraness** manna og þeir, sem þecktu hann.

16. Hvad marga hrjáda' og hruma, hann nærdi optsinnes, fyri Guds nád grærdi suma, géta verdur og þess, veitti þeim sæng og sess; þeir, sem vid vilja vakna, verda þvílíks ad sakna, úr Hreppnum **Akraness.**

17. Ein gáfan er sú mesta, ætti ad dyljast sízt, barna-lán lángt yfir flesta, lénti' honum Drottinn víst, eitt þad og ollum lítst, sem fræid á føgrum qvistum, til fijófgunar sætum lystum, dygda blóm þeirra' útbrýtst.

---

*) Hér á inn bid 14da vers: „Spakvitur hverjum heldur, hyggi'n, málsnotur, skír, ollu því mest fjærfelldur — — — — réttlæti ljóst, sem hlýddi, Løgréttu sessinn prýddi, dæmi slík reiknast dýr." En þar þetta vers hefir ecki fengist fullkomid, setst þad hér ad nedan.

18. Lång þjáðann síðsta sinni, sá eg og ræddi við, eru mér øll í minni, orð hans og máltækið, með førnum guðhræðslu sið, þúngt qvað sér þykja' að líða, þó vildi gjarnan bíða, Herrans heimsóknar bið.

19. Hann fyrir skømmu hafði, hold og blóð Drottins þá, sem nauðsyn sálar krafði, í sannri trú gjört að fá, héðan bjóst heimi frá, gaf sig til Herrans handa, honum befól sinn anda; hug vorn slíkt hugga má.

20. Átta vikur víslega, veikleika þúngann leið, í þessum þrauta trega, þolinmóður svo beið, síðan fékk sælann deyð, hafði þó mál og minni, með góðri rænu og sinni, fram allt á andláts skeið.

21. Guð hafði' hann burtu héðan, í himna fögnuð þann, er aldrei fékk auga sjeðan, né eyrað heyra vann, þar gleðst með helgum hann, hug þeirra Herrann kjæti, harm og mein gjørvallt bæti, sem gráta sinn ástmann.

22. Syrgir þig, bróðir sæti! sorgandi lundin mín, ástúðlegt eptirlæti, umgengnin dygða fín, hvarf mér frá heyrn og sýn, aðstoð varst opt mér þjáðum, í útlátum, sjósum, ráðum, sem víst var venja þín.

23. Syrgja þig sætir vinir, segir það hugur minn, líka svo harma hinir, heyrandi afgáng þinn, sem geyma guðhræddt sinn, náskyldir, nánir, tengdir, nauðstaddir, fátækt þreyngdir, og allur almúginn.

24. Syrgir nú sorgfull qvinna, sem vonlegt þykja má, góður, sá gætir sinna, Guð Faðir himnum á, ætíð sé henni hjá; hugraun og harma bæti, huggunar andinn mæti, svo megi fögnuð fá.

25. Syrgjandi synir og dætur, sýta með hjartað tvíst, sérhvert harmandi grætur, horfin er gleði og lyst; föður vorn vér höfum mist, en það skal oss til gleði, af Guðs vilja það skéði, hann géck í himna víst.

26. Ur brjósti hrindum hrygðum, hvert skal svo ødru tjá, fylgjum hans höfðíngs dygðum, hér meðan jörðu á, lífið útendast má; síðan mun án alls efa, oss Drottinn sjálfur géfa, í friði' hann aptur sjá.

27. Akranes ætti og skilja, áður hvað gott var lént, þig skal og þess ei dylja, þér hefir Drottinn bendt, og sorg til handa sendt, höfðíngjar heiðurs gjarnir, héðan þrír eru' nýfarnir, lær þú af þessu þrennt.

28. Fengið gott, Guði sönnum, grátandi þacka nú, frá follnum frómleiks mönn-

um, fylgi von, dygd og trú, þar að auk þenkir þú, við íllu æ þig varir, ydrun og bæn ei sparir; kjær sé þér kénníng sú.

29. Enginn skal ofmjøg þreja, annann; því hugsa ber, allir egum að deya, æfin likamans þver, upprísan eptir fer, Gud láti' oss lifa tilbúna, í Lausnarans náð fyrir trúna, Amen! þess óskum vér.

Utfarar Minníng

Bartskéra

Jóns Sigurdarsonar,

sem deydi að Káranesi í Kjós,
þann 9da Júlii 1670.

Lagid: Guds Son kallar: komid til mín.

Opt hressir mína hrelldu sál', huggunarsamlegt Jesú mál, segjandi ljóst við sína: réttlátir munu svo sem sól, sú ed uppljómar veraldar hjól, skjært í Guds ríki skína.

2. Réttlátir eru efalaust, allir sem setja von og traust, á Jesúm Krist alleina, því hans úthellta blessad blód, burthreinsar þeirra synda móð, ord Guds, sem gløggt um greina.

3. Hvílir Guds barna allraønd, eptir líf þetta' í Drottins hønd, engu þar ángri

mæta, fóvífir halda harda neyd, harmqvæ'i og pínu þeirra deyd, en þær hvíld hafa fæta.

4. Dýrdarlegt auglit Drottins sjá, dásemdir allar minnast á, sem af hans mistum mætri, daglega þádu hér í heim, hrósa fagnandi gáfum þeim, med saung og lofgjørd fætri.

5. Holdid á medan hefir ró, hvílist af allri mædu þó, í svefn-herbergi sínu, til þess uppriſu dagurinn dýr, af Drottni ljómar fagur og hýr, og mætir engri pínu.

6. Sídan skal hold og sálin þá, samtengd æ vera Gudi hjá, í sælu eilíflegri, hæstu vegsemd því hlýtur þad, himneskri prýdi forklárad, sólar ljóss ljóma fegri.

7. J svoddan trú og edla von, er Jón Bréfkeri Sigurdsson, sætt í fridi sofnadur, sá hér ágætann ordstýr bar, af øllum med sanni haldinn var, frómur, gégn, gódur madur.

8. Frá æsku-tíd, til elli dags, ástundan hans var samaslags, vel reynt vér svoddan sømum, ad þóknast bædi' og þéna best, þad hann formátti allra mest, Gudi og gódum mønnum.

9. Mótkast kom eitt þad allra fyrst, úngur sinn Födur hafdi mist, Gud því til góds umvendti sinni ástkjæru Módur med, mjøg góda forsjón ødlast réd, af Drottins hjálpar hendi.

10. Oddur Prestur — med allann sann — á Reinivøllum byggja vann, hálærdur heidurs madur, ellefta alders ári á, ad sér tók þau og vard hann þá, med æru og sæmd uppfóstradur.

11. Prjá um tvítugt þá hafdi hér, hjúskap med æru valdi sér, sjálf reynslan satt þad segir; Anna Jørundardóttir bygg. døpur af sorg, nú eptir hrigg, í Drottni þolgód þreyir.

12. Samvist þeirra vard blessud, blíd, børn gátu sín á milli fríd, tíu alls mátti telja, sex eru enn hjá oss af þeim, en fjøgur burt úr þessum heim, vildi Gud til sín velja.

13. Svo sem Guds børnum almennt er, ei máttu krosslaust lifa hér, ýmsar opt hrigdir hrelldu; fróm ekta = qvinnan, ekki klár, og hann um sjø og þrjátíu ár, hjúskap med heidri héldu.

14. Bartskéra dæmis mjúkleg ment, morgum framar var honum lént, Guds er

sú gáfan hreina; alúd-því lagdi á það víst, ómak og kostnad spardi síst, svo má þar satt um greina.

15. Komu því opt til Káranes, qvill-adir menn og víst mun þess, minnst verda lengi vída, lækninga gaf þeim ljúfleg ráð, luckadist vel fyrir Drottins náð, margir síns mistu qvída.

16. Umgengni hans var øllum þeck, al-mennt því gódann lofstýr féck (satt eitt eg þar um segi), gudhrædдur reyndist, hógvær, hýr, hreinlyndur, frómur, dygda-skír; of-lofad er það eigi.

17. Það má eg segja svo til sanns, saknad verdur þess fróma manns, øld med-an vor mun vara, ávinníng lítils akta vann, ei lét því nockurn fátækann, sinjandi frá sér fara.

18. Holdsins þjáníng og þvíngun leid, þolgódur Drottins hjálpar beid, fram trúi eg líf svo lidi, sextugasta síns aldurs á, ári, þrjá daga sjúkur lá, og sofnadi sætt í fridi.

19. Grædarinn Jesú gledji' hans ønd, geymd er hún vel í Drottins hønd, holdid í hvíldum sofi, mætast eptir hanns manuord

er, minning réttlátra aldrei þver; gáfur Guðs lýðir lofi.

20. Eptir lifandi eckjan dygg, er nú sorgandi mjøg og hrigg; Drottinn vor hana hresði, Guðs heilags Anda ást og náð, annist og styrki hennar ráð, ytra og innra blessi.

21. Eins bið eg þeirra børnin blíð, blessi Drottinn Guð alla tíð, einkum eg þau áminni: að veiti umsjón, elsku, tryggð, alla tíma með hreinni dygð, sorgandi móður sinni.

22. Gæti vor Guð og geymi' oss nú, gefi oss frið og rétta trú, heims hér í hrigðarvistum, svo eignumst eptir endað líf, eilífa sælu og himneskt líf. Amen! fyrir Jesúm Kristum.

Málið slétt hefir menta skort og minnið veika,
Þó er rétt af elsku orkt í einfaldleika.
Móðir hrigg og børnin blíð til besta haldi;
Lifi dygg og dáða þýð í Drottins valdi!

Utfarar Minning
Bjørns Gíslasonar,

gvøðin 1656.

Gíslason er Bjørn burt, beint það hef' ek sannspurt; hann var hug = glaður,

heidurlegur madur, eptirstendur einn hans, audur samastadur.

2. Sakna þar menn manns, er marga þecktu tygd hens, gudhrædslu hýra, hreinlyndid skíra, lítillæti, ljúft géd, lofi má þad stýra.

3. Í dóms þegar sat sess, sérlegast og gét þess, réttvísin vildi, vidgángast skyldi, frid, sátt og samileik, setti' í hærsta gyldi.

4. Gud gæfi mann-margt — mæli' eg nú ei óþarst — hér líkust honum, af heims aldar sonum, gengi þá gagn vort, ad gódum óska vonum.

5. Gudhæddra vin var, vitra manna prís bar, í samfunda sæti, sýndi mest ágæti, hugljúfur, hógvær, med heidurlegri kjæti.

6. Segi eg samt þad: saknar manns úr hans stad, opt í hug hirdi, hjá mér sjálfum yrdi, hverr var honum heldri? hverr í Borgarfirdi?

7. Sefur hann sæll nú, sálin er hjá Jesú, kjær børn og qvinna, kross eptir finna; gledji þau Guds nád, svo gráti megi linna.

8. Ó! hvad mín önd þreir, þá einn gudhræddur burt deyr, feginn med fæti, ef frelsis tíminn væri. Leys mig þá þér líkar, ljúfi Jesú kjæri!

Eptir sama mann.

Afgenginn lids ljúfi,
Lundhægur nafnfrægur,
Géstrisinn, hughraustur,
Hellrádur, gjarn dáda.
Mannvalid, sidsvinnur,
Sæmd hladinn, jafngladur,
Gudrækinn, þelþýdur,
Polgódur, um ljódast.

Alfrægur heil-hugi.
Hýr, gladur, skír madur,
Væng Drottins fáng-fluttur,
Fridsælu Guds hælir.
Hér minning kjær kénnist,
Kurt varir burtfarins,
Nafn lifir, stofn stefja,
Stad þessa ad hressir.

I Samsæti qvedid:

Lagid: O Drottinn allsvaldandi!

Verum í Gudi gladir, gøfgum þann, sem veitir oss, eins og ásthugull fadir, eptirlætis fullmargt hnoss, børnin sín blídur í lyndi, bøl og pín burt vill hrindi, en vist og vín, verdi oss ad yndi.

2. Líkamans lyst hann sedur, lídum vér, ei húngurs naud, sálina Gud vor gledur, géfandi bædi, vín og braud, slíka nád, þrátt vér þyggjum, því er rád, ad oss hyggjum, drýgjum dád, Drottinn aldrei styggjum.

3. Hófleg sé holdsins kjæti, hugsum til ad fallvalt er, allt heimsins eptirlæti, erum og sjálfir daudlegir, heppinn þann helzt má

játa, hitta kann, réttann máta, audnubann ei þarf sídar gráta.

4. Medtökum med þacklæti, mildar gáfur veitarans, fælum ei frá samsæti, fridum burt og Engla krans, sitjum hér, svo sem brædur, Satan er dijúgum skjædur, höfum vér, heilög verk og rædur.

5. Enginn skal annann kjæla, og auka þar med Parlament, brædurnar ad bakmæla, bannad er ofs þetta tvennt; skémtun nóg er hér önnur, en íllum róg, nía um tennur, hollra plóg held eg ad hefja könnur.

6. Ydkun andlegra qvæda, er samdryckju skémtan best, enginn skal annann hæda, enn þó sjáum nockurn brest: fíflsins Chám, vid Födur sinn Nóa, fúslegt nám skyldi ofs óa, késkni og klám, kann víst heillum sóa.

Sálmur,

sem syngjast má ad skilnadi eptir samsæti.

Lagid: O Jesú! hér, æ viljum vér.

Til alls er tíd, sem ljóst er lýd, letrin þad heileg sanna, um eina stund, vér fáum fund, frænda og ást-vinanna; en aun-

ad veif, slær oss á dreif, aptur hljótum ad skilja; gángi oss þad í þessum stad, þægum Guds eptir vilja.

2. Fyrir loflegt mót og ljúflegt hót, sem lýda fór á milli, Gud hafi lof; það góð er gjøf, ad gagnist vor brædra hylli; æra sé þeim, sem oss baud heim, allt veitti af gódum vilja; Gud láti sá, sem gott allt má, gott aldrei vid hann skilja.

3. Allt hvad oss brást, og yfirsást, á þessum gledi=døgum, ad gjøra sem bar, og glæplegt var, Guds móti nádar løgum, bidjum nú vér, af hjarta hér, hans nád og miskun dylja; er þad vort traust, efunarlaust, uppá hans nádar vilja.

4. Hafi og mátt vor hylli og sátt, af hrasandi dryckju=þorum, sturlást nú hér, þad brotlegum ber, af=bidja ljúfum svørum; eptir skilnad, skal enginn þad, ødrum til mótfalls þylja, því ástin frek, brædranna brek, byrgir med gódum vilja.

5. Hvad gott, sem sá og heyrdi á, hverr einn skal med sér flytja, sæmilegt er, þad sidsamt fer, sér til fródleiks ad nytja; med heilnæmt þel, ad vyrda vel, og víti annara hylja, sómi er hár, og sidsemd klár, samsætis menn þá skilja.

6. Atskilnad vorn, og ástmann hvern, er eg felandi Drottni; ad ástum hér, skulum ei skildir, er Gud sjálfur þess vitni; vér sam=mæltumst med sætri gunst, ad sjón einúngis skilja, med ærn hót, vort mæta mót, megi þad svo til vilja.

7. Þó sundrumst nú, samt er vor trú, sídar munum med gledi, hjá Drottni sjást, med ynd' og ást, allir med hýru gédi, med andlit bjart, og skrautlegt skart, skínandi fegur enn lilja; sú óska spá, verdi Amen! já! eptir Guds nádar vilja.

Öl=erindi,

ad skilnadi qvedin.

Nú er eg gladur á gódri stund, sem á mér sjer, Gudi sé lof fyrir þennann fund, og vel sé þeim, sem veitti mér.

2. Vitjad hef eg á vina mót, sem nú á sér, reynt af mørgum hýrleg hót, vel sé þeim, sem veitti mér.

3. Þó munngáts ord séu mørg og smá, sem opt vid ber, til lasta ecki leggja má, þvi veldur sá, sem veitti mér.

4. Yndi er ad sitja øls vid þel og gamna sér, en fallegt er ad fara vel, þó ør sé sá, sem áskeinker.

5. Gott er ad hafa góðann síð, sem betur fer, aldrei skartar óhófi, og er sá sæll, sem gáir ad sér.

6. Gott er ad hætta hverjum leik þá hæst framfer; nú skal hafa sig á kreik; vel sé þeim sem veitti mér!

Leirkarls Vísur.

Skyldir erum við skégg-karl tveir, skammt mun ætt ad velja, ockar beggja er efni leir, ei þarf lengra telja.

2. Við höfum það af ockar ætt, efnið slíkt eg þecki, báðum er við broti hætt, biltur þolum ecki.

3 Það er annað ættar mót, ad ockar hætti réttum, við höfum báðir valtann fót, veit ei nær við dettum.

4. Jlát vínsins athuga vönd, erum við þess á milli, og þurfum báðir hentuga hönd, svo hverugur sínu spilli.

5. Einn eg mismun ockar fann, ef áföll nockur skérda, eg á von, en aldrei hann, aptur heill ad verda. *)

---

*) Paraphrasis Metrica
Biskupsins *Mag.* J. Þorkélssonar Vídalíns.
Non est in vasti tota farragine mundi.

Barna Spurníngar,

Um Kirkju-sidi og Ceremoniur.

Ungdómi og einfeldum til fródleiks.

Formálinn.

Margt er ónumid mennum í úngdómi,
Því eru skólar settir, ad skérpa næmi.
Gagns mun ófródum, Gud tillagdi þenna,
Þeir eldri ega ýnglíngum ýdn=þróttir kénna.
Sa lærdi á var=gjort lánar=drottni sínum,
Sem lét hann komast ad vísdómi vænum.
Sá úngi á næmi ferskt vid Gud ad vyrda,
Og í sjársjód þeim flest gott hirda.
Ad sinni skyldu sérhverr á ad gjæta,
Og ei áqvedid verk ógjort láta.
Því er þad fródum sordild og æra,

Res mihi tam similis qvam meus urceolns,
De luto terrae finxit mihi membra creator,
Materiemque meo terra dat urceolo
Communem loquitur gentem constantia, nam pes
Alterutri neuter certior esse solet:
Nos finxit vino lecythos natura caducos
Auxiliatricem poscit uterque manum.
Dividimur tamen hoc; vitium si traximus ambo,
Ipse mihi, nunquam redditur ille sibi.

Sem flesta láta af sér frædast og læra.
Ungum horfir helzt til heidurs og sóma,
Ydkun og aukning náms ecki forsóma.
Sá, sem góds leitar, góds fær ad njóta,
Margt kann óráðþæginn af sér ad brjóta.
Hér skal Kirkju=vit koma til greina,
Þeir þurfa ad kunna sig, sém koma til. hojgarda,
Mér þykir um Guds hús meira varda.
Illa tilreiddur, í kirku koma,
Mun kristinum vyrdast til mikils ósóma.
Heimska' er ad horfa á helg verk.týgi,
En hvár til þau þéna, vita þó eigi,
Ad heyra á heilagt mál á helgum degi,
Til vansa verdur þeim, sem vitkast eigi,
Ad horfa á helg tilsaung húsins besta,
En deili hafa engin á, er dárlegt nærsta.
Gjöri engin spott ad spursmálum þessum.
Sem eg hér framset í samstædum versum.
Sá sem vel þyggur, vel bid eg njóti,
Fari' honum vit í vöxt, en sáfrædi þrjóti.
Leidrétti, ef líta á, lærdir vitringar;
Þegi eru fyrir þá gjördar þessar spurningar.
Hverr, sem vitkast vill vid vísdóm auki:
Enginn verdur fullnuma fyrr enn í Guds ríki.
Lærandinn lærir hér svo lengi, sem lifir,
Gud géfi oss sinni gott ad hafa yfir!

---

1. Hvad viltú, kristinn madur! til Kirkju þinnar?

Ad sækja þángad gagn sálar minnar.

2. Hvad er sálar gagn, seg mér af þessu?
Að helga hvíldar-dag og hlýða messu.
3. Veistu hvað hvíldar-dagur hefir að þýða?
Viku sjöund væna og vígð er til tíða.
Ellegar að segja svo í máli mjúku:
Það er helgur dagur í hverri viku.
4. Seg mér, við hverja hvíld hann er kenndur?
Guðs sjálfs — sem í Genesis bók stendur. —
Heila sex daga Guð heiminn skapaði,
Þann sjöunda hvíldist hann og í senn helgaði.
5. Hvert varð Guð þreyttur þá hann heiminn gjörði?
Nei! því hann vann allt með almættis orði.
6. Hverninn hvíldist hann og þó án þreytu?
Hann lét af að skapa, þó lángtum meir gæti.
7. Hvernig helgaði Guð hvíldar-dag fyrsta?
Hann setti hann til viðfrægðar verkinn besta.
Hann var skiptaður helzt mannsins vegna,
Sem vilja Guðs hefur ult á að gégna.
Á viku hverri ega menn verk Guðs að grunda,
Sex daga á holdið, en sál hann sjöunda,
Skal þá um leið hver á Skaparann minnast.
Til heiðurs við hans verk í helgum stað finnast.
Því ber hann fagurt hvíldar-dags heiti.
Sjöundi á að afslétta sex daga þreyti.

8. Héldst lengi skepunar skickun sú góda?
Allt þar til Jesús uppreis af dauda.
Þann mikla hvíldar-dag mæddur af pínu,
Hvíldist hann í greftrunar herbergi sínu.
En þann næsta dag med upprisu sinni,
Helgadi Kristur, svo hafdur sé í minni.
Rann þá upp spónnýr Drottins dagur,
Mestann bata féck mannkynsins hagur.
Og þá urdu daga-skipti til dýrrar sjøundar,
Til heilags helgi-halds, heilags samfundar.
Sídan hefur kollud verid Sunnudags helgi,
Henni trú' eg Endurlausnar æran fylgi.
Helgir Postular hann þar til voldu,
Med rádi heilags Anda, þá ritningar skildu.
Vid sól er kénndur vegsemdar mestur,
Drottins dagur vor í daga tali fyrstur.
Á honum skópst haudur og himin med ljósi,
Drottins margfaldri dýrd trúi' eg hann hrósi.
Á honum réttlætis sól rann upp í heidi,
Þá lísid féck sigur, en daudinn deydi.
Því er hann og Drottins dagur kalladur.
Sá, sem hann heldur vel er heilagur madur.
Á sama vikudag sendist af hædum,
Heilagur Andi Guds med himneskum gædum.

9. Hvad kallast ad helga hvíldardaginn?
Ad gjøra sem kénna Guds kirkju login.
Helgar sá hvíldardag, sem hefir í minni,

Öll sköpunarverk med endurlausninni.
Og heilags Anda helgunar gerdi,
Sem alla menn med ordi Guds endurfædir.
Sá sem med alúd ordi Guds hlýdir,
Af hevrn ödlast trúna og hjálprædi um sídir.
Sá lærir þrennann Gud ad þeckja og dýrka.
Hlid himins er honum heilög kirkja.
Hverr sem ákallar í helgum söfnudi,
Nafn síns Drottins, nád fær hjá Gudi.
Hverr sem á helgum degi Herrann prísar,
Sannann Guds Lazarum sig bevísar.
Sá sem Guds Sakrament med sóma brúkar,
Sinni þurfandi sál sætlega hjúkrar.

10. Rynntu mér hvad kirkja þýdir?
Þad er heilagt hús, sem helgan Guds prýdir.
Kirkja heitir bæna-hús Krists dýrdlínga,
Eda vígt herbergi ad tala um Gud og sýngja.
Kyrios í grísku máli er Drottinn dýrdlegur,
Guds hús af Grdi sjálfum Glóserun dregur.

11. Hvad merkir kór, þar Krists er altari?
Í saungvígdum parti sýngjandi skari.

12. Hvad er altari med sínum sóma?
Þad er gösug stó Guds helgidóma.
Á altari vóru offur lögd ádur til forna,
Og kveikt upp reikélsi kvöld og morgna.
En nú er þar andlegt bord andlegrar fædu.
Þar kennimenn tilreida Krists kvöld-snædu.

13. Því eru lífleg ljós sett á altari?
Svo helgidags prýdin sé því háleitari.
Sú Ceremonía er svipur Guds dýrdar,
Og dýrt heilla merki Drottins hjardar.
Sjálfur Gud býr í sínum helgidómi,
Eilíft ljós er hans andlitis sómi.
Ljómandi Gud nefnist ljóssins' fadir,
Ljóssins børn eru hans lýdir kalladir.
Jesús er líf og ljós lifandi manna,
Sem upprann og ofankom af hædum himnanna.
Kérti er af tveim hlutum, queik og tólki,
Par-á logi ljós, sem lýst fólki,
Pad klára kirkju ljós, Kristur blessadur,
Einn med tveimur náttúrum er Gud og madur.
Minnir oss messu ljós á manndád skjæra.
Ad vøndum verkin gód, sem vor er æra,
Kénnir oss kirkju ljós queikt á altari,
Ad lucka vor, líf og trú leikur á skari.

14. Hvad þýda klædi þau høkull og serkur, sem um messu tíma íklædist Klerkur?

Mark og einkénni er messunnar skrúdi,
Sá honum klædist er Krists sendibodi.
Eins og Guds-Engill sást á Páskadegi,
Hvítklæddur í stein-þróuni hægramegiun.
Einnig eru upptøk þess í eldra Testamenti,
Tignar-klædi dar sá í tjaldbúd þénti.

Í Arons Prests skrúða var ærinn blómi,
Að Guðs skipun þá hann gékk í helgidómi.
15. Hvar fyrir er kluckum hríngt til messu?
Guð er frumqvøðull að slykki þessu.
Á Sínaí fjalli svo bár til fordum,
Aður enn himna Guð hreifði þar orðum.
Hvell básúnu hljóð hann lét þar klíngja;
Þar af er siður til saungs að hríngja:
Svo tídt sem malmurinn fyrir messu géllur,
Teiknast oss dómsdags hljómurinn hvellur.
16. Seg mér hvað messan er í merking
sinni?
Heilög þjónusta í helguninni.
17. Hermdu mér, hverr er þar helzt að
þénari?
Sá, sem er skrýddur fyrir skjæru altari.
18. Hvað gjörir sá þjón þegar hann messar?
Hann afleysir, prédikar, biður og blessar.
Í vatns-fonti skírir vitur saungvari,
Deilir út brauð og vín, við Drottins altari.
19. Er margt að gjöra í messu embættinu?
Sjø verk sem nú vóru søgð øll í einu.
20. Er margt súngið í messu veglegri?
Helgir saungvar hver øðrum fegri.
21. Hvað heita saungvar þeir, seg mér hið
rétta, eg held visdóms ment að vita þetta?
Upphaf messu er fyrst inngaungu sálmur,
Gengið er til kirkju og géllur þar málmur.

Þar næst er fridar bón framflutt í messu,
Kyrie er upphaf á kórstemmi þessu.
Þá kémur Engla saungur af Presti hafinn,
Og dýrd sé Gudi í upphædum géfin.
Þá er messu bæn í heyranda hljódi,
Eptir Gabríels ord søgd til søfnudi.
Þar næst Póstula mál Pistill tónadur,
Og Hallelujah vers, sem himnana gledur.
Þar nærst himna-saungs fylgjan føgur,
Sequentian, sem sætann seim dregur.
Þá er Gudspjalls gledilegur rómur.
Og Credo, sem játar kristinndómur.
Vers eptir prédikun med són sætum,
Helgunar edla ord undir sínum nótum.
Sakramentis sálmur óvandur,
Súnginn medan útdeilíng yfirstendur.
Þá er þakklætis bón byrjud af Presti,
Sídan blessunar ord, sá Sermóninn besti.
Utgaungu sálmur endar helga messu;
Himnesk er skémtan ad hlýda þessu.
Allir í søfnudi eiga þessa saungva,
Yfir hafa þar til úr kirkju gánga.
Þeir med vørum lágt, sem vantar saung-róma,
Svo kirkjan med kórnum samsýngi, Amen!

22. Er nú þetta ætíd súngid hid sama?
Nei! því ad sitt mát heyrir hverjum tíma.
Adventa, Jólin, ad Kindilmessu,

Lángafasta og Páskar ljá oss þá visku.
Uppstigníngar=dagur og Hvítasunna,
Þrenníngar=hátíð og þaðan til Adventunnar.
Tímar Kirkju=ársins með termínum þessum,
Svo sér skipta og líka saungvar í messum.

23. Flytjast margir Sermónar framm í Guðs húsi?

Eg vil telja þá upp, svo úr spurning leysi:
Fyrsti á sæti þar, sem fólk við skriptast,
Þrír á prédikunar=stól', og þeir svo skiptast:
Áminning til bænar er þeirra hinn fyrsti,
Guðspjalls útleggíng annar sá nærsti,
Almennileg bænagjörð er Þriðja ræða,
Þá prédikun endast, sú fólkið á að fræða.
Fimti er áminning fyrir Guðs altari,
Aður enn bergir innargaungu fari.
Sjötti við kirkjudyr þá konur inngánga,
Eptir sinn barnburð og utistöðu lánga.
Sjöundi við kórdyr, þá saman skal hjón vígja.
Áttundi þá afleyst er opinberiega.
Níundi við fóntinn, þá fögur vatns skírnin,
Handtékuð er og helguð Guði börnin.

24. Að upphafi spyr eg ársins kirkjunnar?

Það er fyrsti Sunnudagur Jólaföstunnar.

25. Hvað er þá í fyrstu framsett til menta?

Prefold Herrans heilög Adventa,

26. Hvad er á Jóladag helzt lagt í minni?

María Sonar Fæðíng af Móður sinni.
Á Átta-dag af Drottins umskurnar sári,
Og nafninu Jesú með Nýa-ári.
Opinberunar hátíð heitir Þrettándi,
Þá komu Vitríngar úr austur-landi.
María á Kindil-messu kom í musteri,
Símeon sann Krist þar, svo sem hann á kjøri.
Á Føstugángs Sunnudag, svo þjóðar kénníng,
Við skírn Kristí var heilög þrenníng.
Á Boðunar Hátíð Maríu birtir letur,
Um Kristí gétnað sá daaur gétur.
Á Skírdag er framsett ní kirkju ræða,
Hverninn menn hold og blóð Herrans snæða.
Á Lánga-Frjádag er lesin Passía,
Það er Herrans Píníngar heil Historía.

27. Hvad er á Páskadag prédikað lýðum?

Af sældar Kristí upprisu sigri friðum.

28. Hvað er á Uppstigníngardag haft til kénníngar?

Dýrðar upphafníng Drottins Uppstigníngar.

29. Hverr er lærdómur á Hvítasunnu kénndur?

Um helgann Anda, sem af hæðum var sendur.

30. En á Trínitatis Tignar-degi hreinum?

Þá er af Guði sagt þrennum og einum.

31. Hverr eru' á Jóns-messu framsett frædi?
Um fæding Jóhannesar og Fødur hans lofqvædi.
32. En á Vitjunar-dag María Guds Módur?
Hebrons Samkoma og hennar dýr ódur.
33. Hvilík er á Michaelis-messu Musteris ræda?
Um Englanna og úngbarna edlid góda.
34. En á Allra-heilagra-messu degi mætum?
Segist þá af útvaldra sældar-hag sætum.
35. Hverninn er møgulegt ad minnast Prests kénníng?
Ef eg prédikunar athuga þrenníng.
Fyrst læríng þá, sem lætur upp hid sanna,
Hvar á sig festir heiløg trú manna.
Annad er áminníng øllum til betrunar.
Sem varar vid illu, svo verdi' ei' til hindrunar.
Þridja er huggun sæt, í sorg hverskonar,
Sem glædir upp géd manns til gódrar vonar.
36. Attú margt ad gjøra þá til kirkju kémur?
Pad er innifalid í atvikum þremur.
Fyrst kém eg í bæna-hús ad bidja med ødrum,
Sáluhjálpar sjálfum mér, og sam-kristnum brædrum.
Par næst ad hyggnast og hlýda kénníngunni,

Þridja lagi ad þacka Gudi med rødd og munni.
Hér ad auki á eg á tilsettum tímum,
Ad gjøra mig líkann Guds kirkju-limum.
Fyrir Gudi og Prestinum grátandi skriptast,
Svo eg megi hvervetna huggast og typtast.
Hér næst ad vera í heiløgu samneyti,
Guds Sonar holds og blóds med gledi og þackleti.
37. Ecki er enn ad øllu spurt, á vil eg
hlýda;
Hvad mun skriptargángurinn hafa ad þýda?
Hann merkir játníng hjarta og munns þrenna,
J fyrstu þar sorgfullir syndir vidurkénna.
Og kémur sú hjarta-sorg af hørdu løgmáli,
Sem synda þéckíngar sannur er skóli.
Trúar játan þar nærst í skriptargángi skédur,
Því synd-kramda samvitsku Gudspjallid gledur.
Hlýdnis játan þridja heitir í skriptargángi,
Par gódri lifnadar bót Gudi lofar meingi.
38. Veitstú hvad gott þad er Gudi ad játa.
Dýrmætt og heilsusamt, djøfli afneita?
Pad má kalla trúlofun og trygda sáttmála,
Sem vid Gud sinn í skírn gjørdi hver sála.
39. Hvad er Guds stórmerki, sem hverr
einn játar?
Øll skickan sú, sem hann vill vera láta
Pad eru øll hans løg og himnesk réttindi,
Sem þjóda hvad rétt er, en banna rángindi.
Pad er líka Guds-nád í Gudspjalls sannindum,

Sem neitar sig vilja nockurr deyi' í syndum.
Kallanar kristinndóms kóngleg regla,
Og Sakramentin bædi, er svoddan innsigla.
40. Hvad kallar þú Satans verk og viljo?
Synd og glötun manns, svo er þad ad skilja.
41. Því óskar þú aflausnar af Presti,
þar hann er líka brotlegur og hefir sína
bresti?
Pad gjörir hans postullegt Prests=embætti,
Jesús þá fordum í sinn stad setti.
Pá Prestur afleysir med yfirleggíng handa,
Talar hann ei sín ord, heldur heilags Anda.
J Jesú nafni vil eg vera af syndum leystur,
En ecki sjálfs þess, sem framflytur lestur.
42. Hverninn kann aflausn Prests á þér
ad hrína?
Guds Andi gjörir þad fyrir góda trú mína.
Krapeur Kristi blóds kann mig ad hreinsa,
Og alla trúada af öllum sálar vansa.
Ad gjensvörum þínum gédjast vel heyrn minni.
Verdi þér, vinur! eptir vænnri trú þinni!

EPILOGUS.

Hér næst vil eg í skilnád skila erendi
Frelsarans, sem til þín med fridar bod mig sendi.
Ef Legáti Konúngs ad þér leita færi,
Og hans tiginar nadugt bréf til þín bæri,
Og væri hans Majestatis Mandat þar inni,

Að þú skyldir í barm stínga bréf=perlu sinni,
Og læra fyri utan letur, sem á stædi,
Og as trú blísa vid bréfsnd heilrædi;
Þá skyldi hann unna þér af ríki sínu,
Til æru þér og uppheldis ætterni þínu,
Mundir þú í bréfsins innihaldi þig æsa,
Og Legátann einnig í heidri hafa.
Nú er Biblían bréf Kóngsins hærsta,
Hans nádar sendiboda haldtú þína Presta.
Mundu því, barn=korn! þá í Guds hús gengur,
Herrans ord er þér himneskur sengur.
Athuga þú prédikunar Prestsins uppqvædi.
Og vittu hvar þad samhljódar vid þin Barna=Frædi.
Að Gudspjalls innihaldi gá, sem þú getur,
Og hvad marga púnkta Presturinn frammsetur.
Festu í minni þínu sögur heilrædi,
Líkingar séu þar, sem lífandi frædi.
Af huggunar ummælum haf sálar gledi.
Sit þú undir predikun med gódu gedi.
Láttú gód dæmi til góds þig upphvetja.
En illra vond afdrif frá illu þig letja.
Vert' ecki gálaus þá Guds ordi hlýdir,
Né fljótur í burt, svo ei blessunar bidir.
Geym þú svo Prests ord, sem Guds munnur segdi,
Athuga hans ráð gód, sem Engill Guds legdi.
Því öllum mönnum verdur eptir trú stusnis'
Gott er ad gjöra vel og gott leggja í minni.
Kynntú þér utan=bókar kór=saunginn væna,
Amen! segdú til allra kirkju=bæna.
Hátídir skaltú í hávyrding hafa,
Gladur þá Gud þinn í Guds húsi lofa.
Gud mun þér kirkju=sókn svo gódu launa,
Ending munt sæla sá allra þinna rauna.
Hreppa muntú veru í himnanna ríki,

Bina Guðs útvaldra verdur þú líki.
Messu spurninga þulan sú þarna,
Qved eg megi heita: Kirkju-vit Barna.

Bergmál.

Mun Gud marga til dómsins kalla?	Alla.
Eru allir trúadir á þeim degi?	Eigi.
Er nockurr sjálfkrafa saklaus fenginn?	Enginn.
Hvernig gengur þeim er heiminn villa?	Illa.
Hvad er þad, sem Herrann þeim sendir?	Endir.
Hvad heyra þeir svo sárlega sýti?	*Ite.*
Hvar mun þeim reidast rúm ad qveldi?	Í eldi.
Nær komast þeir úr qvöl margfaldri?	Aldrei.
Hvilikt heyrist hjá þeim hrópid?	Opid.
Gud láti þángad fara fáa menn!	Amen!
Hver eru laun sem Gud vill frómum færa?	Æra.
Fara þeir nockud frá nád margfaldri?	Aldrei.
Er þeim þá búin eilif *vita*?	*Ita.*
Hvad géfa þeir þá í Herrans hondur?	Ondu.
Hvad munu þeir þá í fognudi segja?	Eja!
Halda þeir leingi þad sælu sætid?	Ætid.
Hverr verdur endir á því gengi?	Enginn.
Gud veit eg þeir lofa þar þráfaldt;	Avallt.
Gud géfi oss ad vera þeim þó hjá!	Ojá!
Gud géfi oss ad sjá þar þá menn!	Amen!

Viðbætir,

innihaldandi

Nockur Ljóðmæli,

sem eignuð eru

Sira Hallgrími Péturssyni.

Bænar Sálmur,

um líkamlega blessun.

Lagið: Nú bið eg, Guð! þú náðir mig.

Almáttugi og mildi Guð, miskunsamasti Skapari, hverr vanur ert að leggja lið, lýð þig biðjandi í neyðinni; þar fyrir vonar hverskyns hold, Herra veitandi uppá þig, bæði yfir og undir fold, að þú, Drottinn! forsorgir sig.

2. Æ. Drottinn! þessa dýra tíð, daglega höfum forskuldað, sem yfirgéngur land og lýð, láneysi og húngur fylgjast að, hér

er framkomin hótan þín: hafna skal jördin ávexti, synjandi brauðs, sem boðorð mín, brjóta með allskyns ránglæti.

3. Æ! misgjerðir þryckja þétt, þær oss forláti Drottins náð, gjald oss ei eptir glæpum rétt, gæðskunnar Faðir! ríkur af dáð, uppljúktu þinni hjálpar hönd, húngrud og nauðilødd börnin séð, allar sképnur, sem eru með önd, almáttug gjæðskan nær og gleð.

4. Vitja vors lands, svo veiði það, veitandi sinni frjófgun af, kyn því vort ár, svo komi oss að, kroptug blessan um jörð og haf; drjúpi þín fotspor fulli nægð, Faðir himneskur morgna og qvøld, géfandi brauð, en veittu vægð, vér þó verðskuldum allskyns gjöld.

5. Sokum þess, mikt þín mikil er, miskunar stórt þú hefir vald, ávextud skýin útbreiðir, eins og himneskann klæða-fald, géfandi regn, svo grænkar jörð, greiðandi fódur qvikfénað, úngum hrafnanna býr þú borð, biður náttúran þig um það:

6. Þú mettar brdi menn og fé, marganni rennandi straums úr lind, stillir þú svo hann framfljóti, fyrir sérhverja þessa kind, við þá fuglarnir sitja, en sætt, sýngja þér

lof á fögrum qvíst, bláúkar á landið vatni vætt, væna ørfandi gledi=lyst.

7. Svo af sád=korni bakast braud, brjóstid gledur hid sæta vín, oleum gjørir andlit raud, med ed'is gódum krapti sín; vor Gud! hvad eru verk þín sett, vísdómslega í hollann skamt, öll hefir þú þau reglad rétt, rikur ávallt, en géfur þó samt.

8. Dýrlætis Dróttinn! upp nú lát, efri loptanna féhirdi, útaus gróðri, svo qvæki kát, korn=þurftug hjörd á jördunni! Herra Jesú! sem hefir mett, húngradann lýd á eydigrund, kom og gjør voru landi létt, lina þú vorri þrauta stund.

9. Afgángi þess blessada brauds, být þú nú út med húngrudum, sem annars fara' í sult til dauds, saudi þá kéndu' í brjósti um; þín hefir ecki höndin styttst, himneska nafn þitt vona' þeir á, sem bjargrædi sitt hafa mist, signadi Fadir! aumka þá.

10 Nær þú géfur, svo neytum vær; en nemirdu þína blessun frá undir-eins kémur eymd frábær, engin sképna þá lifa má; Andi þinn kann ad skapa skír, sképnum sínum hvad hei'næmt er, náttúrnhun hans edla hýr, allt forbetrar, sem jördin ber.

11. Séf vorri fædu kjarna' og krapt, ad komi oss hennar næríng vel, svo sem þú lagdir salla og saft, sjálfur fordum í himnamél, ecki lifum vér einúngis, af þessu braudi stundlegu, heldur af ordi hjálprædis, himneska Födurs blessudu.

12. Blessun tak ei úr braudi því, sem bjarga voru lísi á, heldur velsigna art þar í, sem Elíseí braudin fá, húngrudum, Drottinn! hjálpa nú, hallæris þeirra mýk þú stund, og fyrst fuglana fædir þú, forsorga oss á alla lund.

13. Alla fátæka anníst Gud, sem eckjuna í Sareptá, svó efist ecki í eymd og naud, þolinmædi' ei sigri þá; heldur afþreji' í helgri von, med hjartans ydrun, bæn og trú, mildasti Jesú María Son, miskuna oss og blessa þú!

14. Metta sál vora med þín ord, miklu sætari veri þau oss, enn húnáng þó þú berir á bord, blessa þá og vorn rauna kross, allt þángad til vid bord þitt blídt, barna Guds dýrdar ríki í, auglit þitt skoda fáum frídt, fullsælir vel af ydi því.

Qvædi um Krists kraptaverk.

Maktin Guds er mikil og há, mædda ad endurnæra, þad vil eg læra í ljóda smíd ad færa.

Þá Lausnari heimsins holdi klæddist, heilagur og synda hreinn, af meyar=lísi fögrú fæddist, fornum reifum vafdur sveinn, margur af hans forsøgn fræddist, fram svo lidú stundir þá. Maktin Guds er mikil og há. Af laungum meinum lýdurinn grædist, lífs fyrir ordid skjæra. Þad vil eg læra í ljóda smíd ad færa.

2. Kóngs madur einn af Kapernaum, kom til hans í gódri von, bad hann (ljóst, sem letrad sjáum), ad lækna þár sinn veika son. Ansadi Jésús ordum fáum, en vid þad þeim sjúka brá. M. G. e. m. o. h. Hann baud og einnig anda þráum, annann þar ei særa. Þ. v. e. l. í l. s. a. f.

3. Mág=kona Péturs qvalin af køldu, kanna mátti láuga þraut, Jesúm þángar virdar vøldu, vægdar af honum skjódid naut, fyrna margt af fólki' útøldu, færdu

adrir til hans þá. M. G. e. m. o. h. Þeir sem líf í eymdum eldu, úr ángist gjørdi færa. Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

4. Til Lausnarans kom einn líkþrár madur og lækníngar bad þegi seinn, þad veitti Drottinn hjálpar hradur, honum sagdi: vertú hreinn! Ikt-sjúkur í sæng églaður, segir til hans: hann taki þá. M. G. e. m. o. h. Hann géck burtu heilbrigdadur, med huggun sálar skjæra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

5. Jóhannes lætur letur útgánga, lá þar einn af sóttum sár, þjáníng bar sá þrauta lánga, þrjátíu heil og átta ár, sífeld gjørdi hann sútin stánga, sat vid díkid Bethesdá. M. G. e. m. o. h. Heilsubót ad hann lét fánga, himna-ljósid skjæra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

6. Máttlaus hondin veikleik vafdi, þeim veitti Drottinn heilsubót, margur hann þar hjálpar krafdi, bættri vasin þísla-nót, sem dofa, ikt og djøful hafdi, deyfu, blindni og líkþrá. M. G. e. m. o. h. Fódrid sálar ei fyrir tafdi, ad frida þá og næra, Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

7. Þá Frelsarinn ofan af fjalli vendi, og fagra ræðu hafði endt, Lærisveinum og lýðnum kénndi, lífsins orða æðstu ment, spitelskann áhrærdi hendi; hreinn, vard strax ad bragdi sá. M. G. e. m. o. h. Þjóu hefdíngjans heilsu sendi, hørmúng lét ei særa. Þ. v. e. I. í. I. s. a. f.

8. Um borg og kauptún bodadi Kristur, beinann veg til himna ranns, sem heibergi féck líknar lystur, leiddur þángad var til hans, einn, sá djøfull bagadi bistur, bædi fürtur ad tala' og sjá. M. G. e. m. o. h. Dýrdar blómid Davíds qvistur, daprann gjørdi næra. Þ. v. e. I. í. I. s. a. f.

9. Þá Jesús yfir øldu = geyma, almáttugur kominn var, tvo besetna sá hann heima, sér á móti hlaupa þar, í daudra grøfum hofdu heima, hørfudu sídan fjøllin á. M. G. e. m. o. h. Djøflana lét í svínin sveima, svartir þeim fortæra. Þ. v. e. I. í. I. s. a. f.

10. Í tólf ár konu mjøg réd mæda, mein þad fylgir qvennkyni, svo madur enginn mátti græda, þó miklu þar til

kostadi, sem faldinn snerti' hún Kristi klæda, kénndist vera frí þar frá. M. G. e. m. o. h. Vid hana gjørdi Herrann ræda, hughraust vertú' hin kjæra! Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

11. Þá Herrann Jesúm himins og landa, heyrdn gánga blindir tveir, hrópa lútir hátt, þar standa, hjálpar af honum beidast þeir; þeim dymman framar gjørdi ei granda, grædti rótin Jesse þá. M. G. e. m. o h. Hann baud og døckum djøfuls anda, af dumbum burt sig hræra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

12. Kananeiska qvinnu þreytti, qvøl, sú hennar dóttir skér, vid blídann Jesúm bænar neytti, bøli því ad létta af sér; á afsvørunum ei sig steytti, er hún tvisvar hlaut ad fá. M. G. e. m. o. h. Aumri sídan adstod veitti, Arons blómstrid skjæra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

13. Daufann hvern þar mæddi' enn meira, mállaus var hann vafin sút, til Jesúm leiddi fólkid fleira, Frelsarinn þá hrækti út, fíngur í hans færdi eyra, fyrir þad sterka Hephatá. M. G. e.

m. o. h. Madurinn gjørdi' ad mæla' og heyra, magnast Herrans æra. Þ. v. é. l. í. l. s. a. s.

14. Í Bethsaída blindann líta, blessad vildi meyar sád, samt þó ecki voladann víta, en veita heldur læknis dád, í hans gjørdi augu spýti, og yfir hann lagdi hendur þá. M. G. e. m. o. h. Hann þurfti' ei lengur sjónlaus sýta, svoddan dæmi' oss næra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. s.

15. Púkinn einn þar hrakti' og hrelldi, er hrumur, dofinn var og sár, eymdir nístu, frodu felldi, fast hann þjádi andinn flár, vard honum þrátt af vatni' og eldi, vodi sýndur og daudans þrá. M. G. e. m. o. h. Aumann læknar ædsta veldi, ímind Fødursins kjæra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. s.

16. Efni því ei Lúkas leynir, Lausnarinn þá kominn var, í einhvern stad, sem gloggt ei greinir, til grædslu honum fengu þar, djøfulódann mann med meini, mállaus var sem leturin tjá. M. G. e. m. o. h. Út var rekinn hinn' óhreini, fyrir Herrans dygd frábæra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. s.

17. Þar hjá í ein kona kránkleiks anda, kreppt og bjúg í átján ár, fyrir yfir'legg-íng Herrans handa, henni dvínar mædan sár, blessadur leysti líf úr vanda, vertu (sagdi' hann) laus þar frá. M. G. e. m. o. h. Hún dýrkadi Skapara lýds og landa, fyrir líknar nád svo skjæra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

18. Blíndur, þó sé bifinn vodi, borinn var einn í þeirri neyd; sagt er ad Jesús saur tilbnodi, og sídan á hans augu reid; Herrans eptir háu bodi, bitti díkid Silóá. M. G. e. m. o. h. Sem í vatni því sig þvodi, hann þádi sjón svo skjæra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

19. Vatnssjúkur á Sabbats degi, sett-ur fram fyrir Herrann var, Lausnarinn spyr: hvert lækna megi? Løgspekíngar gefa' ei svar; falskir þó vid þessu þegi, í þánka hugsa rádin flá. M. G. e. m. o. h. Jesús vill þann veika eigi, volædi skuli særa. Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

20. Tíu menn í líkþrár lúa, lángt frá stódu og kalla enn, á mildann Jesúm Meistarann trúa, miskunar bidja allir senn; en hann baud þeim burtu ad snúa, og birta skyldi Prestum frá.

M. G. e. m. o. h. Veikleikinn þá varð burtflúa, fyrir viljann Drottins kjæra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

21. Til Jerichó þá Jesús reisti, játuðu tveir í einu þar, að almátt hans þeir uppá treysti, og af honum beiddust lækningar; báðum þeim var horfin hreysti, hvorugur kunni neitt að sjá. M. G. e. m. o. h. Guðs Son báða ljúfur leysti, þá linaðist hrygðar snæra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

22. Þegar með svik og sára pretti, sækja Kristum Júdas réð, þá var Malchus þykkju metti, þar í ferð og ráði með; eyrað af honum Simon setti, sverði þegar til varnar brá. M. G. e. m. o. h. Höndina út að Herrann rétti, hann nam strax áhræra. Þ. v. e. l. í. l. s. a. f.

23. Svoddan vel mín sála! mundu, sanna mildi Guðs og Manns, allir líf og lækníng fundu, er leituðu á náðir hans, hvað þig hrellir heims á grundu, hann í trúnni vonaðu' á. Maktin Guðs er mikil og há. Honum sé lof á hverri stundu, heiður, prís og æra. Það vil eg læra í ljóða smíð að færa.

Um ſkopun heimſins og Kriſts hingadburd.

Herrann ſkapadi lopt og láð, lýði og blóſt-
rið' fríða, ſá var 'hagur, ſem það kunni
ſmíða.

Í upphafi ſkapadi Fadirinn fyrſt, fríða jörð með dáðum, ſkóga' og holt með ſkjærri lyſt, af ſkírum Guddóms ráðum, yfir það ſetti hann Adam víſt, allvíða það ſtendur ſkráð. Herrann ſkapadi lopt og láð. Var þá hvergi veröld biſt, ſvo veſöld þyrfti að qvíða. Sá var hagur, ſem það kunni ſmíða.

2. Veröldin breið, með blóma ſtóð, bleſsuð gæðum öllum, hún var bædi græn og góð, glóudu lauf á völlum, fuglar ſúngu um fiſka-ſlóð, feugu ſinnar ſkyldu gáð. H. ſ. l. o. l. Lauſnarinn af oſs létti móð, hann lét ſér undir ſvída. S. v. h. ſ. þ. k. ſ.

3. Ljúfir ſkulum því líta þér, Lauſn-arinn allra manna, af miſkun komſt í heiminn hér, hjálpar ſkjólið ſanna, á herðum þínum heim oſs ber, í himna

dýrd, þar nóg er nád. Herrann skapadi lopt og lád. Svo vér megum sýngja þér, síseldt lofgjörd fríða. Sá var hagur, sem það kunni smíða.

Um Fædíngu Krists. Dóms-dag og eilíft líf.

Hljómar raustin barna best, blíd á þessum degi, og lofgjördin allra mest, oss var gésinn og fæddur, Lausnarinn gædsku gæddur, af meyar qvid, qvid, qvid, af meyar qvid med líkn og lid, líkama vorum klæddur.

2. Austan Kóngar komu þrír, | Krist vorn finna vilja; fylgdu þessum fórnin dýr, fréttu af barni skjæru, sem stjarnan óskar æru, gullid best, best, best, gullid best og myrra mest, med reykélsi skjæru.

3. Í þessum fæddist heimi hann, hulinn slæmum klædum, geymdur í stalli Gud og mann, hans göfug tign mun standa, Lausnarinn allra landa, herfáng tók, tók, tók, herfáng tók og hrygdir jók, hann þeim mirkra anda.

4. Med sætum sigri sá reis upp, Son Guds þridja' á degi, batt þann vonda Belzebúb, bodadi nád svo fríða, Lausnarinn allra lýda, til himna fór; fór, fór, til himna fór sú heillin stór, hann réd fyrir oss stríða.

5. Enn þó kémur aptur hann, á tilsettum tíma, þessi hinn gódi Gud og mann, gjörir þá dóm ad halda, vondum verdkaup gjalda, en kristna þá, þá, þá, en kristna þá hann kallar á; komid í dýrd margfalda!

6 Hinna tala mun Herrarn til, hefst þeim lítill fridur: á ydur veit eg engin skil, engann ydar eg þecki, farid á Belíals becki, med lífi' og sál, sál, sál, med lífi' og sál í logandi bál, mig líta fáid ecki.

7. Þér hafid þjád og þvíngun veitt, þýdum Herrans saudum, mína dýrd og mildi sneidt, med svo vondu hádi, ydur því enginn nádi, heljar raun, raun, raun, heljar raun þér hafid í laun, med heitu neista sádi.

8. Herfilegar hefndir þá, hafa, þeir illa gjördu, skilja vill þá Skaparinn frá, skjót-

lega sínum sáudum, sem leyst hefir líës frá naudum, ,:, hinir bøl, bøl, bøl, ,:, hinir bøl og hrygdar quøl, hafa hjá djøfli snaudum.

9. Heyra má þá harm og qvein, hitt med eymdar hljódum, sjá þeir þar sitt synda mein, seint þó ad því gættu, þá Syni Guds ei sættu, ,:, í heimi glaum, glaum, glaum, ,: í heimi glaum þeir høfdu taum, harma tár ei vættu.

10. Fagrarn munu þá fagnadar saung, fridust Guds børn halda, æsin símst þeim ecki laung, um eilífar aldir alda, gledinni Gud mun valda, ,:, ljóminn þá, þá, þá, ,:, ljóminn þá er lýdum hjá, þá lidin er æsin kalda.

11 Ha'dtú mér vid hópinn þann, himna Fadirinn gódi! er leidir þú í lífsins rann, þar ljómar eilífur dagur, frábær furdu fagur, ,:, þar sjest ei nótt, nótt, nótt, ,:, þar sjest ei nótt, ei sorg né sótt, sæll er þá vor hagur.

12. Hverr, sem elskar Herrann Krist, hann fær gledi sanna; mín er þar til ljúfust lyst, lofgjørd honum vanda, fyrir hjástod heilags Anda, ,:, og dikta saung, saung,

saung, ,:, og dikta saung um dægur laung, Drottni mínum til handa.

13. Mér lítst nú kominn tími til, að taka sig héðan búa, mínar syndir, minn Guð! hyl, mér ei verøld lætur, eg géf henni góðar nætur, ,:, heim til þín, þín, þín, ,:, heim til þín frá hrygð og pín, hafðu mig, Jesús sætur!

14. Valt er þetta veraldar hjól, vølt er heimsins blíða, þú, réttlætis sanna sól, sálna hirðir mætur! géf þú að mér gætur' ,:, heim til þín, þín, þín, ,:, heim til þín frá hrygð og pín, hafðu mig Jesú sætur!

15. Mig lángar héðan, Lausnari minn! og lystir þar að búa, sem eg hærstu hugg-un finn, því heimurinn ílla lætur, um daga' og dimmar nætur; ,:, heim til þín, þín, þín, :, heim til þín, frá hrygð og pín, hafðu mig Jesú sætur!

16 Þá er eg glaður, Guð! í þér, glaður í himnaríki, þar gleði' um eilífð gladvær er, og gleði' útvaldra manna, þá sælu géf mér sanna, ,:, Amen til, til, til, ,:, Amne til eg ófka vil, enginn mun það banna.

Reisu-Sálmur.

Lagid: Gled þig Guds Sonar brúd!

Jeg byrja reisu mín, Jesú! í nafni þín, höndin þín helg mig leidi, úr hættu allri greidi; Jesú mér fylgi í fridi, med fögru Engla lidi.

2. Módur-jörd minni frá, þín mildin gædsku há, leiddi med luctu blída, og létti öllum qvída; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

3. Þín födur'eg nádin frí, framandi löndum í, forsorgadi og fæddi, fullvel nærdi og klæddi; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

4. Frá fári, sorg og sótt, síd, árla, dag og nótt, vel mig jafnan verndadir, voldugi hjartans Fadir! J. m. f. í. f. m. f. E. l.

5. Hér fyrir hverja stund, af hjartans innstu grund, því vil eg þackir skíra, þrenning Guddómsins dýra! J. m. f. í. f. m. f. E. l.

6. Vil eg nú víst til sanns, vitja míns födurlands, í þínu nafni alleina, almættis tignin hreina! J. m. f. í. f. m. f. E. l.

7. Flý eg nú því til þín, þú hjartans von-in mín! verndin þín vel mín gæti, svo voda engum mæti; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

8. Þó eg med illsku meut, opt hafi straff forþént, samt mjúk þín miskun hlífi, mér

bædi' á sálu' og lífi; Jésús mér fylgi' í fridi, med fögru Engla lidi.

9. Í voda, vanda' og þraut, vel eg þig förunaut, yfir mér vyrdstú vaka, og vara á mér taka; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

10 Pá sjáfar-bylgjan blá, bordinu skéllur á, þín hægri hønd oss haldi, og hjálpi med Guddóms valdi; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

11. Frá stormi' og sterkum vind' og strídri sjáfar mind, frá ógudlegu' íllþýdi, allskyns voda og strídi; J. m. f. í f. m. f. E. l.

12. Pá vil eg þacka þér, nær þú hefir hjálpad mér, sem Jakob fadirinn fordum, med fögrum bænar ordum; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

13. Pú skalt í allri naud, ætíd vera minn Gud, þér vil eg þjóna, trúa, og þackargjørd tilbúa; J. m. f. í f. m. f. E. l.

14. Mitt hjartans trúar traust, til þín er efalaust, ad mér med miskun skjærri, munir þú vera nærri; J. m. f. í. f. m. f. E, l.

15. Ljóst þegar lífid dvín, leid þú mig heim til þín, í födurlandid frída, firrtann vid allann qvída; J. m. f. í. f. m. f. E. l.

16. Amen! ó Jesú minn! ad þér tak þrælinn þinn, til skips þá gánga géri, Guds Englar med mér veri; Jesús mér fylgi' í fridi, med fögru Engla lidi.

Aminning ad vera ánægdur med sitt.

Málshátt hafdu' í minni einn, minnis verdur hann stædur, tók eg penna, þó tregur og seinn, ad tempra vísna glædur, svo mun renna raddar teinn, rétt í ordsqvids máta: þetta mun Drottinn dýrstur einn, duga' ad sønnu láta.

2. Ordtækid gamla ei skaltu, í orda rædu skérda, sérhverjum eptir sinni trú, sídar og fyrr mun verda, ef á stodugum stofni sú, stendur, því munt játa, þetta mun Drottinn dýrstur einn, duga' ad sønnu láta.

3. Fuglarnir hafa faung ei stór, þá fædu sinnar leita, ad morgni hverr fastandi fór, ad fá þeir skyldu neyta, á qvøldi aptur kémur hverr, qvídalausir ei gráta; þetta mun Drottinn dýrstur einn, duga' ad sønnu láta.

4. En þó ei mesku efni hér, ó madur! hlotnast kunni, ørvæntingar aldrei þér, ord lát heyrast af munni, segdu heldur, sem þér ber, svo med hyggju káta: þetta mun Drottinn dýrstur mér, duga' ad sønnu láta.

Qvædi.

Sat eg undir fjallinu fríđa, heyrdi' eg fagrann fugla faung, um dœgur laung, ecki reykadi hugur minn þá víđa.

Fródur beida mig réd madur, mærd framleida finnis gladur, fjolnis veida fenguinn hradur, fer þó tregur róms um gaung; heyrdi' eg fagrann fugla faung. Vid málid greida stend eg stadur, stökurnar mjúkt ad smída; ecki reykadi hugur minn þá víđa.

2. Sá eg mørk af vildis verkum, vafin børk á skógi merkum, ein var bjørk med ylma sterkum, aldins fegurst veitti faung; h. e. f. f. f. Mektar ørk á mynni og qverkum, midla smecknum blída; e. r. h. m. þ. v.

3. Fuglar sveima' í føgrum ljóma, føgnud geyma' og faungva róma, í gardi þeim má heyra hljóma, hljódin lystug, mikil og laung; h. e. f. f f. Allskyns seima bestann blóma, ber sú mørkin fríđa; e. r. h. m. þ. v.

4. Limid nýtt med laufum þéttum, leypturar bindt á qvistum sléttum, blakar tídt med blóma settum, blokrir mjúkt á hverri staung; h. e. f. f. f. Glansar fridt med gylltum blettum, geislar fagrir bída; e, r. h. m. þ. v.

5. Eg nam standa og því undi, øllum

vanda firrtur mundi, allrahanda fagnadar fundi, fángin þóktist hyggjan raung; h. e. f. f. s. Sárum anda sídan stundi, sú nam gledin líða; e. r. h. m. þ. v.

6. Vindar furdu hastir hrærdust, hræ-svelgs burdum allir nærdust, blómstur í þurdu flestøll færdust, féllu lauf af eikar spaung; h. e. f. f. s. Følar urdu, følnad-ar særdust, sérhverr þollin hlída; e. r. h. m. þ. v.

7. Fuglar súngu lystugt lengi, ljúfri túngu sælu gengi, haı má sprúngu frá eg fengi, ferdin gjørdist mikil og laung; h. e. f. f. s. I frosti þúngu fannst þá enginn, fegn-ir í hylming skrída; e. r. h. m. þ. v.

8. Allur skógur er fallinn fagur, følnad-ur plógur, en forgar-slagur, eflaust nógur, hrørnar hagur, horfin gjørvøll lysta faung; h. e. f. f. s. Vaknar rógur, dvínar dagur, dýr og fuglar qvída; e. r. h. m. þ. v.

9. Veraldar prýdi og glisleg gædi, gét eg lídi' og følni bædi, glaumurinn frídi' og feg-urdar ædi, flýr í svip um leyni-gaung: h. e. f. f. s. Líf med strídi' á lausum þrædi, leikur og øll þess blída; e. r. h. m. þ. v.

10. Siglu karsi hleidólfs hversi, hafdi' hinn djarfi minnst atgérfi, féck í starfi af fryggjar erfi, farar-spéll med hverri raung;

heyrdi' eg fagrann fuglasaung. Gyllíngs arfinn skenkti' ad skérsi, skirnis dryckinn þýda; ecki reykadi hugur minn þá vída.

Um Veraldarinnar háttu.

Heims hrorna gædi, hnignar allt og þver, leikur líf á þrædi, en luckan volt er.

Brøgnum skal nú bjóda, bragarins lítinn gróda, Gud eda virda góda, gjarnan vil eg ei hnjóda, um hætta hegdun þjóda, hér þó margt eg rædi; **heims hrorna gædi.** Sízt, ef sott skal ljóda, sjálfum haga' eg mér; **leikur líf á þrædi, en luckan volt er.**

2. Villast menn úr máta, má þad sannleik játa, minnst sér móti láta, mun þad engin gáta; margir stolt'sa og státa, med stærilætis ædi; h. h. g. Má sá mæddur gráta, sem meira okid ber; l. l. á. þ. e. l v. e.

3. Verøld margann villir, vitrum mønnum spillir, holdid háskann hyllir, hugmód brjóstid fyllir; ágiind audi:n gyllir, svo ysirvøldum nædi; h. h. g. Margur á ta sér tyllir, tæpt þó standi hér; l. l. á. þ. e. l. v. e.

4. Maktin magnar kala, meir enn eg um tala, margir metord fala, mergd fyrir ríkisdala, búk af bjórnum ala og bera vegleg

klædi; h. h. g. Huganum hér med svala, hvad sem á eptir fer; l. l. á þ. e. l. v. e.

5. Margir hugarhrestir, hátt eru stund- um festir, fá ár ríkja flestir, fjörid daud- inn lestir, enginn fót svo festir, ad fyri því bragdi stædi; h. h. g. Allir erum vér géstir, eitt erfum sem ber; l. l. á. þ. e. l. v. e.

6. Veraldar vestnar hagur, veikist blóm- inn fagur, gledi dvínar dagur, daudinn er ecki ragur, í burt bó margur magur, þó Mammon nógann grædi; h. h. g. Ecki' er unninn slagur, aud þó hreppum vér; l. l. á. þ. e. l. v. e.

7. Ungur orku réttur, opt á stól er sett- ur, voludum voda þéttur, varla þykist mett- ur; degi sídar dettur og dreifist kraka-sædi; h. h. g. Valdi og vyrdíng flettur, víkur frá því ber; l. l. á. þ. e. l. v. e.

8. Stundleg stjórn vill þrotna, stoltari hefdar gotna, engir um eilífd drottna, eikur hdar brotna, sem tréd þad lága' og lotna, lík verda þau bædi; h. h. g. Ríkir í jördu rotna, rád er ad gæta' ad sér; l. l. á. þ. e. l. v. e.

9 Líf med hógværd laga, og láta ei yfir klaga, þad er sæmdar saga, ad sýna' ei nein- um baga, um alla æfi daga, er sá sæll því

nædi; h. h. g. Undir Drottius aga, öll-um lúta ber; l. l. á. þ. e. l. v. e.

10 Hug við heiminn festa, hætta er hin mesta, stundlegt blóm vill bresta, búin er sorg-in mesta, synda særíng versta, sannur Drott-inn grædi; h. h. g. Síðast sjer það besta, senn þegar æsin þver; l. l. á. þ. e. l. v. e.

11. Gud frá grandi nauda, geymi ríka' og snauda, hópum Herrans sauda, hjálpi hans blódid rauda, svo glæpa girndin trauda, gjöri' oss ei vandrædi: heims hrorna gjædi. Líka' í lífi' og dauda, líkni Drott-inn mér; leikur líf á þrædi, en luckan volt er.

Undreins brestur burdi og hug, blankadur fugl-inn missir flug, þá vængur verdur dár, framan af honum fjadrir þrjár, fengid hafa allar sár.

2. Einn hefir fellt og aptur reist, einn gat bund-id og líka leyst, gaf sár og grædd‍i hag, sorgir veitti' og gledi gaf, gaf hann fyrst og tók sídan af.

3. Lánid því ecki lengur er, enn lént hefir sá, sem rádin ber, sitt taka madur má, hvad miklu fram-ar sá allt gott á, og allra best kann fyrir ad sjá.

Register.